

TYÖSELOSTEITA JA ESITELMIÄ
145 • 2013

Kotitalouksien palkaton tuotanto ja sen muutokset 2001–2009

Johanna Varjonen • Kristiina Aalto

TYÖSELOSTEITA JA ESITELMIÄ
145 • 2013

Kotitalouksien palkaton tuotanto ja sen muutokset 2001–2009

Johanna Varjonen • Kristiina Aalto

Kuluttajatutkimuskeskus, työselosteita ja esitelmiä 145 • 2013
Kotitalouksien palkaton tuotanto ja sen muutokset 2001–2009
Johanna Varjonen, Kristiina Aalto

Konsumentforskningscentralen, arbetsrapporter 145 • 2013
Hushållens oavlönade produktion och förändringar i produktionen 2001–2009
Johanna Varjonen, Kristiina Aalto

National Consumer Research Centre, Working Papers 145 • 2013
Households' unpaid production and change 2001–2009
Johanna Varjonen, Kristiina Aalto

Julkaisija / Utgivare / Publisher
Kuluttajatutkimuskeskus
Kaikukatu 3, 00530 Helsinki
PL 5, 00531 Helsinki
Puh. 029 505 9000
Faksi 09 876 4374
www.kuluttajatutkimuskeskus.fi

Kannen kuvat: Eija Niiranen, Taina Pohjoisaho

ISBN 978-951-698-264-2 (pdf-julkaisu)

TIIVISTELMÄ

Johanna Varjonen, Kristiina Aalto

Kotitalouksien palkaton tuotanto ja sen muutokset 2001–2009

Kotitalouksien palkaton työ oman kotitalouden hyvinvoinnin edistämiseksi jää pääosin kansantalouden tilinpidon ja bkt:n ulkopuolelle. Tästä syystä kotitaloustuotannon merkitys taloudessa ja kulutusmahdollisuuksien lisääjänä on jäänyt vaille huomiota. Tässä raportissa esitetään kotitalouksien tekemän työn ja tuottamien palvelujen arvo vuonna 2009 ja tarkastellaan sen muutosta vuodesta 2001. Laskelmat on laadittu kansantalouden tilinpidon mallin mukaan kotitaloustuotannon satelliittitiliksi.

Kotitaloustuotannon bruttoarvonlisäys (sisältää työn arvon, tuotantoon liittyvät verot miinus tuet ja pääomatavaroiden kulumisen) Suomessa vuonna 2009 oli 82,6 miljardia euroa. Siitä kansantalouden tilinpitoon sisältyi 12,5 miljardia, mistä pääosa muodostui omistusasuntojen tuottamista laskennallisista asuntopalveluista. Loput 70,1 miljardia euroa jäi kansantalouden tilinpidon ulkopuolelle. Sen osuus bkt:sta on pysytellyt eri vuosina noin 39 prosentissa, mutta vuoden 2009 virallisen talouden supistumisen johdosta se nousi 41 prosenttiin. Itse tuotettujen palvelujen arvon ottaminen huomioon olisi kasvattanut kotitalouksien kulutusta 53 prosentilla. Kotitaloustuotannon käypähintaisen bruttoarvonlisäyksen kasvu vuodesta 2001 vuoteen 2009 oli 32 % ja palvelujen kokonaisarvon kasvu 36 %, mikä kertoo kotitaloustuotannon materiaali-intensiivistymisestä. Kauppassakäynteihin käytetyn ajan ja matkakustannusten kokonaisarvo on kuitenkin pysynyt lähes vuoden 2006 tasolla, ja oli vuonna 2009 runsaat 12 miljardia euroa, mikä tekee keskimäärin 400 euroa kotitaloutta kohden kuukaudessa.

Raportissa kotitaloustuotanto kuvataan lisäksi tehtävittäin, joiksi määritettiin asumispalvelut, ravitsemispalvelut, vaatetus- ja hoivapalvelut sekä toisten kotitalouksien auttaminen ja vapaaehtoistyö. Tärkeimmät ja arvoltaan merkityksellisimmät kotitaloustuotannon tehtävät liittyvät asumispalvelujen sekä aterioiden ja välipalojen tuottamiseen. Asumiseen liittyvien palvelujen arvonlisäys oli 36,5 miljardia euroa, mikä on keskimäärin taloutta kohden noin 1 200 euroa kuukaudessa. Aterioiden tuotannon arvo oli 20,7 miljardia euroa, kotitaloutta kohden 750 euroa kuukaudessa. Vaatetus- ja hoivapalvelun tuotannon sekä vapaaehtoistyön arvo vaihteli 6 ja 7 miljardin euron välillä, kotitaloutta kohden keskimäärin runsaat 200 euroa kuukaudessa kutakin palvelulajia kohden.

Vaatehuoltopalvelujen arvo oli vuodesta 2006 pienentynyt, mikä todennäköisesti johtuu pyykinpesukertojen sekä silittämisen ja muun jälkikäsitteilyn vähenemisestä kodeissa. Hoivan arvo puolestaan oli kasvanut erityisesti pikkulapsiperheissä. Suurin suhteellinen kasvu, 25 % vuodesta 2006, ilmeni kuitenkin lemmikkieläinten hoidossa, mikä johtuu lemmikkieläinten pidon lisääntymisestä erityisesti lapsettomien parien talouksissa. Muissa palveluissa kasvu oli samana aikana noin 10 %.

Kotitaloustuotannon arvo vaihtelee eri elämänvaiheissa. Yksin asuvien ja pariskuntien talouksista se oli suurin eläkeikäisillä pariskunnilla, joilla tuotannon bruttoarvonlisäys oli runsaat 46 700 euroa vuonna 2009 (noin 3 900 euroa kuukaudessa) taloutta kohden. Kahden huoltajan lapsiperheissä tuotannon arvo oli tätäkin suurempi. Pikkulapsiperheissä lastenhoito nosti tuotannon arvon 55 700 euroon (4 600 euroa kuukaudessa), vaikka summasta on vähennetty julkisen sektorin maksamia kotihoitotukia ja vanhempainrahoja noin 3 000 euroa taloutta kohden. Kouluikäisten lasten perheissä tuotannon arvo oli lähes yhtä korkea, 50 000 euroa vuodessa (4 100 euroa kuukaudessa) taloutta kohden.

Satelliittitilit on laadittu vuosille 2001, 2006 ja 2009. Ne on tuotettu Tilastokeskuksen ja Kuluttajatutkimuskeskuksen yhteistyönä. Tuloksena saadut tuotantoluvut on integroitu kansantalouden tilinpidon kotitaloussektorin tileihin.

Kiitämme Tilastokeskusta yhteistyöstä tilien laadinnassa, erityiskiitokset Hannu Pääkköselle ja Katri Sointeelle.

Asiasanat

kotitaloudet, tuotanto, tuottavuus, palvelut, kuluttajat, kuluttajakäyttäytyminen

SAMMANDRAG

Johanna Varjonen, Kristiina Aalto

Hushållens oavlönade produktion och förändringar i produktionen 2001–2009

Det oavlönade arbete som utförs i hushållen i syfte att främja hushållets välfärd stannar till största delen utanför nationalräkenskaperna och BNP. På grund av detta har hushållsproduktionens betydelse i ekonomin och som en faktor som bidrar till att öka konsumtionsmöjligheterna inte uppmärksammas. I denna rapport presenteras värdet på det arbete som utfördes och de tjänster som producerades av hushållen år 2009. Här studeras de förändringar som skett från och med år 2001. Kalkylerna har uppgjorts enligt modellen för nationalräkenskaperna som ett satellitkonto till hushållsproduktionen.

Ökningen av hushållsproduktionens bruttovärde (omfattar arbetets värde, skatter som hänför sig till produktionen minus stöd och förbrukning av kapitalvaror) uppgick år 2009 i Finland till 82,6 miljarder euro. Av ökningen ingick 12,5 miljarder i nationalräkenskaperna och den största delen av denna summa utgjordes av kalkylmässiga bostadstjänster som producerats av ägarbostäder. Återstoden 70,1 miljarder euro stannade utanför nationalräkenskaperna. Dess andel av BNP har under olika år utgjort omkring 39 procent, men på grund av nedgången i den officiella ekonomin år 2009 steg den till 41 procent. Om värdet av självproducerade tjänster hade beaktats skulle det ha ökat hushållens konsumtion med 53 procent. Hushållsproduktionens bruttovärde i löpande priser ökade från år 2001 till 2009 med 32 procent medan tjänsternas totalvärde ökade med 36 procent, vilket vittnar om att hushållsproduktionen blir allt materialintensivare. Totalvärdet av den tid som använts för butiksbesök samt resekostnaderna har likväl hållit sig kvar ungefär på 2006 års nivå, och uppgick år 2009 till drygt 12 miljarder euro, vilket i genomsnitt utgör 400 euro per hushåll i månaden.

I rapporten beskrivs hushållsproduktionen vidare enligt uppgifter vilka fastställdes som boendetjänster, förplägnadstjänster, ekiperings- och omsorgstjänster samt hjälp till andra hushåll och frivilligarbete. De viktigaste och till sitt värde mest betydande uppgifterna inom hushållsproduktionen finns i anknytning till boendetjänster samt produktion av måltider och mellanmål. Värdeökningen av tjänster som hänför sig till boende var 36,5 miljarder euro, vilket i genomsnitt per hushåll utgör ca 1200 euro i månaden. Måltidsproduktionens värde var 20,7 miljarder euro, vilket motsvarar 750 euro i månaden per hushåll. Värdet på produktion av ekiperings- och omsorgstjänster samt frivilligarbete varierade mellan 6 och 7 miljarder euro, vilket i genomsnitt motsvarar drygt 200 euro i månaden per servicekategori.

Klädvårdsservicens värde hade minskat jämfört med år 2006, vilket sannolikt beror på att bykvtvätt samt strykning och annan efterbehandling har minskat i hemmen. Omsorgstjänsternas värde hade däremot stigit i synnerhet hos småbarnsfamiljer. Den största relativa tillväxten, 25 procent räknat från 2006, visade sig likväl i skötsel av sällskapsdjur, vilket beror på att sällskapsdjur har blivit allt allmännare i synnerhet i barnlösa pars hushåll. Andra tjänster uppvisade under samma tid en ökning på ca 10 procent.

Värdet på hushållsproduktionen varierar under olika skeden av livet. I hushåll med ensamstående personer eller par var den störst för par i pensionsåldern för vilka ökningen av produktionens bruttovärde uppgick till drygt 46 700 euro år 2009 (ca 3 900 i månaden) om året per hushåll. I barnfamiljer med två försörjare var värdet på produktionen till och med ännu större. I småbarnsfamiljer höjde barnvården värdet på produktionen till 55 700 euro (4 600 euro per månad), trots att ungefär 3 000 euro per hushåll har dragits av i hemvårdsstöd och föräldrapenningar som betalas av den offentliga sektorn. I familjer med barn i skolåldern var värdet på produktionen nästan lika högt, 50 000 euro om året (4 100 euro i månaden) per hushåll.

Satellitkonton har upprättats för åren 2001, 2006 och 2009. De har gjorts upp genom ett samarbete mellan Statistikcentralen och Konsumentforskningscentralen. De produktionssiffror som erhöles som resultat integrerades i hushållssektorns konton i nationalräkenskaperna.

Ämnesord:

hushåll, produktion, produktivitet, tjänster/service, konsumenter, konsumentbeteende

ABSTRACT

Johanna Varjonen, Kristiina Aalto

Households' unpaid production and change 2001–2009

Unpaid household work, conducted to promote the well-being of one's household, is mainly excluded from the System of National Accounts (SNA) and GDP. Hence, no attention has been paid to the role of household production in the economy and as a booster to consumption opportunities. This report presents the value of work performed and services produced by Finnish households in 2009, and it examines the changes since 2001. The calculations were compiled as a Satellite Account of Household Production, in accordance with the SNA model.

Gross value added of household production (which includes the value of work, taxes relating to production less benefits and the wear and tear of fixed capital goods) in 2009 in Finland totalled EUR 82.6 billion. Of this, the national accounts recognised EUR 12.5 billion, mainly derived from the production of imputed housing services by owner-occupied dwellings. The remaining EUR 70.1 billion was excluded from the national accounts. Its share of GDP has stayed at approximately 39% over the years, but in 2009, it increased to 41% due to the contraction of the official economy. Recognising the value of self-produced services would have increased household consumption by 53%. From 2001 to 2009, the gross value added of household production at market prices increased by 32% and the total value of services grew by 36%, indicating an increase in the material intensity of household production. However, the share of the time and travel costs related to shopping remained almost level with 2006 figures, totalling more than EUR 12 billion in 2009, i.e. on average EUR 400 a month per household.

The report also describes household production by task, specified as housing services, food services, clothing and care services, informal help to other households and voluntary work. The most important and highest-value household production tasks are related to the production of housing services as well as meals and snacks. Value added by housing-related services totalled EUR 36.5 billion, i.e. on average some EUR 1,200 a month per household, and that of meal production totalled EUR 20.7 billion, or EUR 750 a month per household. The production of clothing and care services and voluntary work varied between EUR 6 and 7 billion, i.e. on average more than EUR 200 a month per household for each type of service.

The value of clothing care services decreased since 2006, likely due to fewer wash-loads as well as reduced ironing and other after-treatment by households, whereas the value of care services increased, especially in families with small children. The highest relative growth, 25% since 2006, was recorded in pet care, resulting from increased pet keeping in households of childless couples in particular. During the same period, other services grew by approximately 10%.

The value of household production varies at different stages of life. For single and couple households, its value was highest among couples above retirement age, in whose case the gross value added of production totalled more than EUR 46,700 (approximately EUR 3,900 a month) per household in 2009. In two-parent families with children, the value of production was even higher. In families with small children, childcare raised the value of production to EUR 55,700 (EUR 4,600 a month), even after deducting approximately EUR 3,000 per household for child home care allowances and parental allowances granted by the public sector. In families with school-age children, the value of production was almost as high, at EUR 50,000 per year (EUR 4,100 a month) per household.

The Satellite Accounts were compiled for 2001, 2006 and 2009. They were produced in cooperation between Statistics Finland and the National Consumer Research Centre. The production figures obtained were integrated into the household sector accounts of the core national accounts.

Key words:

households, production, productivity, services, consumers, consumer behaviour

SISÄLLYS

1	TAUSTA	1
2	MENETELMÄ JA AINEISTOT	3
3	KOTITYÖHÖN KÄYTETYN AJAN MUUTOKSET VUODESTA 1999 VUOTEEN 2009	7
3.1	Muutokset toiminnoittain	7
3.2	Muutokset erilaisissa kotitalouksissa	8
4	KOTITALOUKSIEN TUOTTAMAT PALVELUT	11
5	KOTITALOUSTUOTANNON ARVO JA MUUTOKSET	13
5.1	Kotitaloustuotannon arvo, rakenne ja vaikutus kokonaiskulutukseen	13
5.2	Muutos suhteessa bruttokansantuotteeseen	15
5.3	Kotitaloustuotanto tehtävittäin	18
6	KOTITALOUSTUOTANTO ERILAISSA PERHEISSÄ.....	23
6.1	Ateriat ja välipalat.....	24
6.2	Asuminen	26
6.3	Vaatetus	28
6.4	Hoiva	30
6.5	Vapaaehtoistyö	31
6.6	Lemmikkieläimet.....	32
6.7	Kotitaloustuotanto tulokvintileittäin	33
7	LOPUKSI.....	34
7.1	Menetelmän arviointia	34
7.2	Yhteenvedoa ja johtopäätöksiä.....	35
	LÄHTEET	37
	LIITTEET	

KUVALUETTELO

Kuva 1. Kotitaloustuotannon laskentamalli.....	3
Kuva 2. Kotitalouksien määrät vuosina 2001, 2006 ja 2009	5
Kuva 3. Kotitaloustyyppien osuudet tulokvintileissä vuonna 2009	6
Kuva 4. Kotityöaika toiminnoittain vuosina 1999 ja 2009	7
Kuva 5. Yksin asuvien ja parien eri kotitöihin käyttämä aika 1999 ja 2009.....	8
Kuva 6. Lapsiperheiden eri kotitöihin käyttämä aika 1999 ja 2009.....	9
Kuva 7. Eri tulokvintileihin kuuluvien kotitalouksien kotitöihin käyttämä aika 1999 ja 2009	10
Kuva 8. Bkt:n ja kotitaloustuotannon arvo, käypiin hintoihin	16
Kuva 9. Kotitaloustuotannon arvonlisäys suhteessa bruttokansantuotteeseen.....	17
Kuva 10. Bkt:n ja kotitaloustuotannon arvon vuotuinen muutos	18
Kuva 11. Kotitalouksien omaan käyttöön tuottamat palvelut tehtävittäin 2001–2009	19
Kuva 12. Itse valmistettujen aterioiden ja välipalojen arvo yksinasuvilla ja pareilla.....	25
Kuva 13. Itse valmistettujen aterioiden ja välipalojen arvo lapsiperheissä.....	25
Kuva 14. Sellaisenaan syötäviin elintarvikkeisiin ja ulkona ruokailuun käytetyt kulutusmenot, 2006 ja 2009.....	26
Kuva 15. Asumispalvelut (non-SNA) yksinasuvilla ja pareilla	27
Kuva 16. Asumispalvelut (non-SNA) lapsiperheissä.....	28
Kuva 17. Vaatteiden valmistus, pesu ja huolto yksinasuvilla ja pareilla.....	29
Kuva 18. Vaatteiden valmistus, pesu ja huolto lapsiperheissä	29
Kuva 19. Hoivapalvelun arvo lapsiperheissä	30
Kuva 20. Toisten kotitalouksien auttaminen ja muu vapaaehtoistyö.....	31
Kuva 21. Lemmikkieläimet ja niiden hoito	32
Kuva 22. Kotitaloustuotannon bruttoarvonlisäys tulokvintileittäin 2006 ja 2009.....	33

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Tutkimuksen kotitaloustyyppit ja aineistojen otokset	4
Taulukko 2. Kvintiilirajat vuosina 2006 ja 2009	10
Taulukko 3. Kotitalouden perustehtävät.....	11
Taulukko 4. Kotitaloustuotannon arvo 2001, 2006 ja 2009.....	13
Taulukko 5. Kotitaloustuotannon rakenne 2001, 2006 ja 2009	13
Taulukko 6. Laajennettu yksilöllinen kulutus käyvin hinnoin, 2001–2009.....	14
Taulukko 7. Kotitaloustuotannon aikasarja	16
Taulukko 8. Asumiseen liittyvät tehtävät.....	19
Taulukko 9. Ateriat ja välipalat.....	20
Taulukko 10. Vaatetus, hoiva ja vapaaehtoistyö.....	20
Taulukko 11. Kaupassakäyntien arvo	21

1 TAUSTA

Työurien pidentämistarve ja valtion talouden tasapainottaminen ovat olleet talouskeskustelun ytimessä jo muutaman vuoden ajan. Työttömyyden kasvun ja väestön ikääntymisen seurauksena työelämän ulkopuolella olevan väestön määrä lisääntyy. Sen vuoksi on aiheellista tutkia sitä, millaista taloudellista toimintaa perinteisen työelämän ulkopuolella on. Kotitaloustuotantoa on mitattu Suomessa jo useita kertoja osana niin sanottua epävirallista taloutta. Tässä raportissa esitetään kotitaloustuotannon satelliittitilin uusin päivitys, joka koskee vuotta 2009. Aiemmat satelliittitilit on julkaistu vuosilta 2001 ja 2006 (Varjonen & Aalto 2005; Varjonen & Aalto 2010), joista jälkimmäinen on verkkojulkaisu. Samoin kuin aikaisemmin tälläkin kertaa laskelmat on laadittu Kuluttajatutkimuskeskuksen ja Tilastokeskuksen yhteistyönä.

Kotitalouksien itselleen tuottamalla palveluilla tarkoitetaan palveluja, jotka tuotetaan yhdistämällä palkatonta kotityötä, pääomaa ja markkinahyödykkeitä. Tuotantoprosessissa pääomaa eli koneita ja laitteita tarvitaan niiden tuottamien palvelujen vuoksi ja jotka siksi määritellään investointiluonteisiksi hyödykkeiksi. Kotitalouksien tuottamat palvelut kulutetaan useimmiten välittömästi omassa taloudessa. Ne eroavat markkinoilta ostetuista palveluista lähinnä vain siinä, että niille ei muodostu markkinahintaa, koska ne tuotetaan ja kulutetaan samassa yksikössä. Kotitalouksien tuotanto kuvataan tehtävittäin, joiksi määritettiin asumispalvelut, ravitsemispalvelut, vaatus- ja hoivapalvelut sekä toisten kotitalouksien auttaminen ja vapaaehtoistyö (tarkempi erittely ks. liite 1).

Kotitaloustuotannon mittaamisen käsitteellinen viitekehys ja menetelmä perustuvat kansantalouden tilinpidon järjestelmään (SNA 1993; ESA 1995¹). Käsitteet ja menetelmä on esitelty hyvin yksityiskohtaisesti vuoden 2001 kotitaloustuotannon satelliittitiliä käsittelevässä raportissa (Varjonen & Aalto 2005) ja hiukan lyhyemmin vuotta 2006 koskevassa raportissa (Varjonen & Aalto 2010). Tuotannon arvo lasketaan input-menetelmällä, jossa arvo muodostuu tuotantopanosten summana. Koska menetelmä löytyy aiemmista raporteista, tässä se esitetään vain lyhyesti ja esitellään menetelmään tehdyt vähäiset muutokset. Lisäksi menetelmän yleiskuvaus on raportin lopussa liitteenä (liite 1). Tulosten esittelyn yhteyteen on kuitenkin liitetty tietoja kunkin taulukon tai kuvion perusteena olevasta laskentamenetelmästä.

Kotitaloustuotannon satelliittitili kuvaa Suomessa yhteensä tuotetun palkattoman kotitaloustuotannon määrää kansantaloudessa. Satelliittitilin lisäksi laadittiin erilliset laskelmat erityyppisille kotitalouksille, koska kotitaloustuotannon määrä vaihtelee eri elämänvaiheissa. Laadimme tilit eri-ikäisille yksinasuville, pariskunnille sekä alle ja yli kouluikäisten lasten perheille. Näinkin tarkkaan luokitteluun päädyttiin, koska sen lisäksi, että saamme tietoa arjen toiminnoista erityyppisissä talouksissa, tieto auttaa myös arvioimaan kotitaloustuotannon määrän kehittymistä tulevaisuudessa. Jos tietyn tyyppiset ja tietyn ikäiset taloudet väestössä lisääntyvät (esim. ikääntyvät pariskunnat tai yksinasuvat), muuttuu myös kotitaloustuotannon kokonaismäärä sen mukaisesti.

Tilit laadittiin myös eri tulotason omaaville kotitalouksille sen selvittämiseksi, miten tuotanto muuttuu tulojen kasvaessa. Yleisesti uskotaan, että kotitalouden tulojen ja varallisuuden kasvaessa kotitaloustuotanto vähenee. Vaikutuksen oletetaan toimivan myös

¹ SNA (System of National Accounts) YK:n kansantalouden tilinpidon järjestelmä. ESA (European System of Accounts), suomeksi EKT (Euroopan tilinpitojärjestelmä)

kansantalouden tasolla siten, että köyhissä maissa kotitaloustuotannon osuus kansantaloudessa on korkeampi kuin rikkaissa maissa. Tässä raportissa tulotasoittainen tarkastelu perustuu kotitalouden kulutusyksikköä kohti laskettujen käytettävissä olevien tulojen perusteella muodostettuihin tulokvintiileihin.

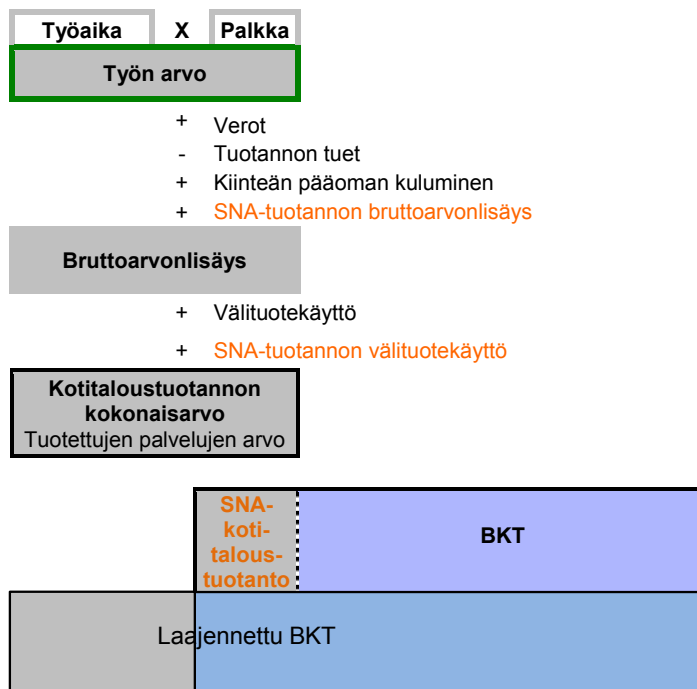
Laskelmien päivitykset ovat riippuvaisia käytettyjen ajankäyttö- ja kulutustutkimusaineistojen saatavuudesta. Vuonna 2001 oli käytettävissä tuoreet aineistot kummastakin, vuonna 2006 käytettävissä oli uusi kulutustutkimusaineisto, mutta ajankäyttötiedot perustuivat aiempaan vuoden 1999–2000 tutkimukseen. Tällä kertaa päivitys perustuu ajankäyttötutkimuksen tietoihin vuodelta 2009–2010, mutta yksityiskohtaiset kulutustiedot puolestaan vuoden 2006 kulutustutkimukseen. Ne on päivitetty vuoden 2009 tasoon kansantalouden tilinpidon lukujen avulla. Laskelmat on laadittu erikseen eri kotitaloustyypeille ja eri tulokvintiileihin kuuluville kotitalouksille.

Tässä raportissa keskitytään kuvaamaan kotityöhön käytetyn ajan muutoksia ja kotitaloustuotannon muutosta suhteessa bruttokansantuotteeseen. Raporttimme rakentuu seuraavasti: luvussa kaksi käydään lyhyesti läpi kotitaloustuotannon kuvaamisessa ja laskelmissa käytetyt käsitteet, menetelmät ja aineistot ja luvussa kolme esitellään ajankäyttötutkimusten esille tuomat muutokset kotityöhön käytetyssä ajassa. Neljännessä luvussa jäsennetään kotitalouksien tuottamia palveluja ja niihin käytettyjä panoksia. Viides luku esittelee kotitaloustuotannon arvon kansantalouden tasolla ja sen muutoksen suhteessa bruttokansantuotteeseen vuosina 2001–2011. Tuotanto erityyppisissä talouksissa tehtävittäin ja sen muutokset esitetään luvussa kuusi. Lopuksi esitetään johtopäätökset ja pohdintoja sekä arvioidaan menetelmän luotettavuutta.

2 MENETELMÄ JA AINEISTOT

Tuotannon arvo on laskettu käyttäen input-menetelmää, jossa palvelujen arvo muodostuu tuotantopanosten summana. Input-menetelmän laskentakaava esitetään kuvassa 1, josta käyvät ilmi myös laskelmissa tarvittavat aineistot. Punaisella fontilla on kuvattu se osa kotitalouksien tuotannosta omaan käyttöön, mikä jo sisältyy kansantalouden tilinpiitoon. Sen arvo otetaan tilinpidosta suoraan ja siitä käytetään jatkossa nimitystä *SNA-kotitaloustuotanto*. Vastaavasti tilinpidon ulkopuolelle jäävää kotitaloustuotantoa kutsutaan non-SNA-tuotannoksi. Nämä yhdessä muodostavat kotitaloustuotannon kokonaisuuden.

Kotitaloustuotannon laskentamalli

Kuva 1. Kotitaloustuotannon laskentamalli (kuvaus: Rüger & Varjonen, 2008)

Työn arvon laskemiseksi on käytetty Tilastokeskuksen ajankäyttöaineistoa vuodelta 2009–2010 (työn määrä) ja palkkatilastoa vuodelta 2009. Ajankäyttöaineisto on koottu kotitalouksien kaikilta 10-vuotiailta ja sitä vanhemmilta jäseniltä. Ajankäyttötiedot perustuvat siten todellisten kotitalouksien yhteenlaskettuun kotityöaikaan (menetelmästä tarkemmin, ks. Pääkkönen & Hanifi, 2011). Kotityö arvotettiin ammattiluokituksen *ISCO88 luokalla 51331: kodinhoitajat ja kotiavustajat* -tuntipalkalla, joka vuonna 2009 oli 13,44 euroa. Kyseiseen luokkaan kuuluvia palkansaajia oli tuona vuonna palkkaraken-tilaston mukaan 8 656 henkilöä.

Tiedot veroista ja tuista vuodelta 2009 on saatu Tilastokeskuksesta. Kiinteän pääoman kulumiselle, mikä tarkoittaa kestävien ja puolikestävien hyödykkeiden kuten jääkaappien, pesukoneiden, huonekalujen, sisustustekstiilien jne. vuotuista kulumista, on laskettu arvo pääomakantamallilla (PIM) kansantalouden tilinpidon kulutustietojen perusteella.

Tilastokeskuksen kulutustutkimusaineistosta vuodelta 2006 on saatu tiedot erityyppisten kotitalouksien välituotteina käyttämien tavaroiden ja palvelujen arvosta. Tiedot on päivitetty kansantalouden tilinpidon kotitalouksien kulutusluvuilla vuoden 2009 tasolle. Niin ikään omatoimisesti tuotettujen puutarhatuotteiden arvo sekä pyydystettyjen kalojen, riistan sekä itselle poimittujen marjojen ja sienien arvo perustuu kulutustutkimuksen ja kansantalouden tilinpidon tietoihin.

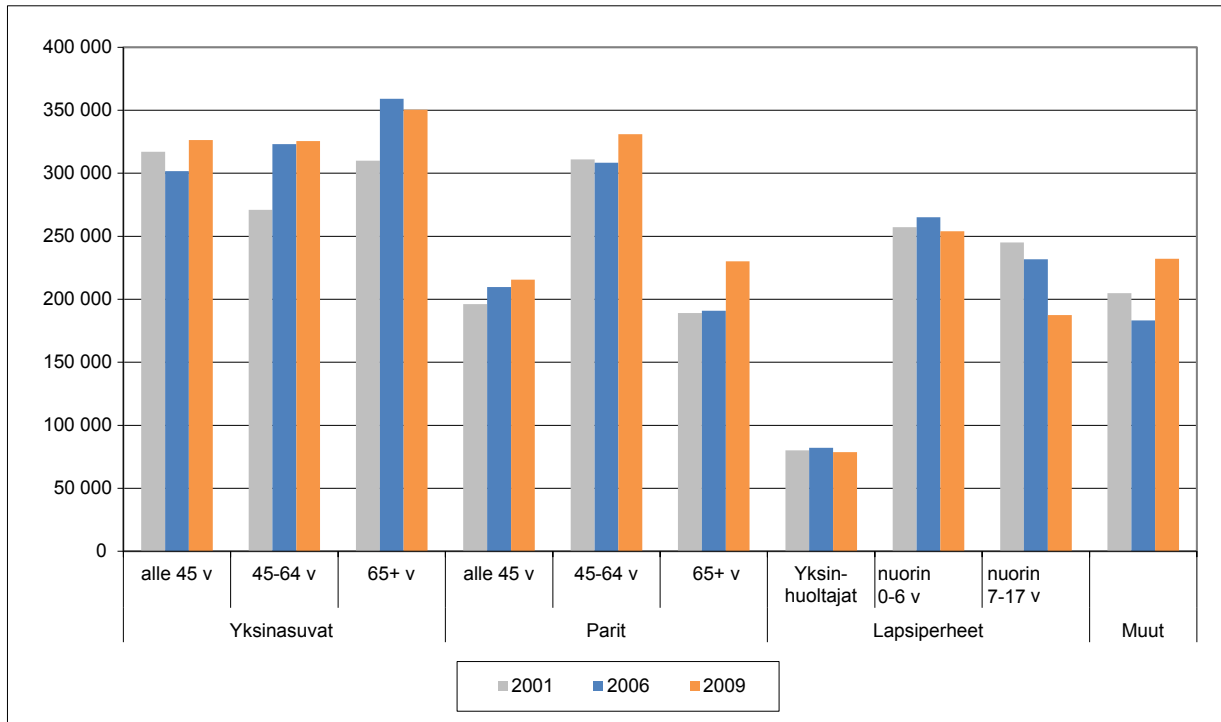
Kotitaloustuotannon satelliittitilin tavoitteena on tuottaa tilit, jotka voidaan yhdistää kansantalouden tilinpitoon. Laskelmissa on siten sovitettu yhteen mikro- ja makroaineistoja. Mikroaineistoilla tarkoitetaan kotitalouskohtaisia aineistoja, joita ovat esimerkiksi ajankäyttö- ja kulutustutkimusaineistot. Makroaineistot ovat suurempia kokonaisuuksia kattavia aineistoja, esimerkkinä kansantalouden tilinpidossa lasketut kotitalouksien kulumismenot. Yhdistämisessä tarvitaan tietoja erityyppisten kotitalouksien lukumääristä, sillä aiemmat laskelmat ovat osoittaneet, että kotitaloustuotannon määrään koko kansantaloudessa vaikuttaa se, millaisia muutoksia kotitalouksien määrissä ja rakenteissa tapahtuu. Lapsiperheissä palveluja tuotetaan eniten.

Vuodesta 2001 vuoteen 2009 mennessä kotitalouksien kokonaismäärä on kasvanut 150 000:lla. Kotitaloudet on jaettu talouden viitehenkilön elinvaiheen ja iän perusteella 10:een eri taloustyyppiin, joille tuotantotilit on laadittu. Taulukossa 1 esitetään taloustyyppit sekä tietopohjana käytettyjen kulutustutkimusten ja ajankäyttötutkimusten aineistojen otoskoot kunkin taloustyyppin kohdalla.

Taulukko 1. Tutkimuksen kotitaloustyyppit ja aineistojen otokset

	Kotitalouksia perusjoukossa 2001	Kotitalouksia perusjoukossa 2006	Kotitalouksia perusjoukossa 2009	Kulutus-tutkimus 2006, otos (kotitalouksia)	Ajankäyttö-tutkimus 1999, otos (tutkimuspäiviä kotitalouksissa)	Ajankäyttö-tutkimus 2009, otos (tutkimuspäiviä kotitalouksissa)
Kotitalouksien lukumäärä yhteensä	2 381 500	2 455 000	2 531 499	4 007	4 427	3 185
Yksinasuvat alle 45 v.	317 093	301 668	326 353	316	512	269
Yksinasuvat 45–64 v.	270 927	323 140	325 554	272	319	347
Yksinasuvat 65+ v.	309 985	359 181	350 417	342	346	292
Parit, viitehenkilö alle 45 v.	196 231	209 653	215 643	336	426	258
Parit, viitehenkilö 45–64 v.	310 906	308 441	331 084	639	650	608
Parit, viitehenkilö 65+ v.	189 146	190 808	230 177	523	395	406
Yksinhuoltajaperheet, nuorin 0–17v.	80 110	82 160	78 646	110	161	95
Lapsiperheet, nuorin 0–6 v.	257 159	265 142	253 987	465	582	358
Lapsiperheet, nuorin 7–17 v.	245 176	231 667	187 517	568	587	367
Muut kotitaloudet	204 768	183 139	232 122	436	442	185

Yhä useampi talous on nykyisin yhden tai kahden hengen talous ja lapsiperheiden määrä puolestaan on vähentynyt. Suurin yksittäinen kotitaloustyyppi on *iäkkäät yksin asuvat* (65+-vuotiaat), mutta eniten viime vuosina ovat lisääntyneet keski-ikäisten ja iäkkäiden parien muodostamat taloudet. Myös alle 45-vuotiaita yksin asuvia on aiempaa enemmän. Kuvaan 2 on havainnollistettu kotitalouksien määrissä tapahtuneet muutokset tällä vuosituohannella.

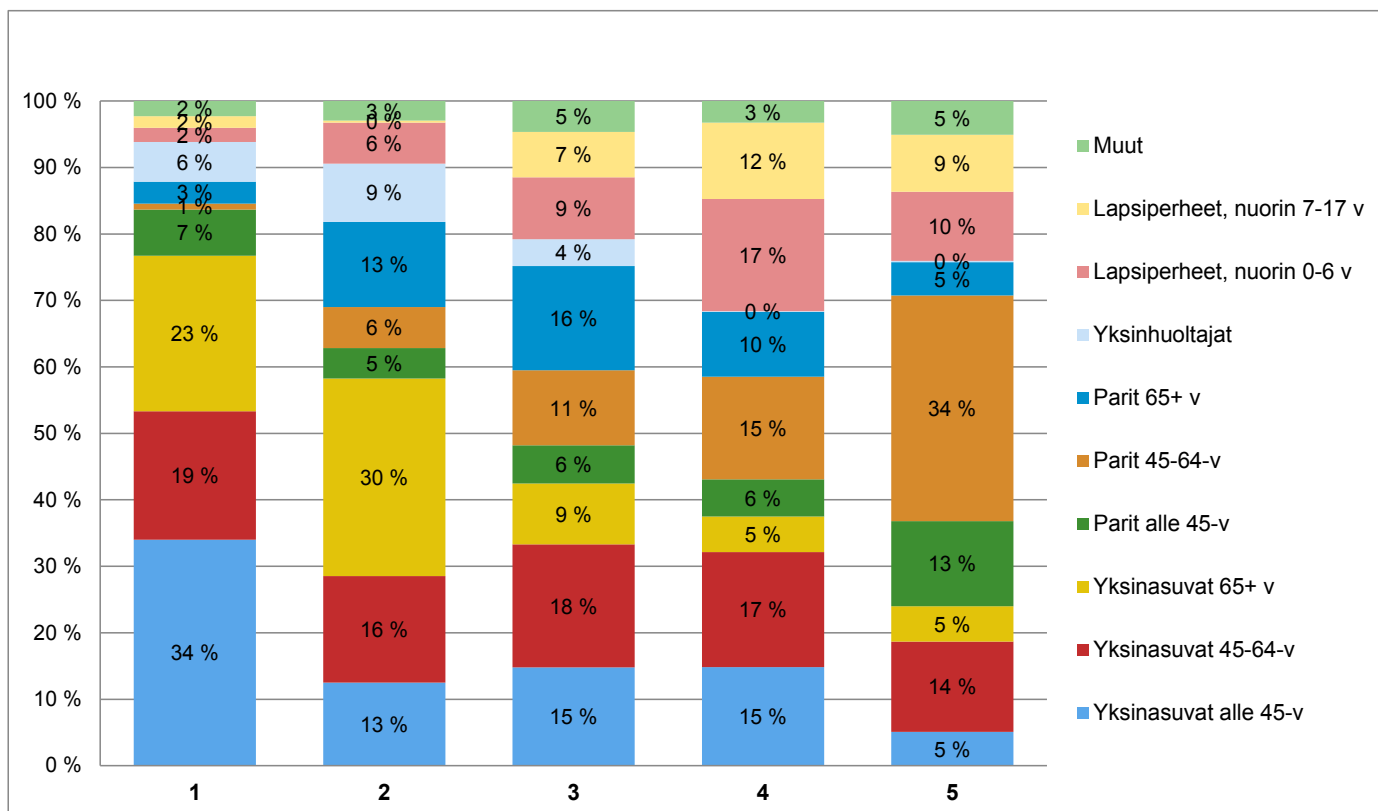

Kuva 2. Kotitalouksien määrät vuosina 2001, 2006 ja 2009

Lapsiperheiden ja *muiden talouksien* koko on hieman muuttunut vuodesta 2006. Lapsiperheiden keskokoko on pienentynyt alle kouluikäisten perheissä 4,1:stä neljään ja kouluikäisten perheissä 4,0:stä 3,8:aan. Yksinhuoltajatalouksien keskokoko puolestaan on kasvanut 2,6:sta 2,9:aan ja muiden talouksien pienentynyt 2,8:sta 2,7:ään.

Kotitalouksien sijoittuminen tulokvintileihin

Tarkastelemamme tulokvintilit on muodostettu laskemalla kotitalouden käytettävissä olevat rahatulot kulutusyksikköä (OECD mod) kohti ja jakamalla kotitaloudet sen jälkeen viiteen mahdollisimman samankokoiseen luokkaan. Tulokvintileihin sisältyvien kotitalouksien osuudet ovat muuttuneet vuodesta 2006 vuoteen 2009. Kuvassa 3 esitetään miten erityyppiset kotitaloudet sijoittuvat kvintileihin. Tekstissä on esitetty huomioita kvintileissä tapahtuneista merkittävimmistä muutoksista.

Kuva 3. Kotitaloustyyppien osuudet tulokvintileissä vuonna 2009 (%)

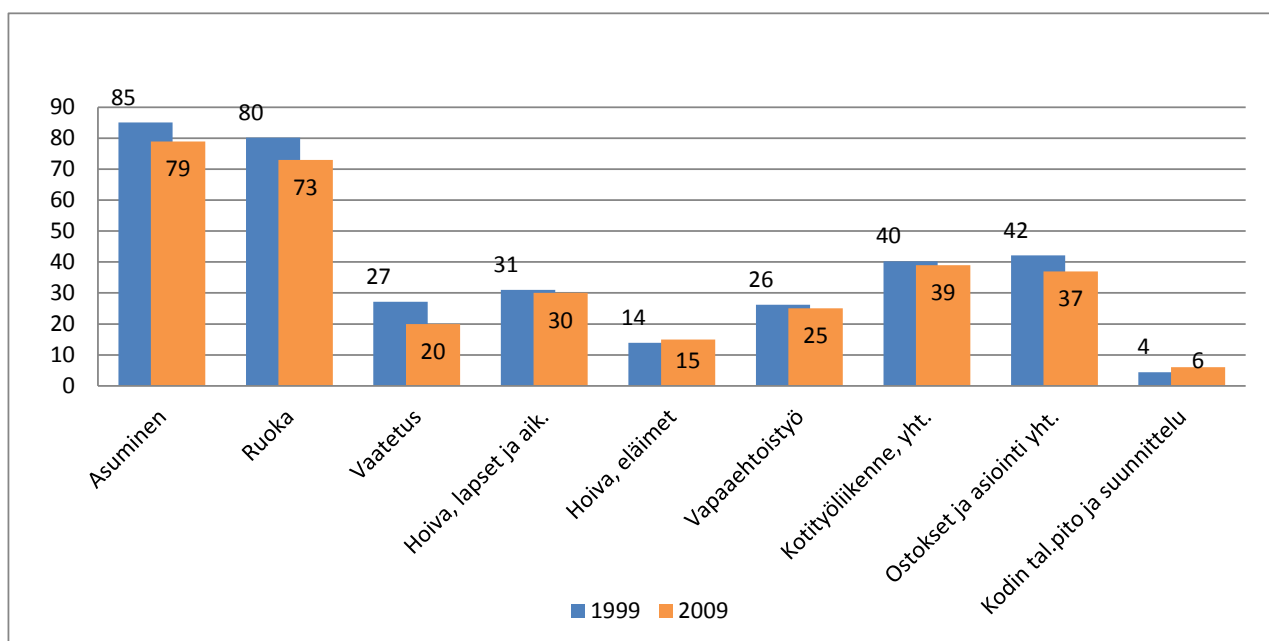
Eniten muutoksia on tapahtunut kahdessa alimmassa tulokvintilissä. Pienituloisimpiin eli ensimmäiseen kvintiiliin kuuluu nykyisin aiempaa enemmän alle 45-vuotiaita yksin asuvia ja aiempaa vähemmän pikkulapsiperheitä. Ensimmäinen kvintiili on yhä selvemmin yksin asuvien kvintiili, sillä sen talouksista 77 % on yksin asuvia. Toisessakin kvintiilissä lähes 60 % talouksista on yksin asuvia ja joka neljäs on pari ilman lapsia. Siihen kuuluu nykyisin aiempaa enemmän 45–64-vuotiaita yksin asuvia ja aiempaa vähemmän lapsiperheitä.

Kolmannessa kvintiilissä ovat kasvaneet eniten keski-ikäisten yksin asuvien (45–64 v.) ja iäkkäiden parien (yli 65-v.) osuudet. Sitä vastoin sekä pikkulasten että kouluikäisten perheitä on kolmannessa kvintiilissä aiempaa vähemmän. Myös kolmannessa kvintiilissä yli 40 % on yksin asuvien talouksia ja joka kolmas on pari ilman lapsia. Edelleen neljännessäkin kvintiilissä ovat kasvaneet eniten alle 45-vuotiaiden ja keski-ikäisten yksin asuvien osuudet. Lisäksi neljännessä kvintiilissä on aiempaa enemmän pikkulapsiperheitä ja vähemmän alle 45-vuotiaita pareja. Neljännessä kvintiilissä on tasaisesti niin yksinasuvia (37 %), pareja (31 %) kuin kahden huoltajan lapsiperheitäkin (28 %). Ylimmän eli viidennen kvintiilin suurin muutos on keski-ikäisten parien aiempaa suurempi määrä. Viidennen kvintiilin talouksista yli puolet (58 %) on parien talouksia.

3 KOTITYÖHÖN KÄYTETYN AJAN MUUTOKSET VUODESTA 1999 VUOTEEN 2009

3.1 Muutokset toiminnoittain

Vuoden 2001 satelliittitilin laskelmissa käytettiin vuoden 1999 ajankäyttötietoja. Sitä seuraava ajankäyttötutkimus tehtiin vuonna 2009. Sen vuoksi tässä tutkitaan ajankäytön muutoksia vuodesta 1999 vuoteen 2009. Kotitalouksien kansantuotelaskelmien ulkopuolelle jääviin kotitöihin käyttämä aika (non-SNA) on vähentynyt vuodesta 1999 vuoteen 2009 yhteensä 33 minuuttia vuorokaudessa. Pääsääntöisesti ajankäyttö on vähentynyt kaikissa kotitöissä, eniten asunnon huollossa ja -hoidossa, ruokatalouden hoidossa ja vaatehuollossa sekä ostoksissa ja asiointissa. Hoiva- ja vapaaehtoistyöaika ovat pysyneet lähes ennallaan. Myös kotityömatkoihin käytetty aika on pysynyt lähes ennallaan, kun taas kodin taloudenpitoon ja suunnitteluun käytetään enemmän aikaa. Kodin taloudenpito ja suunnittelu sisältää myös mm. tietokoneen käytön sähköiseen asiointiin, mikä on Tilastokeskuksen vuosittaisen Tietoja viestintätekniikan käyttö -tutkimuksen (Tilastokeskus 2010) perusteella lisääntynyt aiemmasta. (kuva 4).

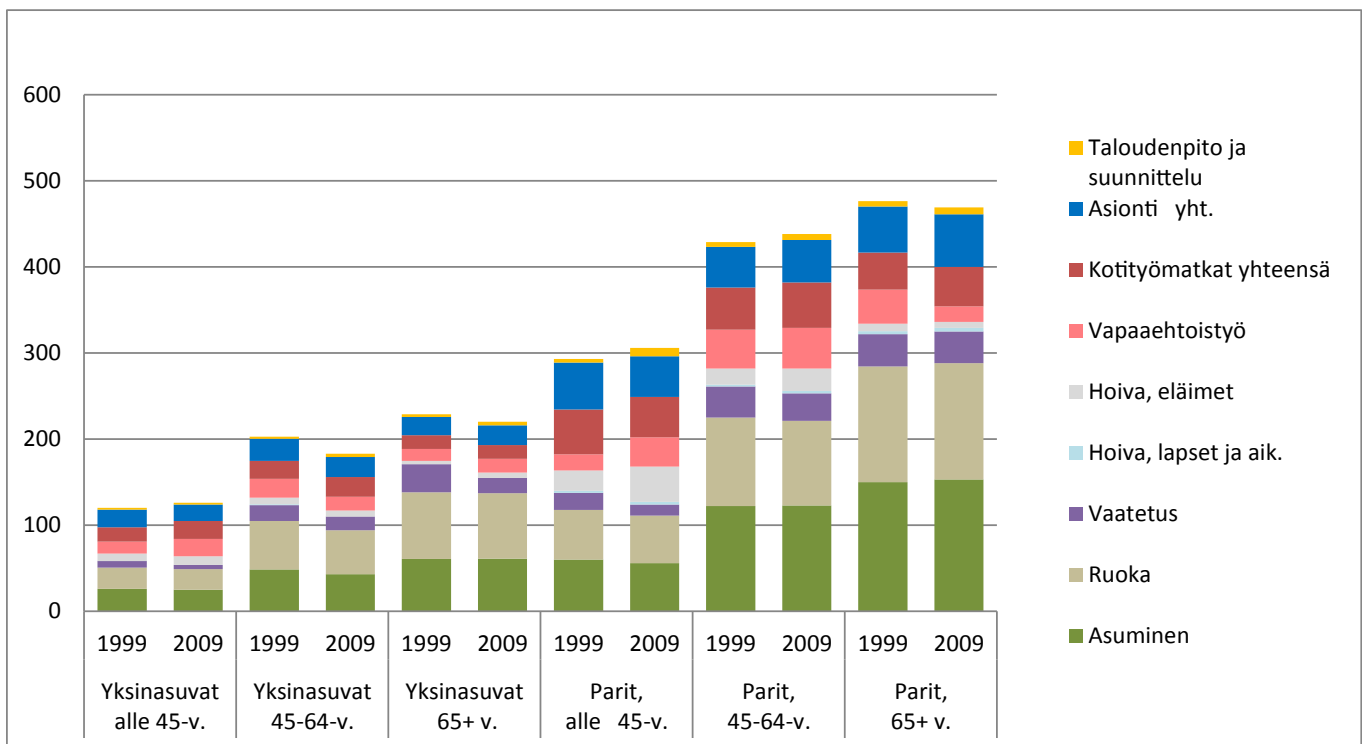

Kuva 4. Kotityöaika toiminnoittain vuosina 1999 ja 2009, minuuttia/vuorokausi/talous

3.2 Muutokset erilaisissa kotitalouksissa

Vaikka kotityöaika kotitaloutta kohden on keskimäärin vähentynyt, niin eri kotitaloustyyppien välillä on eroja. Kotityöaika on vähentynyt yksin asuvilla 45–64-vuotiailla ja yli 65-vuotiailla. Kotityöaika on puolestaan pidentynyt nuorimmilla yksin asuvilla ja alle 65-vuotiailla pareilla sekä yksinhuoltaja- ja pikkulapsiperheissä. Sen sijaan kotityöaika on vähentynyt useamman aikuisen talouksissa ja niissä lapsiperheissä, joissa nuorin on 7–17-vuotias. Useamman aikuisen talouksista käytetään nimitystä Muut taloudet. Ne ovat talouksia, joissa asuu kolmen sukupolven jäseniä tai joissa aikuiset lapset asuvat vanhempansa tai vanhempiensa kanssa.

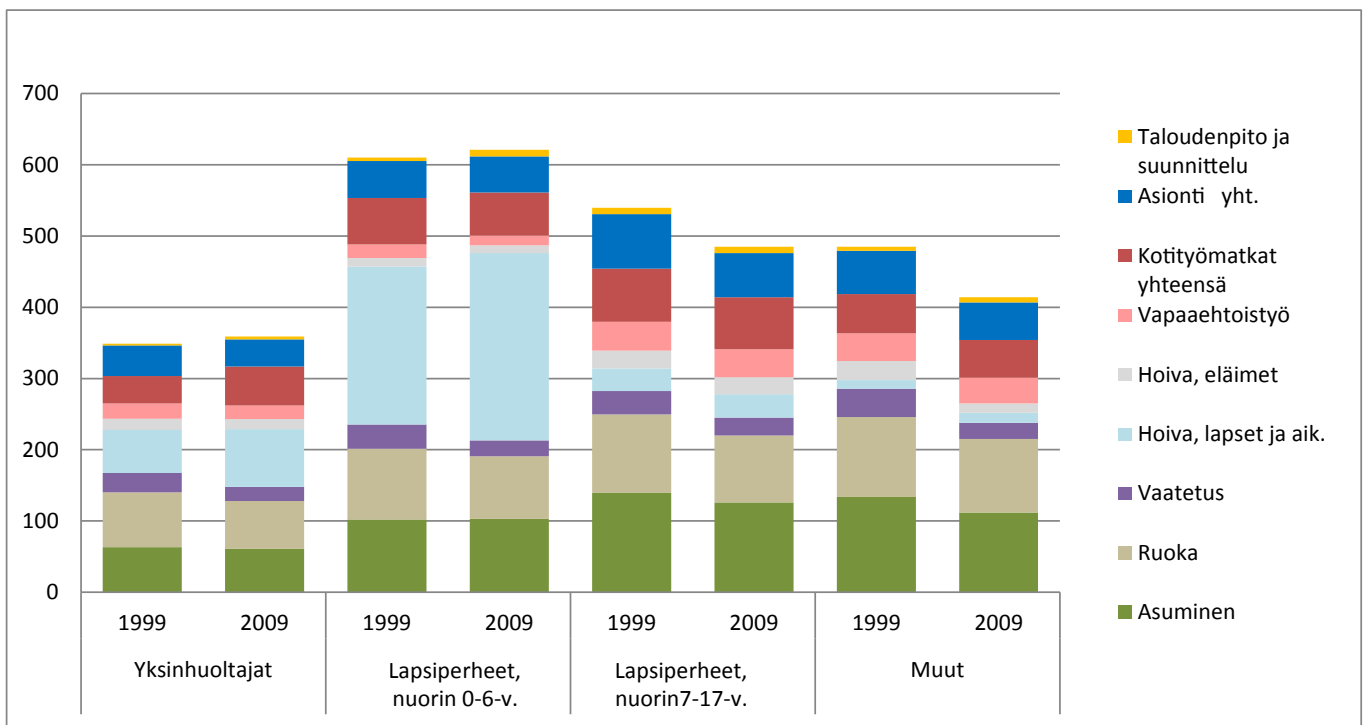
Alle 45-vuotiailla, niin yksin asuvilla kuin pareillakin, on kasvanut vapaaehtoistyöhön ja eläinten hoivaan käytetty aika. Eläinten hoivaan käyttävät enemmän aikaa myös keskiikäiset parit (45–64-v.). Taloudenpito- ja suunnittelu-aika on kasvanut eniten alle 45-vuotiailla pareilla, mutta pääsääntöisesti myös muilla. Iäkkäät parit (yli 65-v.) puolestaan ovat vähentäneet vapaaehtoistyöhön käytettyä aikaa. Yksin asuvien ja parien ajankäyttö kotitöihin on koottu kuvaan 5 ja yksityiskohtaiset tiedot liitteeseen 2.

Kuva 5. Yksin asuvien ja parien eri kotitöihin käyttämä aika 1999 ja 2009, min/vrk/talous

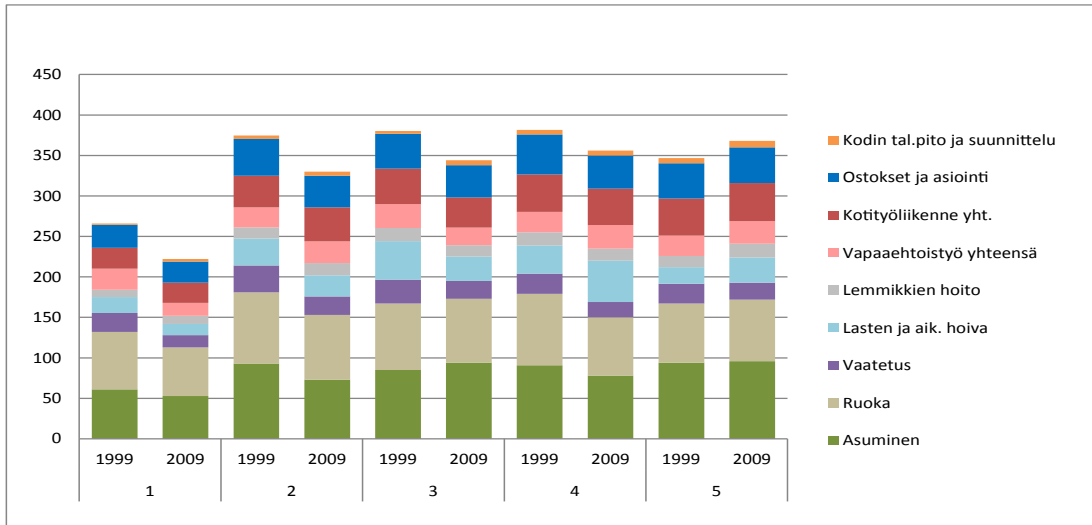
Kahden huoltajan lapsiperheissä, joissa nuorin on alle kouluikäinen, ja yksinhuoltajien talouksissa on kasvanut nimenomaan lastenhoitoaika, vaikka lasten lukumäärä on pysynyt lähes ennallaan. Eniten lapsiperheissä on vähentynyt ruokatalouden hoito ja vapaaehtoistyö. Myös vaatteiden huoltoon käytetty aika on lyhentynyt, kun taas muut toiminnot ovat pysyneet lähes ennallaan (kuva 6, liite 2).

Kouluikäisten lasten talouksissa ja muissa talouksissa on lisäksi vähentynyt asunnon huoltoon käytetty aika. Yksinhuoltajien talouksissa on käytetty aiempaa enemmän aikaa kotityömatkoihin sekä ostoksiin ja asiointiin, kun taas muissa lapsiperheissä niihin on käytetty vähemmän aikaa. Taloudenpitoon ja suunnitteluun käytetty aika on suhteellisen lyhyt, mutta se on kasvanut kaikissa lapsiperheissä ja muissa talouksissa.

Kuva 6. Lapsiperheiden eri kotitöihin käyttämä aika 1999 ja 2009, min/vrk/talous

Tarkasteltaessa ajankäytön muutoksia tulokvintileittäin havaitaan, että kotityöaika on vähentynyt kaikissa muissa kvintileissä paitsi ylimässä, jossa kotityöaika on kasvanut noin 21 minuuttia (6 %) verrattuna vuoden 1999 ajankäyttötutkimukseen. Eniten kotityöaika on lyhentynyt alimmassa kvintilissä (44 min, 17 %), mikä johtunee yhä suuremmasta alle 65-vuotiaiden yksin asuvien osuudesta. Mitä ylemmältä kvintililtä on kyse, sitä pienempi vähennys on niin minuutteina kuin prosentteinakin (kuva 7).

Kuva 7. Eri tulokvintileihin kuuluvien kotitalouksien kotitöihin käyttämä aika 1999 ja 2009, min/vrk/talous

Ajankäyttö on muuttunut eri toiminnoissa ja eri kvintileissä eri tavoin. Esimerkiksi alimmassa kvintilissä ajankäyttö on vähentynyt kaikissa muissa toiminnoissa paitsi eläinten hoidossa. Ylimmässä kvintilissä puolestaan vaatehuoltoa lukuun ottamatta kaikkiin muihin kotitöihin on käytetty aiempaa enemmän aikaa. Eniten on kasvanut lastenhoitoaika (10 min), mikä johtuu pikkulapsiperheiden aiempaa suuremmasta määrästä tässä tulokvintilissä.

Taulukossa 2 esitetään tulorajat kvintileihin sijoittumisessa.

Taulukko 2. Kvintilirajat vuosina 2006 ja 2009

Kvintiili	Käytettävissä oleva rahatulo kulutusyksikköä kohden vuodessa, € (nimellisenä)	
	2006	2009
2	12 501	14 235
3	16 759	19 131
4	20 996	19 131
5	26 884	30 579

Lähde: Tilastokeskus, tulojaon kokonaistilasto

4 KOTITALOUKSIEN TUOTTAMAT PALVELUT

Kotitalouksien tuottamat markkinattomat palvelut voidaan jakaa muutamaan peruskategoriaan. Kotitaloudet tuottavat omaan käyttöönsä asumispalveluita, ravitsemispalveluita, vaatehuoltoa ja hoivaa. Kutsumme näitä *perustehtäviksi*. Nämä ovat myös *palveluita*, joita voidaan ulkoistaa eli ostaa markkinoilta tai julkiselta sektorilta. Kukin perustehtävä muodostuu monista erilaisista toiminnoista, joiden tavoitteena on myötävaikuttaa näiden palvelujen tuottamiseen. Taulukossa 3 on kuvattu toimintoja, joita kuhunkin perustehtävään voi kuulua. Menetelmäliitteessä (1) perustehtävät on kuvattu tarkemmin. Vapaaehtoistyö ja epävirallinen naapuriapu on määritelty myös perustehtäviin, vaikka tätä palvelua ei kulutetakaan omassa taloudessa. Se on markkinatonta toimintaa, josta hyöty koituu kotitalouksille. Taulukossa 3 ne tehtävät, jotka sisältyvät kansantalouden tilinpitoon ja siten bkt:een, on kursivoitu.

Taulukko 3. Kotitalouden perustehtävät

	Asumispalvelut	Ateriat ja välipalat	Vaatetus ja sen huolto	Hoiva	Vapaaehtoistyö	
Perustehtävä	<i>Asunnon hankinta ostamalla</i> <i>Asunnon omatoiminen rakentaminen ja peruskorjaus</i>	Asunnon sisustus, siivous ja kunnossapito, pihan hoito, puutarhan hoito Pienet remontit ja korjaukset	<i>Elintarvikkeiden kasvattaminen, keräily, metsästys ja kalastus</i> Aterioiden ja välipalojen valmistus Leipominen, säilöminen	Vaatteiden valmistus Vaatteiden pesu ja silitys Vaatteiden korjaus ja muu huolto	Lasten hoito Apua tarvitsevien aikuisten hoito Lemmikkieläinten hoito	Naapuriapu Vapaaehtoistyö organisaatioissa
Tehtävään liittyvät hankinnat		Asunnon remontointiin, ylläpitoon ja siivoukseen liittyvät hankinnat	Ruokaostokset Ruoan valmistuksessa tarvittavien laitteiden ja välineiden hankinta	Vaatteiden hankinta, valmistukseen ja huoltoon tarvittavien materiaalien ja välineiden hankinta. Jalkineiden hankinta	Lasten hoitoon ja apua tarvitsevien aikuisten hoitoon liittyvien tarvikkeiden hankinta	
Matkat ja kuljettaminen Kulkuvälineiden huolto		Asunnon hankintaan ja ylläpitoon liittyvät matkat	Ruokaostosmatkat, muut ruoan hankintaan liittyvät matkat	Vaatteiden hankintaan tai huoltoon liittyvät matkat.	Lasten ja apua tarvitsevien aikuisten kuljettaminen hoitoon, harrastuksiin, jne.	Vapaaehtoistyöhön liittyvät matkat
Toiminnan suunnittelu ja organisointi. Asiointi, raha-asioiden hoito, ym. Koskevat kaikkia tehtäväalueita.						

Jotkin toiminnot ovat sellaisia, että ne palvelevat sekä kotitaloustuotantoa että vapaa-aikaa. Sen vuoksi kyseisiin toimintoihin käytetty aika ja kustannukset on jaettava kotitaloustuotannolle ja henkilökohtaisiin toimintoihin. Seuraavassa kuvataan lyhyesti, mitkä toiminnot ja kustannukset ovat jaettavia ja mitä kriteerejä jaottelussa on käytetty.

Ajankäyttötietoja käytetään apuna määritettäessä esimerkiksi kotityöliikenteen ja sen aiheuttamien rahamenojen kohdentamista kotitaloustuotantoon. Koska esimerkiksi ostoksille menon tavoitteena voi olla ostaa elintarvikkeita, vaatteita tai kotiin tarvittavia

tavaroita ja palveluita ynnä muuta, ostoksiin ja ostosmatkoihin liittyvät kustannukset kohdennetaan asianomaiselle tehtävälle.

Kotitaloustuotantoon liittyvien matkojen osuus kaikista matkoista on ajankäyttötietojen mukaan noin kolmannes. Se on kasvanut hivenen vuodesta 2006. Myös kaikista yksityisillä moottoriajoneuvoilla tehdystä matkoista 33 prosenttia liittyi kotitaloustuotantoon (ml. lastenhoito). Näin ollen on edelleen perustelua kohdentaa kolmannes ajoneuvoihin liittyvistä kuluista kotitöihin samoin kuin vuosien 2001 ja 2006 laskelmissa. *Tietokoneen ja internetin* omistus ja käyttö ovat kasvaneet huomattavasti 2000-luvulla (Tilastokeskus 2011, 26). Tietokoneiden ja internetliittymien kuluista kohdistetaan osa kotitaloustuotantoon, sillä niitä käytetään myös tiedonhankinnassa, pankkiasioiden hoidossa ja muussa asioinnissa. Kotitaloustuotannolle kohdennetaan 20 prosentin osuus tietoliikenteestä ja tietokonehankinnoista aiheutuneista kuluista. Samaa osuutta käytettiin vuoden 2006 kotitalouden satelliittitililaskelmissa. Myös *energiaa* tarvitaan kotien monissa eri toiminnoissa, samoin *vettä*. Niiden kulutuksesta aiheutuvat kustannukset on jaettu asumiseen, ruokatalouden hoitoon ja vaatehuoltoon. Jakoperusteena käytetään viimeisimpiin kulutustutkimuksiin perustuvaa keskimääräistä kulutuksen jakautumista. Liitteessä 1 kuvataan tarkemmin, millä perusteilla ja miten erilaiset kustannukset on kohdennettu kotitöille.

Edellä on kuvattu ajankäytön muutosta kotitöihin yhteensä ja toiminnoittain. Kuvasta 4 käy ilmi, että ajankäyttö on vähentynyt kotityömatkoihin sekä ostoksiin ja asiointiin, jotka *ajankäytön arvoa laskettaessa* kohdistetaan kotitöille perustoiminnon ajankäytön suhteessa. Samoin taloudenpitoon ja suunnitteluun käytetty aika jaetaan eri toiminnoille (liite 1). Siihen käytetty aika puolestaan on hieman kasvanut.

5 KOTITALOUSTUOTANNON ARVO JA MUUTOKSET

5.1 Kotitaloustuotannon arvo, rakenne ja vaikutus kokonaiskulutukseen

Kotitalouksien itselleen tuottamien palvelujen ja tavaroiden kokonaisarvo vuonna 2009 oli runsaat 111 miljardia euroa. Siitä bruttoarvonlisäyksen osuus oli 82,6 miljardia euroa. Tästä 12,5 miljardia oli tuotantoa, joka sisältyy kansantalouden tilinpitoon ja 70,1 miljardia euroa tilinpidon ulkopuolelle jäävää tuotantoa. Vuonna 2009 tilinpidon ulkopuolelle jäävän tuotannon osuus bruttokansantuotteesta oli runsaat 40 %. (taulukko 4)

Taulukko 4. Kotitaloustuotannon arvo 2001, 2006 ja 2009

Koko maa, milj. €	2001			2006			2009		
	SNA	non-SNA	Yhteensä	SNA	non-SNA	Yhteensä	SNA	non-SNA	Yhteensä
Työn arvo	5 062	52 355	57 417	5 360	62 670	68 031	6 628	66 853	73 481
Verot ja veronluonteiset maksut	140	56	196	379	113	492	840	74	914
Tuet (vähennetään)		704	704		937	937		1 127	1 127
Pääoman kuluminen	3 095	2 839	5 934	3 657	3 768	7 425	5 095	4 283	9 378
Arvonlisäys, brutto	8 297	54 547	62 844	9 397	65 615	75 012	12 563	70 083	82 646
Väli tuotekäyttö	4 432	14 312	18 744	6 234	20 472	26 706	5 756	22 718	28 474
Palveluiden ja tavaroiden arvo yhteensä	12 730	68 859	81 588	15 630	86 087	101 717	18 319	92 801	111 121

Tuotantotilit koko maan tasolla ja kotitaloustyypeittäin on esitetty liitteissä 3 ja 4. Taulukon 5 luvut osoittavat, että kotitaloustuotanto on selvästi materiaali-intensiivistynyt. Työn arvon osuus on pienentynyt ja pääoman ja ostettujen materiaalien osuus tuotannosta kasvanut. Se voi olla osoitus siitä, että työn tuottavuus on kasvanut tai siitä, että työn hinta on kehittynyt hitaammin kuin kestokulutustavaroiden ja muiden materiaalien hinta. Se voi merkitä myös sitä, että palveluja on ulkoistettu eli siirrytty hankkimaan aiemmin itse tuotettuja tavaroita tai palveluita markkinoilta.

Taulukko 5. Kotitaloustuotannon rakenne 2001, 2006 ja 2009, %

	2001	2006	2009
Arvonlisäys, netto (työ + verot – tuet)	75,1 %	71,8 %	70,9 %
Pääoman kuluminen	4,1 %	4,4 %	4,6 %
Väli tuotekäyttö (ostetut materiaalit, raaka-aineet)	20,8 %	23,8 %	24,5 %
Palvelujen kokonaisarvo	100 %	100 %	100 %

Välituotekäytön kasvua ovat edistäneet asumisen välituotteet, joista suurin erä ovat vuokrat. Asiointien välituotteet kasvoivat pankkien palvelumaksujen kasvettua. Ne kohdennetaan kokonaisuudessaan kotitaloustuotantoon, ja ne muodostivat kaikesta asiointiin liittyvästä välituotekäytöstä jopa 97 % vuonna 2009. Muina asiointien välituotteina ovat internetkulut, joista kuitenkin kotitaloustuotannolle kohdennetaan vain viidennes sekä lyhyet juna- ja bussimatkat, puhelin- ja sanomalehtien tilausmaksut, joista vain 3 % kohdennetaan kotitaloustuotantoon. Nettoarvonlisäykseen vaikuttaa kotitalouksien maksamien kiinteistöverojen määrä, joka on kaksinkertaistunut vuodesta 2006.

Kotityön arvoon vaikuttavat myös tuotantoon liittyvät verot ja tuet. Kotitalouksien maksamien kiinteistöverojen määrä on kaksinkertaistunut vuodesta 2006. Autoverojen määrä on sen sijaan pienentynyt. Kotihoidosta maksetut tuet ovat kasvaneet noin viidenneksen, mikä johtuu omaishoidon tuen voimakkaasta kasvusta. Sen sijaan lasten hoitotuissa ei ole tapahtunut suuria muutoksia vuosien 2006 ja 2009 välillä. Vanhempainrahasta mukaan ei ole laskettu äitiys- ja isyysrahoja, joiden osuus kaikista vanhempainrahoista on arviolta vajaat puolet.

Kotitaloustuotannon vaikutus kokonaiskulutukseen

Kotityön avulla tuotetut palvelut myös kulutetaan kotitalouksissa. Palvelujen oma tuotanto kasvattaa kulutusmahdollisuuksia, sillä palvelut ovat luonteeltaan välttämättömiä. Ne jouduttaisiin muutoin ostamaan markkinoilta, jolloin niihin käytetty rahamäärä olisi pois muusta kulutuksesta. Seuraavassa esitetään laskelma siitä, miten paljon kotitaloustuotanto laajentaa kulutuksen arvoa. (taulukko 6) Laajennettu kulutus saadaan laskemalla yhteen todellinen yksilöllinen kulutus ja kotitaloustuotannon arvo. Summasta on vähennettävä välituotekäyttö ja kiinteään pääoman bruttomuodostuksen arvo kaksinkertaisen laskennan välttämiseksi. Kotitaloustuotannon integrointi kansantalouden tilinpidon kotitaloussektorin tileihin on esitetty liitteessä 3.

Taulukko 6. Laajennettu yksilöllinen kulutus käyvin hinnoin, 2001–2009, milj. euroa.

Kulutus, milj. euroa	2001	2006	2009	Muutos 2006–2009, %
Kotitalouksien kulutusmenot (kansantalouden tilinpito) + voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot ja julkisyhteisöjen yksilölliset kulutusmenot	65 031	82 160	89 784	9 %
Yhteensä yksilölliset kulutusmenot (todellinen yksilöllinen kulutus)	86 353	109 922	122 777	12 %
Kotitaloustuotannon arvo (non-SNA-osuus)	68 859	86 087	92 801	8 %
- välituotekäyttö	14 312	20 472	22 718	11 %
- kiinteään pääoman bruttomuodostus	3 828	4 754	4 488	-6 %
Laajennettu yksilöllinen kulutus	137 072	170 784	188 372	10 %

Taulukossa 6 on käytetty vuosina 2002 ja 2007 julkaistuja kansantalouden tilinpidon lukuja vuosille 2001 ja 2006. Kotitalouksien tuotanto kasvoi vähemmän kuin yksilölliset kulutusmenot vuodesta 2006 vuoteen 2009. Taloustaantumien vaikutus näkyy erityisesti kiinteän pääoman bruttomuodostuksen supistumisena. Kotitaloudet ostivat vähemmän autoja ja esimerkiksi isoja puutarhakoneita kuin vuonna 2006.

5.2 Muutos suhteessa bruttokansantuotteeseen

Koska laskelmia on tehty kolmena ajankohtana, on ollut mahdollista rakentaa aikasarjaa kotitaloustuotannon kehittymisestä. Verrattaessa vuoden 2009 kotitaloustuotannon arvoa vuosiin 2001 ja 2006 on otettava huomioon, että ajankäyttötutkimusta ei tehty vuonna 2006, vaan laskelmissa käytettiin vuoden 1999–2000 ajankäyttötietoja. Vuoden 2009 kotitaloustuotannon laskelmassa työn määrää koskevat tiedot on päivitetty vuoden 2009–2010 ajankäyttötutkimuksen aineistolla. Kaikki muut tiedot, verot, tuet, ja pääoman kuluminen sekä välituotekäyttö ovat peräisin asianomaisilta vuosilta, 2001, 2006 ja 2009.

Työn arvon laskemisessa on käytetty kotiaivustajien ja kodinhoitajien tuntipalkkaa ja kotitalouksien määrää. Satelliittitililaskelmissa kotityö on arvotettu *kotiaivustajan/kodinhoitajan* (ISCO 51331) bruttotuntipalkalla, joka vuonna 2001 oli 9,99 euroa, 2006 11,98 euroa ja 2009 13,44 euroa (Tilastokeskus, Palkkarakennetilasto). Tuntipalkka koostuu säännöllisen työajan palkasta, joka sisältää loma-ajan palkan, mutta ei kertaluonteisia eriä kuten lomaltapaluurahaa tai kannustuspalkkioita. Kaikki kotityö on arvotettu samalla palkalla riippumatta siitä, kuka työn on tehnyt. Erot eri kotitaloustyyppien kotityön arvossa kuvastavat siten työhön käytettyyn aikaan liittyviä eroja.

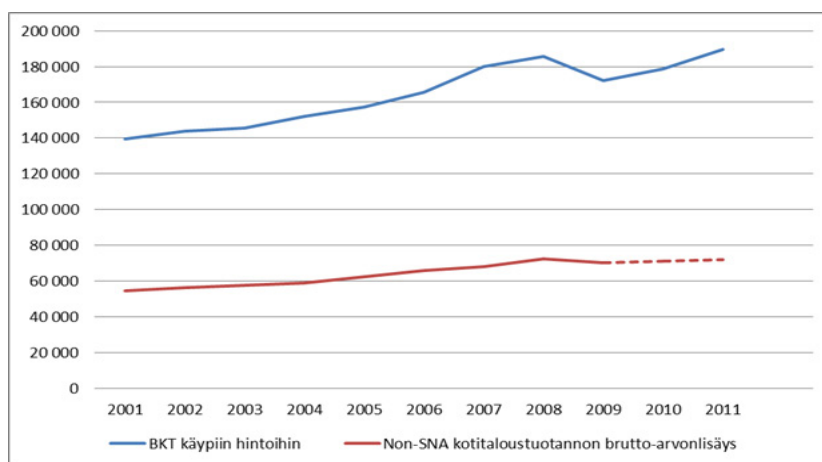
Aikasarjassa vuosien 2001, 2006 ja 2009 luvut ovat suoraan satelliittitileistä. Väli vuosien luvut on interpoloitu seuraavasti: Kotityöhön käytetty aika on interpoloitu lineaarisesti siten, että alkupiste on vuonna 2001 käytettyjen tuntien määrä per kotitalous ja loppupiste vuonna 2009 käytettyjen tuntien määrä. Sarjaa on jatkettu vuoteen 2011, koska vuosi 2009 oli kansantaloudessamme poikkeuksellinen, ja vuosien 2010 ja 2011 mukaan ottaminen antaa paremman kuvan kehityksen suunnasta lamavuoden jälkeen.

Vuotuisten kotityötuntien määrä on kerrottu kunkin vuoden tuntipalkalla ja kotitalouksien määrällä kunkin vuonna. Kotityön määrä keskimäärin kotitaloutta kohden laskettuna on vähentynyt 10 % vuodesta 2001 vuoteen 2009. Työn arvottamiseen käytetty kotiaivustajien ja kodinhoitajien tuntipalkka puolestaan oli noussut samana aikana 34,5 %. Kotitalouksien määrä oli lisääntynyt noin 6 prosenttia. Taulukossa 7 esitetään aikasarjan laatimisessa käytetyt luvut.

Taulukko 7. Kotitaloustuotannon aikasarja

Vuosi	Kotitalouksien lkm, milj.	Kotityö, milj. tuntia/vuosi/koko maa	Kotityö, tuntia/vuosi/kotitalous	Isco 51331 -tuntipalkka, euroa	Non-SNA-kotitaloustuotannon työnarvo/vuosi, milj.euroa	Pääoman kuluminen plus verot miinus tuet	Yhteensä non-SNA-kotitaloustuotannon bruttoarvonlisäys per vuosi, milj. euroa
2001	2,3815	5 241	2 201	9,99	52 355	2 192	54 547
2002	2,3975	5 205	2 171	10,33	53 771	2 343	56 114
2003	2,4050	5 151	2 142	10,66	54 907	2 493	57 400
2004	2,4150	5 101	2 112	11,03	56 264	2 644	58 908
2005	2,4340	5 069	2 083	11,71	59 363	2 794	62 158
2006	2,4550	5 231	2 131	11,98	62 670	2 945	65 615
2007	2,4835	5 219	2 101	12,43	64 869	3 040	67 909
2008	2,5135	5 208	2 072	13,26	69 055	3 135	72 190
2009	2,5315	4 974	1 965	13,44	66 853	3 230	70 083
2010	2,5510	4 937	1 935	13,73	67 790	3 325	71 115
2011	2,5561	4 872	1 906	14,02	68 303	3 420	71 723

Bruttokansantuotteeseen verrattuna kotitaloustuotannon kasvu on ollut hitaampaa ja muutokset pienempiä (kuva 8). Osittain se johtuu kotitaloustuotannon laskentamenetelmästä, joka ei mahdollista tuottavuuden muutosten huomioonottamista. Samasta syystä aikasarjat perustuvat käypähintaisiin tietoihin.

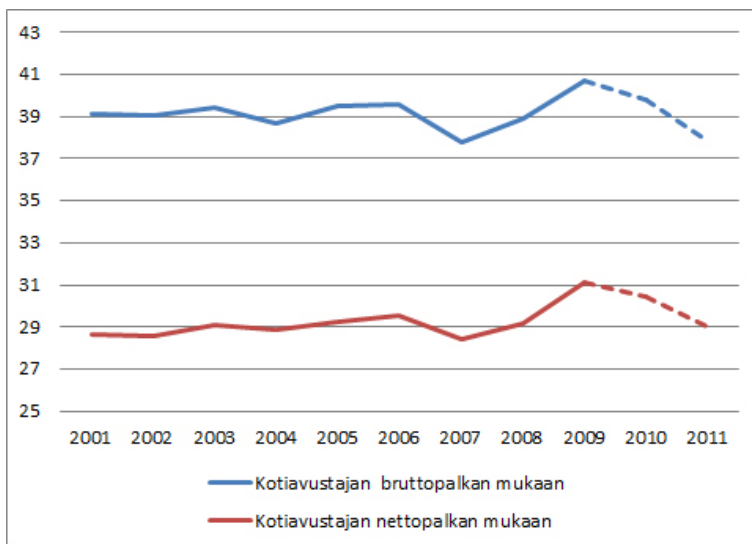

Kuva 8. Bkt:n ja kotitaloustuotannon arvo, käypiin hintoihin, milj. euroa

Kuvassa 9 esitetään kotitaloustuotannon bruttoarvonlisäyksen suhde bruttokansantuotteeseen, silloin kun otetaan huomioon vain bkt:n ulkopuolelle jäävä osa kotitaloustuotannosta. Kotitaloustuotannon arvo on laskettu sekä brutto- että nettopalkalla. Kansainvälisesti ei ole yhteistä käytäntöä siitä, kumpaa palkkaa käytetään arvon laskemisessa.

Valinta riippuu tietojen käyttötarkoituksesta. Jos oletetaan, että kotitaloudet korvaisivat itse tuottamansa palvelut ostamalla ne markkinoilta, oikea peruste olisi bruttopalkka, joka sisältää myös työnantajan sivukulut. Näin siitä syystä, että ostopalvelun hintaan sisältyvät kaikki palkkakustannukset sekä muiden tuotantopanosten hinta – ja vielä tavoiteltu voitto. Jos puolestaan ajatellaan, että tuottamalla itselleen palveluita kotitaloudet ansaitsevat palkkaa, nettopalkka on silloin oikeampi. Kotitaloudet eivät maksa veroa ”palkasta”, jonka ne ansaitsevat tekemällä itse. Bruttopalkka, joka sisältää vain työntekijän maksamat pakolliset sosiaaliturvamaksut, mutta ei työnantajan sivukuluja, on ikään kuin kompromissi näiden kahden ajattelutavan välillä.

Nettopalkan laskemiseksi tarvittavat keskimääräiset veroprosentit on saatu Veronmaksajain keskusliitosta. Ne ovat vaihdelleet eri vuosina 28 ja 23,5 välillä. Keskimääräisen veroprosentin laskemisessa on otettu huomioon valtion tulovero, keskimääräinen kunnallisvero ja kirkollisvero, työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksut, sairausvakuutuksen päiväraha- ja sairaanhoitomaksut sekä viran puolesta tehtävät vähennykset. (Veronmaksajain keskusliitto 2013; Minna Punakallio, sähköposti 23.5.2013.)

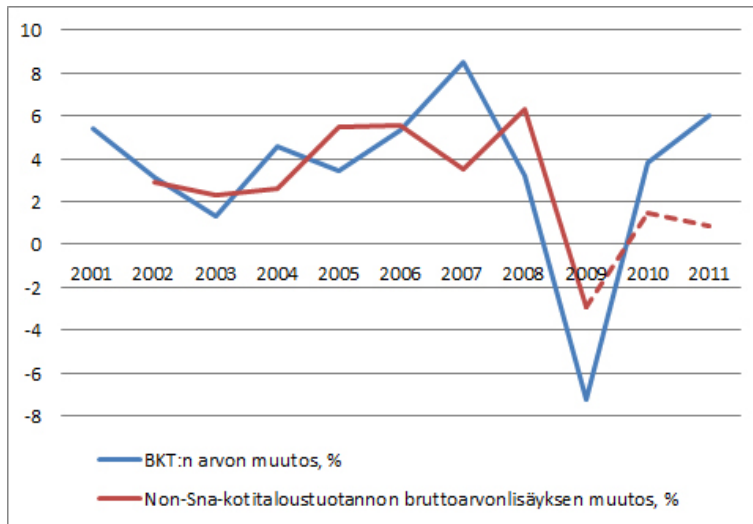

Kuva 9. Kotitaloustuotannon arvonlisäys suhteessa bruttokansantuotteeseen, %

Kotaloustuotannon suhde bruttokansantuotteeseen on pysytellyt 39 prosentin tuntumassa. Vuonna 2007 bruttokansantuote kasvoi nopeasti ja sen vuoksi kotitaloustuotannon osuus pieneni 37,8 prosenttiin. Päinvastainen kehitys on nähtävissä vuonna 2009, jolloin bruttokansantuote supistui ja kotitaloustuotannon osuus nousi 40,7 prosenttiin. Kun työn arvottamisessa käytetään nettopalkkaa, osuudet ovat noin 10 prosenttiyksikköä pienemmät.

Vuotuiset bkt:n ja kotitaloustuotannon muutokset on kuvattu kuvassa 10. Tutkimuskirjallisuudessa esitetään, että markkinatalous ja kotitalouksien tuotanto toimitivat vastasyklisesti (Eurostat, 2003; Abraham & Mackie, 2005, 3). Kuvassa 10 muutokset näyttävät toimivan teorian mukaan, mutta vuoden 2009 tuotanto pienenee molemmissa. Käytetty menetelmä ei kuitenkaan mahdollista todellisen muutoksen seuranta, sillä arvottami-

seen käytetty palkka muuttuu jossain määrin samassa tahdissa markkinatalouden kanssa. Niinpä kotiavustajan ja kodinhoitajan keskimääräinen palkka nousi 6,7 prosenttia vuonna 2008 edellisvuodesta, mutta vuonna 2009 vain 1,4 prosenttia.

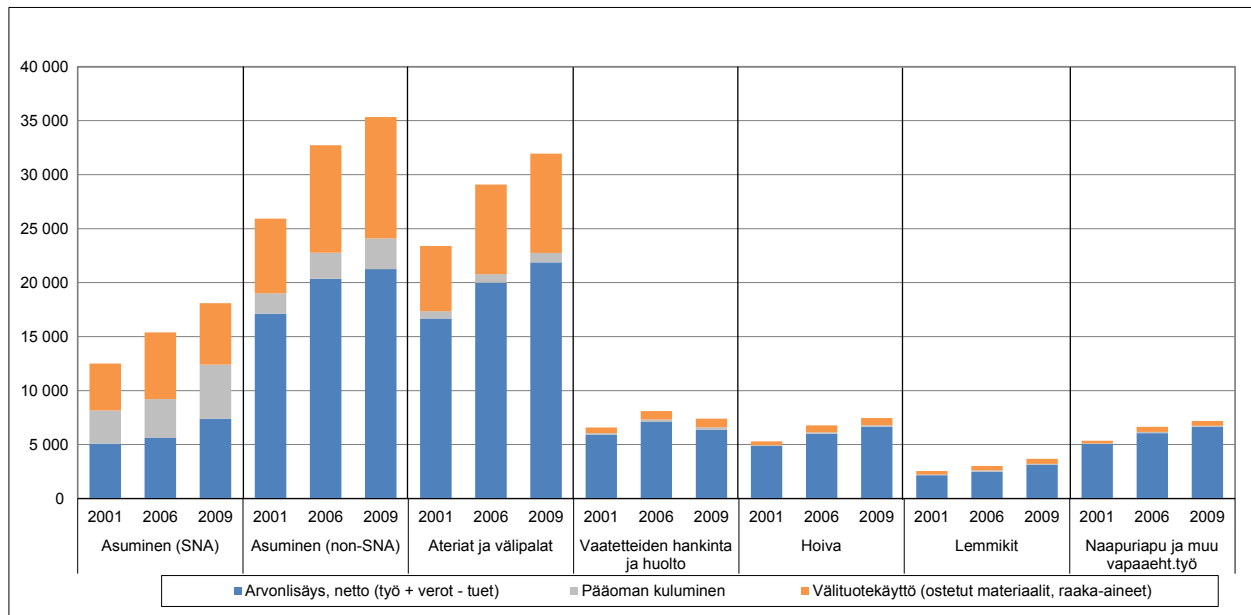

Kuva 10. Bkt:n ja kotitaloustuotannon arvon vuotuinen muutos, %

5.3 Kotitaloustuotanto tehtävittäin

Asumiseen ja aterioihin liittyvät palvelut ovat taloudelliselta arvoltaan merkittävimmät. Niistä osa lasketaan mukaan kansantalouden tilinpitoon, mutta varsin suuri osa jää sen ulkopuolelle. Julkista keskustelua useinkin hallitsevan hoivan arvo on koko maan tasolla vain kolmannes edellisistä. Suuruuserot johtuvat viime kädessä siitä, että kaikkien täytyy asua ja syödä, vieläpä joka päivä. Sen sijaan suurimmassa osassa suomalaisia talouksia ei ole lapsia eikä apua tarvitsevia ikääntyneitä. Osasta hoivaa huolehtii julkinen sektori lasten päivähoidon ja vanhusten hoidon muodossa. Julkisista varoista tuetaan kotihoitoakin, ja tämä tuki on vähennetty kotihoidon arvosta (kotihoitontuki 358 milj. euroa ja omaishoitontuki 262 milj. euroa, osa vanhempainrahasta 505 milj.euroa).

Kuvassa 11 on esitetty kotitaloustuotannon arvonlisäys, pääoman kuluminen ja väli-
tuotekäyttö tehtävittäin. Vuokra-asujien maksamat vuokrat ovat non-SNA-asumisen välituotteita ja ne muodostavat merkittävän erän koko palvelun arvosta. Erityisesti yksin-
nasuvilla alle 45-vuotiailla vuokrat ovat suurin yksittäinen kotitaloustuotannon kuluerä, samoin yksinhuoltajatalouksilla. Jo vuonna 2006 huomioon otettiin välillisiä rahoituspal-
veluja (FISIM) koskeva uudistus. Uudistuksen myötä aiemmin asuntolainojen korkoihin sisältynyt pankkien laskennallinen pankkipalvelumaksu siirrettiin asumisen väli-
tuotekäyttöön, mikä on kasvattanut sen arvoa vuonna 2006. Samaa käytäntöä on noudatettu myös vuoden 2009 laskelmissa. Kotitaloudet maksoivat asuntolainojen korkoja vuonna 2009 1944 milj. euroa, josta FISIMin osuus oli 699 milj. euroa.

Kuva 11. Kotitalouksien omaan käyttöön tuottamat palvelut tehtävittäin, milj. €, 2001–2009

Tuotannon rakenteen mukaiset tiedot on esitetty taulukoissa 8, 9 ja 10. Pääoman kulumisen lasku johtuu pääasiassa autoista, sillä matkakuluista osa on kohdennettu näille tehtäville (ks. liite 1). Väliuotekäytön luvuissa on epätarkkuutta, sillä pohjana on käytetty vuoden 2006 kulutustutkimuksen tietoja, jotka on kertoimien avulla nostettu kansantalouden tilinpidon tasoon. Epätarkkuus johtuu siitä, että kansantalouden tilinpidossa käytetty luokitus ei ole aivan yhtä yksityiskohtainen kuin kulutustutkimus. Esimerkiksi elintarvikkeissa kertoimet on generoitu tuoteryhmätasolle (viljatuotteet, liha-, kala-, maitotuotteet jne.) ja samaa kerrointa on käytetty kaikille ryhmän tuotteille. Siksi samaan tuoteryhmään kuuluvien elintarvikkeiden kulutus rakenne on sama kuin vuonna 2006.

Taulukko 8. Asumiseen liittyvät tehtävät

Asuminen	2001	2006	2009			Muutos 2006–2009	
	Yhteensä milj. €	Yhteensä milj. €	Omistus- asuntojen tuottamat asunto- palvelut (SNA)	Omatoiminen rakenta- minen (SNA)	Muut asumis- palvelut (non-SNA)		Yhteensä milj. €
Arvonlisäys, netto (työ + verot)	22 213	25 977	6 554	824	21 261	28 639	10 %
Pääoman kumulinen	4 957	6 013	5 036		2 844	7 880	31 %
Väliuotekäyttö (maksetut vuokrat, ostetut materiaalit)	11 259	16 117	4 304	1 373	11 234	16 911	5 %
Palvelujen kokonaisarvo	38 429	48 107	15 894	2 197	35 339	53 430	11 %

Taulukko 9. Ateriat ja välipalat

Ateriat ja välipalat	2001	2006	2009			Muutos 2006–2009
	Yhteensä milj. €	Yhteensä milj. €	Puutarha- tuotteet, kalat, riista, marjat ym. (SNA)	Ateriat ja välipalat (non-SNA)	Yhteensä milj. €	
Arvonlisäys, netto (työ + verot)	16 683	19 980	90	21 786	21 876	9 %
Pääoman kuluminen	672	804	59	823	882	10 %
Väliuotekäyttö (ostetut materiaalit, raaka-aineet)	6 034	8 296	79	9 115	9 194	11 %
Palvelujen kokonaisarvo	23 389	29 080	228	31 724	31 952	10 %

Huomio kiinnittyy vaatehuollon tuotannon laskuun vuodesta 2006 vuoteen 2009 jopa kymmenellä prosentilla, kun muissa tehtävissä kasvua on ollut saman verran. Kotitaloudet ovat ilmeisesti muuttaneet vaatteiden pesu- tai jälkikäsittelytapoja. Vaatteita ei ehkä enää silitetä ja taitella kaappeihin entiseen tapaan. Uudet joustavat materiaalit näyttävät päällä siisteiltä silittämättäkin. Suhteellisesti eniten on kasvanut lemmikkien hoivan arvo, runsaan viidenneksen.

Taulukko 10. Vaatetus, hoiva ja vapaaehtoistyö

Tehtävä	2001 milj. €	2006 milj. €	2009 milj. €	Muutos 2006–2009
Vaatetus				
Arvonlisäys, netto (työ + verot)	5 922	7 083	6 365	-10 %
Pääoman kuluminen	135	242	247	2 %
Väliuotekäyttö (ostetut materiaalit, raaka-aineet)	521	770	790	3 %
Palvelujen kokonaisarvo	6 578	8 095	7 402	-9 %
Lasten ja aikuisten hoiva				
Arvonlisäys, netto (työ + verot - tuet)	4 872	6 004	6 645	11 %
Pääoman kuluminen	66	129	143	11 %
Väliuotekäyttö (ostetut materiaalit, raaka-aineet)	351	639	672	5 %
Palvelujen kokonaisarvo	5 289	6 772	7 460	10 %
Lemmikit ja niiden hoito				
Arvonlisäys, netto (työ + verot)	2 165	2 491	3 107	25 %
Pääoman kuluminen	62	114	112	-2 %
Väliuotekäyttö (ostetut materiaalit, raaka-aineet)	325	409	459	12 %
Palvelujen kokonaisarvo	2 552	3 014	3 678	22 %
Toisen kotitalouden auttaminen ja muu vapaaehtoistyö				
Arvonlisäys, netto (työ + verot)	5 055	6 051	6 635	10 %
Pääoman kuluminen	41	123	114	-7 %
Väliuotekäyttö (ostetut materiaalit, raaka-aineet)	255	475	448	-6 %
Palvelujen kokonaisarvo	5 351	6 648	7 197	8 %

Asiointit, ostokset ja niihin liittyvät matkat

Kotitalouksien itselleen tuottamien ostos- ja asiointipalvelujen arvo oli 8,7 miljardia euroa vuonna 2006. Arvo on pienentynyt asiointiajan vähenemisen johdosta. Tämä lienee yhteydessä palvelujen siirtymiseen internetiin, jolloin erilaiset odotusajat ovat jääneet pois. Usein tuote- ja hintatietoja tutkitaan internetissä ja kaupassa käydään vain ostamassa jo valittu tuote, mikä vähentää asiointiaikaa. Vuonna 2009 pääoman kulumisen laskennassa otettiin huomioon vain yksi mikrotietokone taloutta kohden. Koneista 29 % on talouksien toisia tai useampia laitteita. On kuitenkin huomattava, että arvot vaihtelevat suuresti eri talouksissa.

Ostos-, asiointi-, lastenhoito- ja vapaaehtoistyömatkojen arvo oli runsaat 10 miljardia, jossa työn arvo on kasvanut jonkin verran kolmen vuoden takaisesta. Pääoman ja väli- tuotekäytön arvo on pienentynyt. Pääomakulujen muutokseen vaikuttaa uusien autojen ostojen väheneminen. Väli- tuotteiden arvo on myös vähentynyt. Vakuutusten ja poltto- aineiden kulutuksen arvo laski vuoden 2006 tasosta. Jälkimmäinen johtuu ainakin osaksi poltto- aineiden hinnan laskusta juuri vuonna 2009, mutta saattaa johtua myös poltto- ainetta vähemmän kuluttavien autojen yleistymisestä. Koska näistä kuluista kohdennetaan kolmasosa kotitaloustuotantoon, myös sen arvo pienenee. Autojen keskimääräiseksi pois- toiäksi on laskettu 18 vuotta Autoalan tiedotuskeskuksen tilastojen² perusteella.

Kaupassa käyntien arvo

Yleisessä kielenkäytössä ostoksilla käynnillä ymmärretään sekä ostosaikaa että siihen liitty- vää matkaa. Taulukkoon 11 on laskettu yhteen ostoksiin käytetty aika sekä ostosmatkat ja matkoista aiheutuneet kulut.

Taulukko 11. Kaupassakäyntien arvo

Ostosten tekoon ja ostosmatkoihin liittyvä työ ja kustannukset	2006 milj. €	2009 milj. €
Arvonlisäys, netto (työn arvo + autoverot)	10 858	11 142
Pääoman kuluminen (auto)	351	315
Väli- tuotekäyttö (ostosmatkat)	1 047	893
Yhteensä kaupassakäyntien arvo	12 256	12 350

2 <http://www.autoalantiedotuskeskus.fi/> > Tilastot > Muut tilastot > Autokannan keskimääräinen romutusikä

Kaikista kotityömatkoihin käytetystä ajasta noin 54 % kului ostosmatkoihin vuoden 2009 ajankäyttötutkimuksen mukaan. Ostokset puolestaan veivät kaikesta ostos- ja asiointiajasta leijonanosan eli 95 %. Siitä runsas puolet kului päivittäistavaroiden hankintaan ja vajaa puolet erikoistavaroiden hankintaan. Muutos aiemmasta laskelmasta ei ole suuri, mutta näyttää siltä, että kaupassa ja kauppamatkoilla käytetään vähemmän aikaa kuin aiemmin. Kaupassa käyntien ajan ja muiden kulujen yhteismäärä kotitalouksille oli vuositasolla runsas 12 miljardia euroa. Kotitaloutta kohti se oli keskimäärin 4 878 euroa vuodessa ja 408 euroa kuukaudessa. Tässäkin on muistettava, että ”keskimääräistä” kotitaloutta ei ole olemassa ja arvot vaihtelevat erityyppisissä talouksissa varsin paljon.

6 KOTITALOUSTUOTANTO ERILAISISSA PERHEISSÄ

Edellä palvelujen tuotantoa on kuvattu koko maan tasolla, jolloin palvelujen arvo on miljoonia tai jopa miljardeja euroja vuodessa. Seuraavassa siirrytään mikrotason tarkasteluun ja kuvataan palvelujen tuotantoa yksittäisen kotitalouden mittakaavassa.

Ajankäyttötutkimusten mukaan talouden koko ja rakenne vaikuttaa eniten palkattoman kotityön määrään. Tästä syystä kotitaloustuotannon laskelmat on laadittu yksin asuville, kahden hengen talouksille ja lapsiperheille sekä useamman aikuisen talouksille, josta käytetään nimitystä muu talous. Ne ovat talouksia, joissa asuu kolmen sukupolven jäseniä tai joissa aikuiset lapset asuvat vanhempansa tai vanhempiensa kanssa. Talouksia tarkastellaan myös eri elinvaiheissa, jolloin jaotteluperusteena ovat talouden viitehenkilön tai nuorimman lapsen ikä (ks. tutkimuksen taloustyyppit, taulukko 1).

Kotitalouskohtainen työn arvo nousi 20 % vuodesta 2001 vuoteen 2006. Vuodesta 2006 vuoteen 2009 palkka on noussut 12 % ja kotitalouskohtainen työn arvo keskimäärin 3 % vaihdellen eri kotitaloustyypeissä 1–19 %. Eri kotitaloustyyppien vuoden 2009 kulutusrakenne vastaa vuoden 2006 kulutustutkimuksen mukaista rakennetta, koska sen päivittämiseen tarvittavia uudempia kulutustutkimuksen tietoja ei ollut käytettävissä. Kulutuksen tasot on sen sijaan voitu päivittää vuoden 2009 kansantalouden tilinpidon tietojen avulla.

Tarvitaanko kulutusyksikkötarkastelua?

Erikokoisten talouksien tuloja ja kulutusta on totuttu tarkastelemaan kulutusyksiköillä korjattuna, jolloin erikokoiset kotitaloudet saatetaan vertailukelpoisiksi. Kulutusyksikkötarkastelu perustuu empiiriseen näyttöön siitä, että isommat perheet kuluttavat henkeä kohden vähemmän kuin pienet ja oletukseen, että tästä huolimatta hyvinvoinnin taso on sama isoissa ja pienissä perheissä. Suomessa yleisesti käytetty ekvivalenssiskaala on OECD:n uudistettu skaala³ (ks. esim. Ahlqvist & Ylitalo 2009).

Kun kotitalouksien itselleen tuottamia palveluja tarkastellaan niiden kulutuksen näkökulmasta, pitäisikö silloin käyttää kulutusyksikkötarkastelua? Sopiiko OECD:n skaala kotitalouksien tuottamien palvelujen kulutukseen? Kotitalouksien itselleen tuottamien palvelujen luonne eroaa ostopalveluista siinä, että niitä tuotetaan vain (hyvinvointiin) tarvittava määrä: aterioita valmistetaan vain kun perheenjäsen tarvitsee ruokaa tai vaatteita pestään, koska tarvitaan puhtaita vaatteita. Asuntoa siivotaan sen verran kuin se tarvitsee siivousta, mikä tavallisesti merkitsee, että isoissa perheissä siivottavaa on enemmän kuin pienissä. Voidaanko ylipäättään tarkastella palvelujen tuotantoa ja kulutusta eri mittarilla silloin, kun palvelujen tuotanto on täysin riippuvainen niiden kulutustarpeesta? Eri mitta-

³ Kotitalouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1, muut yli 13-vuotiaat saavat painon 0,5 ja 0–13-vuotiaat lapset painon 0,3.

reilla tarkoitetaan tässä sitä, että tuotantoa tarkastellaan yleensä suurtuotannon skaalaetujen näkökulmasta ja kulutusta ekvivalenssiskaalojen eli kulutusyksikköjen näkökulmasta.

Jos tarkastellaan palvelujen tuotantoa erikokoisissa perheissä, esimerkiksi nelihenkisessä perheessä ruokaa valmistetaan neljälle yhdellä kertaa eikä esimerkiksi neljää ateriaa erikseen. Kaikkia lapsia hoidetaan yhtä aikaa, eikä niin, että jokaisella olisi oma hoitaja. Skaalaetu toteutuu siten jo tuotantovaiheessa. Tästä syystä palvelujen kulutusta ei ole enää tarpeen, eikä pidäkään skaaloittaa kulutusyksiköillä.

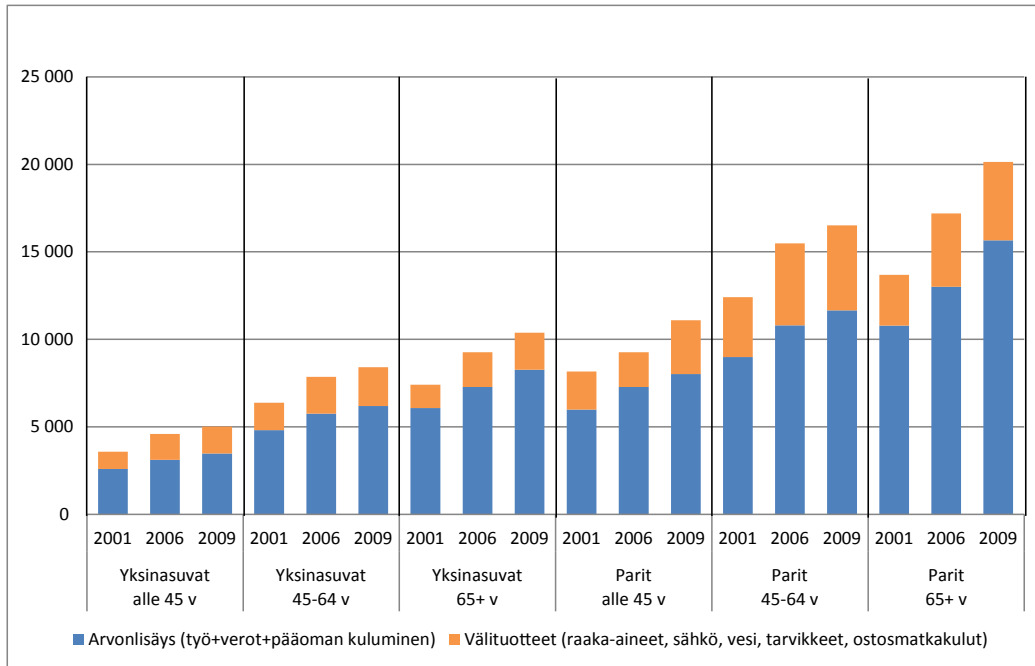
6.1 Ateriat ja välipalat

Aterioiden ja välipalojen tuottaminen perheelle on keskeinen osa arkea. Se on myös ehkä helpoimmin ulkoistettavissa oleva tehtävä, koska ruokailu ei ole paikkaan sidottua. Syömissen käytännöt ovat monipuolistuneet. Tämä johtuu runsaasta markkinavaihtoehtojen tarjonnasta ja myös arjen käytäntöjen muutoksesta. Sen määrittely, mikä osa ateriatesta on itse tuotettua ja mikä valmiina ostettua, on tullut yhä vaikeammaksi. Ostamme runsaasti elintarvikkeita, jotka ovat *sellaisenaan kuluttamiseen sopivia*, kuten hedelmät, jäätelö tai leipä. Toisaalta ne voivat olla myös osa ateriaa, jolloin esimerkiksi hedelmät on pesty, kuorittu, paloitetu ja pantu tarjolle. Hedelmiä on myös voitu käyttää leivonnassa tai niistä on tehty jälkiruokia.

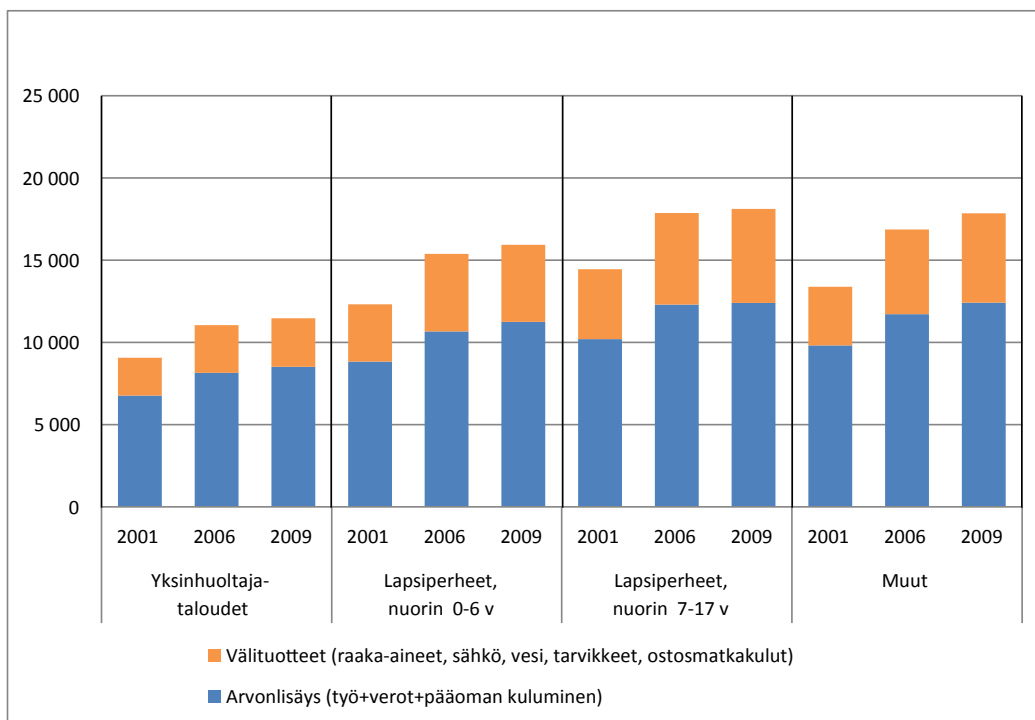
Seuraavissa laskelmissa osa elintarvikkeista on määritelty aterian raaka-aineiksi ja ne, jotka kulutetaan sellaisenaan, on määritelty lopputuotteiksi. Jaottelu on esitetty liitteessä 5. Elintarvikkeet, joita sekä käytetään raaka-aineina että syödään sellaisenaan, on pyritty määrittelemään jompaankumpaan ryhmään kuuluvaksi. Niitä ei ole jaettu osaksi molempiin, koska tarkkaa tietoa oikeasta suhteesta ei ole saatavilla. Periaatteellisena kriteerinä jaottelussa on pidetty sitä, että lopputuote voidaan syödä sellaisenaan välipalana tms., mutta raaka-aineeksi määriteltyä ei. Esimerkiksi leivästä valmistetaan voileipä, ennen kuin se syödään, siksi se samoin kuin leivän päälle aseteltavat leikkeleet on määritelty raaka-aineiksi. Valmisruoat on sijoitettu lopputuotteisiin, vaikka nekin vaativat yleensä lämmittämisen ennen tarjoilua, mikä puolestaan edellyttää liedon tai mikroaaltouunin käyttöä. Siten tarkkaan ottaen kuumennettavat valmisruoat pitäisi luokitella välituotteiksi. Olemme kuitenkin määritelleet ne lopputuotteiksi, koska ne yleisesti ymmärretään kotityötä korvaavaksi.

Muutokset aterioiden ja välipalojen tuottamisessa

Aterioiden ja välipalojen valmistuksen arvo on tasaisesti kasvanut useimmissa talouksissa. Vähiten kasvua on kouluikäisten lasten perheissä, jossa kasvua on vain yksi prosentti vuodesta 2006 vuoteen 2009. Eniten lisäystä on jälleen eläkeikäisten parien aterioiden valmistuksessa, 20 %. Kaikissa talouksissa sen sijaan raaka-aineiden ja tarvikkeiden (välituotteiden) suhteellinen osuus tuotannon kokonaisarvosta on pysynyt hyvin vakiona, mikä siis tarkoittaa, että työn arvo ja välituotteiden arvo ovat kehittyneet samaan tahtiin. Voidaan olettaa, että jos taloudet olisivat siirtyneet käyttämään kalliimpia raaka-aineita tai puolivalmisteita, välituotteiden suhteellinen osuus olisi kasvanut samalla kun monet taloudet ovat vähentäneet ruoanvalmistukseen käytettyä aikaa. Välituotteiden suhteellinen osuus ei ole kasvanut vuodesta 2001 vuoteen 2009 missään taloustyyppissä, mutta on hiukan pienentynyt eläkeikäisten talouksissa (2 prosenttiyksikköä) (kuvat 12 ja 13).

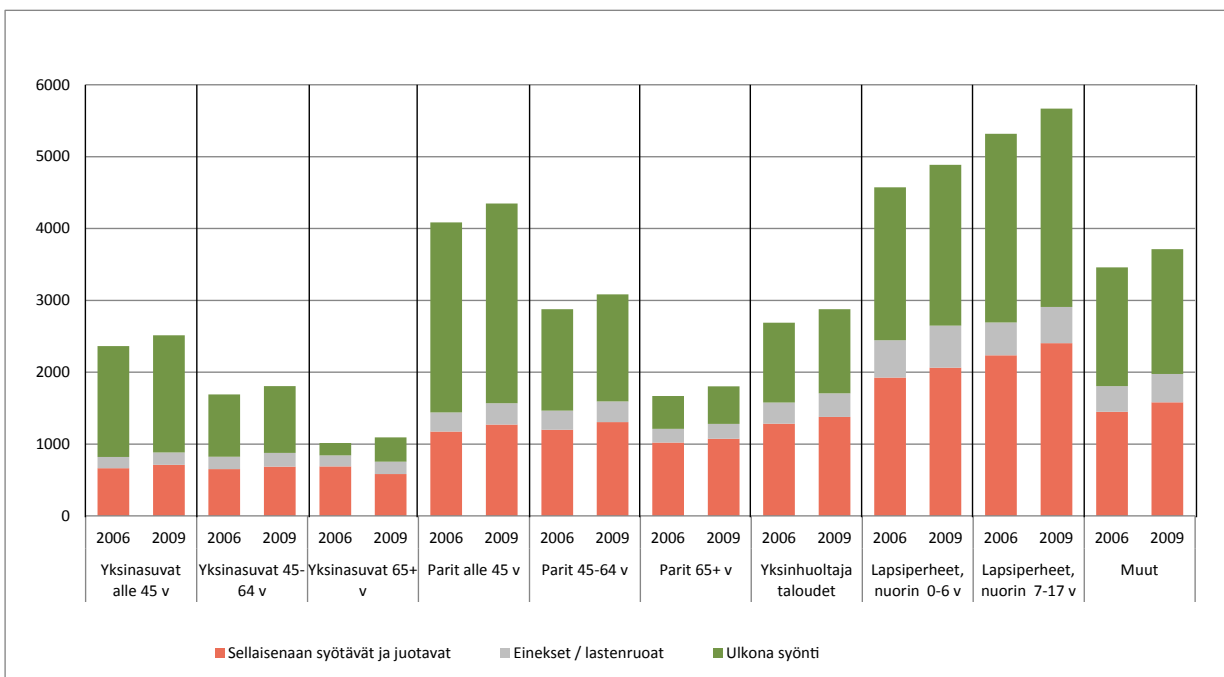

Kuva 12. Itse valmistettujen aterioiden ja välipalojen arvo yksinasuvilla ja pareilla, €/talous/v

Kuva 13. Itse valmistettujen aterioiden ja välipalojen arvo lapsiperheissä, €/talous/v

Kodin ulkopuolisessa ruokailussa kasvava suuntaus näyttää jatkuvan. MaRan teettämän Ravintolaruokailun trenditutkimuksen (Aittoniemi 2012) mukaan suomalaiset ruokailevat ravintolassa yhä enemmän. Vielä kymmenen vuotta sitten puolet suomalaisista ilmoitti, ettei edellisen kahden viikon aikana ollut ruokaillut ravintolassa kertaakaan. Vuonna 2010 osuus laski 35 prosenttiin ja vuonna 2012 se oli enää neljännes. Kodin ulkopuolella ruokailu vapaa-aikana on selvästi ilmiö, joka yleistyy kaupungistumisen myötä. Ulkona syöminen viikonloppuisin on Pääkaupunkiseudulla kaksi kertaa yleisempää kuin koko maassa keskimäärin. (Varjonen & Peltoniemi 2012; Aittoniemi 2012). Kuvasta 14 näkyy, että alle 45-vuotiaat ja lapsiperheet ovat innokkaimpia kodin ulkopuolella ruokailijoita. Selvästi havaittava muutos on yksin asuvien 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien lisääntynyt kodin ulkopuolella ruokailu. Vastaavasti sellaisenaan syötävien elintarvikkeiden kulutus on vähentynyt.

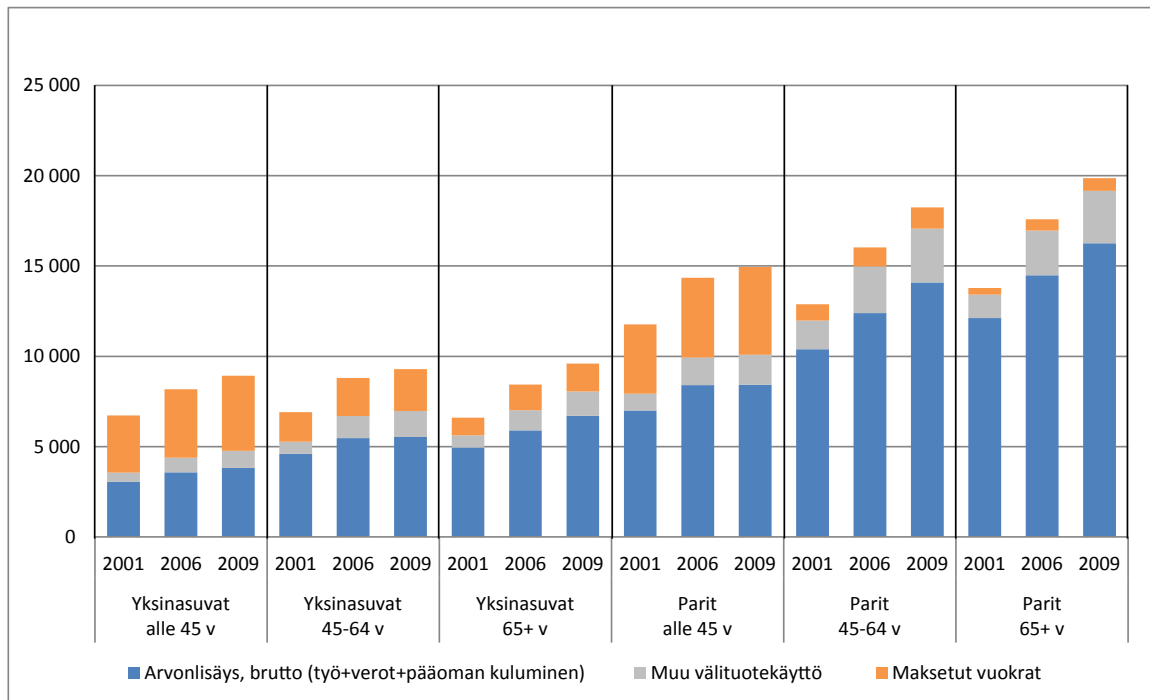

Kuva 14. Sellaisenaan syötäviin elintarvikkeisiin ja ulkona ruokailuun käytetyt kulutusmenot, 2006 ja 2009, €/talous/v

6.2 Asuminen

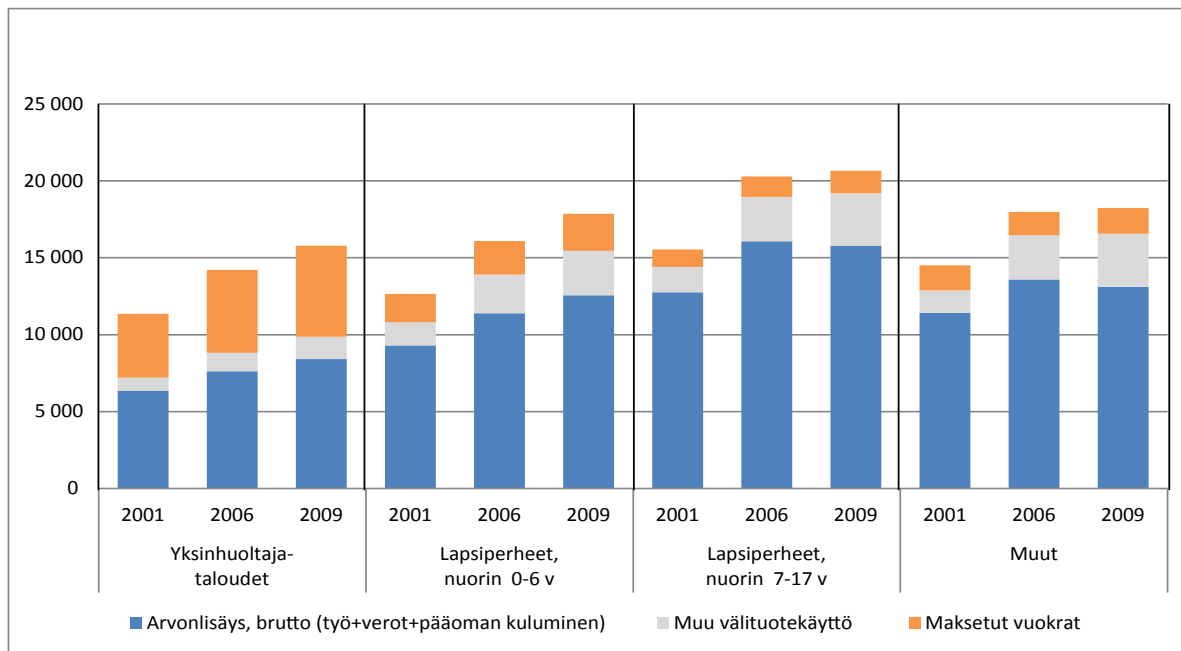
Tässä yhteydessä käsitellään vain kansantalouden tilinpidon ulkopuolelle jääviä asumispalveluja (non-SNA asuminen). Näiden tuotanto omaan käyttöön muodostuu asunnon sisustamiseen, kalustamiseen ja hoitoon liittyvistä toiminnoista eli kaikesta siitä, mikä tekee asunnosta kodin. Myös puutarhan ja pihan hoito sisältyy tähän tehtävään. Asumisen välituotekäytön suurimmat erät muodostuvat vuokrista, sähköstä (valaistus ym.

kotitalouskäyttö ja lämmitys), lämmitysöljystä ja vielä 2009 voimassa olleesta televisioluvasta (nykyisin YLE-vero). Pienempiä eriä puolestaan ovat erilaiset tarvikkeet ja kertakulutustuotteet. Lisäksi välituotteissa on kotiin ostettujen tavaroiden hankintaan kohdenetut kulut, jotka ovat pääosin autonkäyttökuluja. Kodin tekstiilit, koneet ja laitteet on määritelty investointitavaroiksi, joille on laskettu vuotuisen kulumisen arvo. Kuvissa 15 ja 16 vuokrien osuus välituotekäytössä esitetään erikseen. Se on huomattavasti suurempi alle 45-vuotiaiden yksin asuvien ja parien talouksissa sekä yksinhuoltajatalouksissa kuin muissa talouksissa.

Kuva 15. Asumispalvelut (non-SNA) yksinasuvilla ja pareilla, €/talous/v

Asumispalvelujen tuotannon arvonlisäys on kasvanut kotitalouksissa tasaisesti vuodesta 2001 vuoteen 2009. Kuitenkin, alle 45-vuotiaiden talouksissa arvonlisäys ei ole kasvanut juuri ollenkaan vuodesta 2006 vuoteen 2009 ja on jopa pienentynyt kouluikäisten perheissä ja muut-talouksissa. Nämä taloudet olivat kasvattaneet tuotannon arvonlisäystä eniten vuodesta 2001 vuoteen 2006. Taustalla voi olla autoverojen ja autojen vuotuisen kulumisen alentuminen, sillä niiden osuus bruttoarvonlisäyksestä on näillä talouksilla ollut suurin.

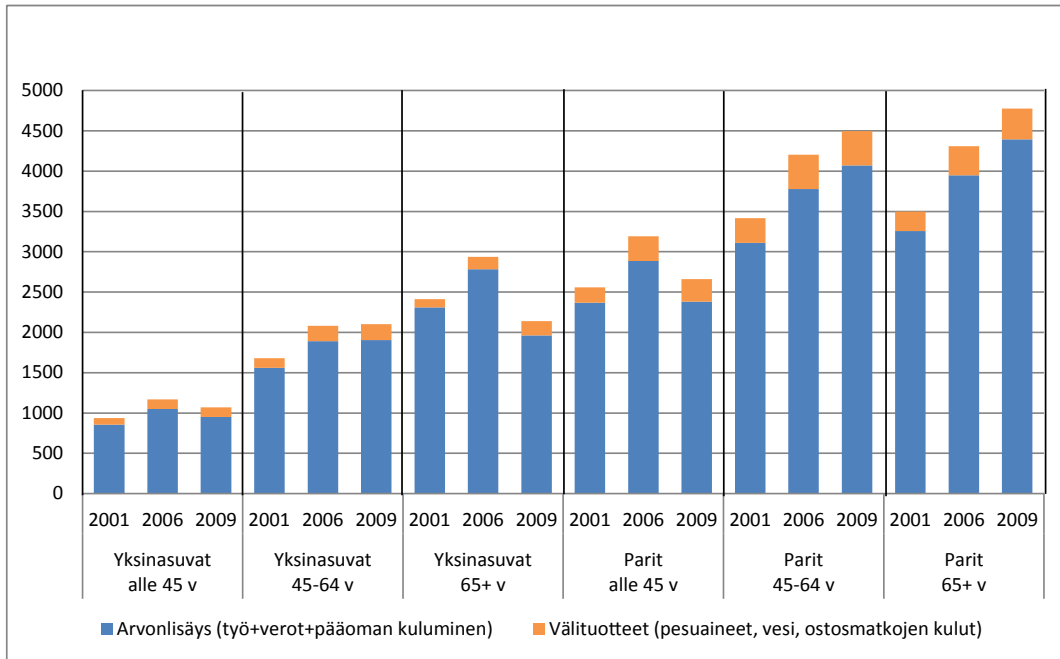

Kuva 16. Asumispalvelut (non-SNA) lapsiperheissä, €/talous/v

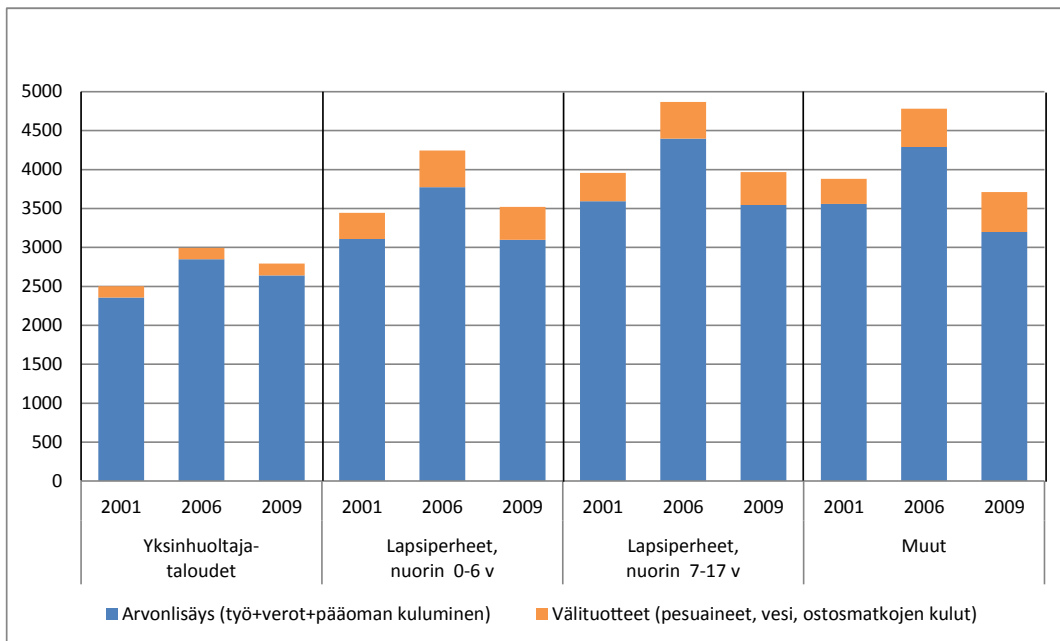
6.3 Vaatetus

Vaatetuspalvelut muodostuvat pääosin vaatteiden pesusta ja muusta huollosta sekä uusien vaatteiden hankintaan liittyvistä ostosajasta ja -matkasta. Vaatteiden valmistus itselle on hyvin vähäistä edellä mainittuihin toimintoihin verrattuna. Langat ja kankaat kuuluvat välituotekäyttöön. Kaiken kaikkiaan välituotteiden osuus koko palvelun arvosta on pieni, noin 68 euroa taloutta kohden keskimäärin vuonna 2009.

Vaatetuspalvelujen tuotos on pienentynyt selvästi vuodesta 2006 vuoteen 2009 (kuvat 17 ja 18). Se on pienentynyt kaikissa muissa paitsi 45 vuotta vanhempien parien talouksissa. Vähennys tulee pääosin työn arvon vähenemisestä, josta osan muodostaa ostoksiin käytetty aika ja niihin liittyvät kulut, jotka ovat pienentyneet vuonna 2009. Käytettävissä oleva kulutusaineisto ei mahdollista sen analyysiä, olisiko esimerkiksi pesulapalvelujen käytön lisääntyminen vaikuttanut työn vähenemiseen. Vuotta 2012 koskevan kulutus-tutkimuksen tuloksista saadaan lisää valaistusta tähän kysymykseen niiden valmistuttua. Varmastikin vaatteiden materiaalien muutos on vähentänyt vaatteiden silittämistä ja ehkä myös kaappiin taitteluun käytettyä aikaa. Kaikkiin vaatehuoltotoihin osallistuminen on selvästi vähentynyt.

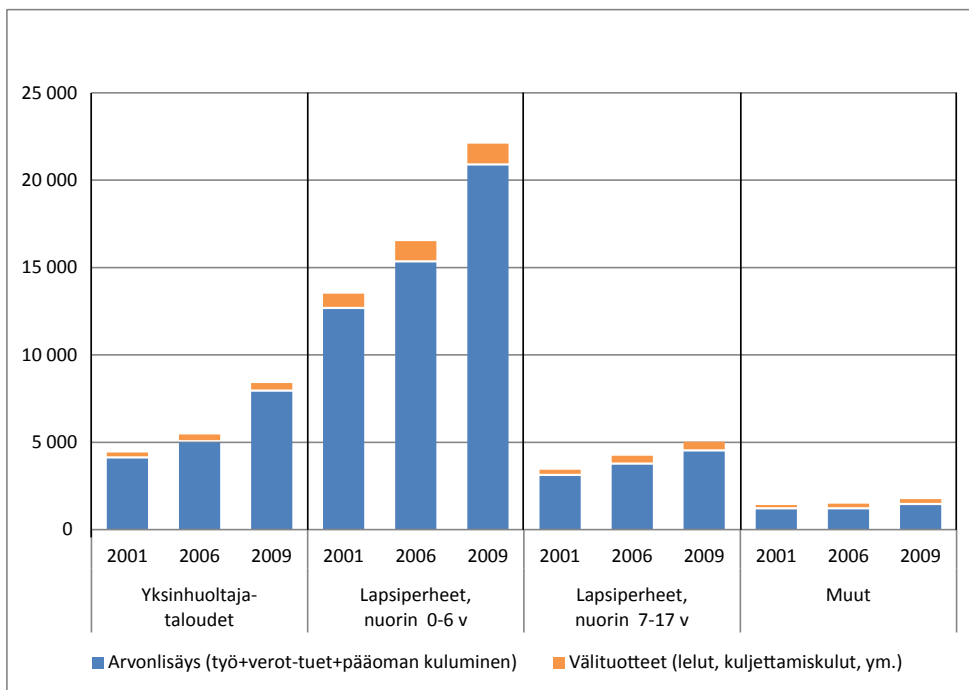
Kuva 17. Vaatteiden valmistus, pesu ja huolto yksinasuvilla ja pareilla, €/talous/v

Kuva 18. Vaatteiden valmistus, pesu ja huolto lapsiperheissä, €/talous/v

6.4 Hoiva

Hoiva on tehtävä, jonka arvo on kasvanut selvästi vuodesta 2006 (kuva 19). Mukana on vain ns. päätoimintona ilmoitettu hoivatyö. Se tarkoittaa, että esimerkiksi lapsen silmäläpito television katselun tai sähköpostien lukemisen ohella on laskettu hoivaksi vain, jos silmälläpitäjä on ilmoittanut hoivatyön päätoiminnoksi ajankäyttöpäiväkirjallaan. Kaikki lapsen saama hoiva ei siis ole luvuissa mukana. Hoivan arvo on lisääntynyt paljon erityisesti pienten lasten perheissä, mitä voi selittää se, että lapsen hoito nähdään nimenomaan päätoiminnoksi useammin kuin aikaisemmin. On lisäksi huomattava, että ruoan valmistus lapselle tai hoivaa tarvitsevalle aikuiselle, samoin kuin vaatteiden pesu tai hänen huoneensa siivoaminen on laskettu mukaan ruoka-, siivous- ja vaatetuspalveluihin eikä osaksi hoivaa.

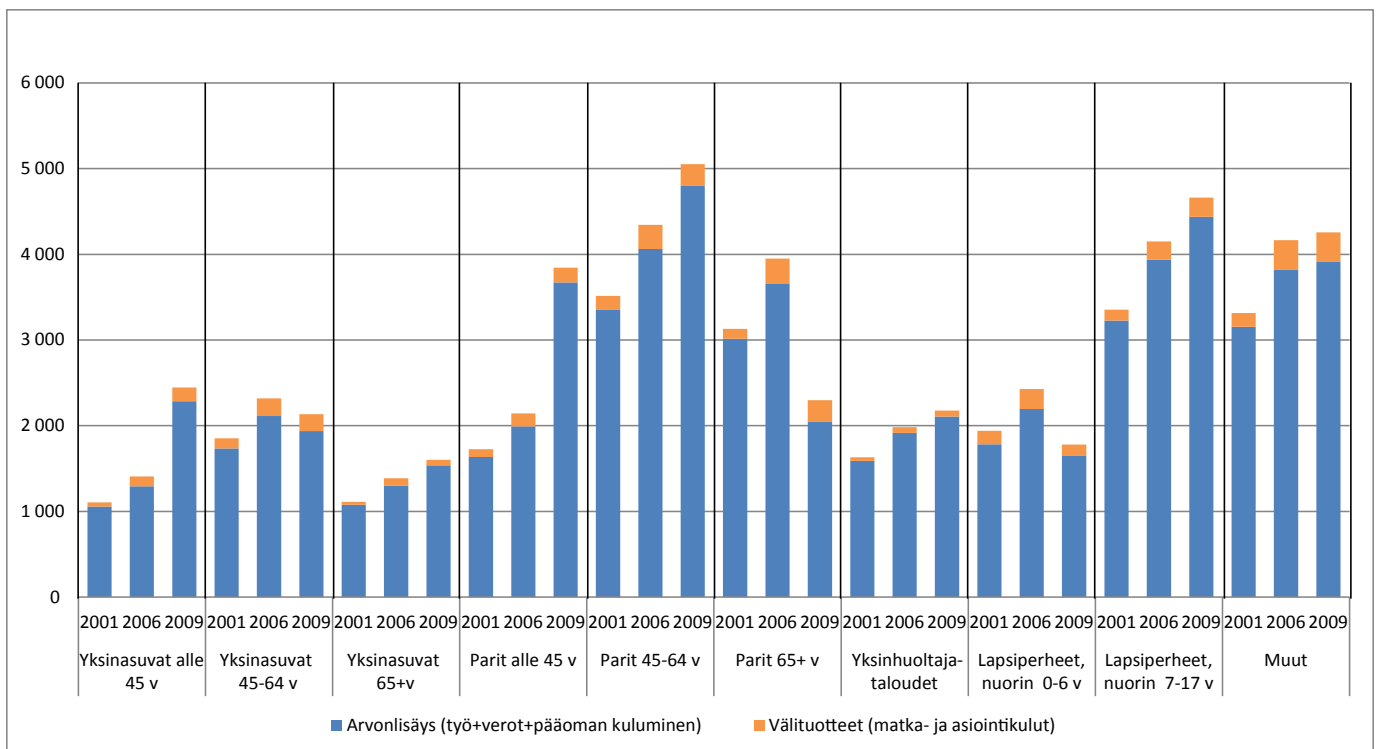

Kuva 19. Hoivapalvelun arvo lapsiperheissä, €/talous/v

Hoivan arvoon vaikuttaa lisäksi valtion ja kuntien maksama kotihoidon tuki ja vanhempainraha sekä omaishoidontuki ja vammaisille maksettu hoitotuki, joiden arvo on vähennetty bruttoarvonlisäystä laskettaessa. Tukien määrä oli pikkulapsiperheissä noin 3 000 euroa taloutta kohden, muissa talouksissa muutama sata euroa. Tuki ei sinänsä vähennä hoivan arvoa, ja siksi voi hyvin kysyä, miksi se vähennetään. Menettely johtuu siitä, että kansantalouden tilinpidon laskentasääntöjen mukaan tuotantotuet vähennetään, koska tuen tavoite on pienentää tuotannon kustannuksia ja lisätä mahdollisuuksia kyseiseen tuotantoon. Tämä on viime kädessä myös hoivan tuen tarkoitus.

6.5 Vapaaehtoistyö

Vapaaehtoistyö sisältää osan hoivasta, nimittäin huolenpidon toisessa kotitaloudessa asuvasta omaisesta tai naapurista. Vapaaehtoistyö on palkatta suoritettavaa työtä, henkilökohtaista avun antamista tai yhteisön hyväksi toimimista, esimerkiksi vanhempainyhdistyksessä tai urheiluseurassa. Vapaaehtoistyötä tehdään kaikissa taloustyypeissä. Nuorimmat taloudet näyttävät kuitenkin lisänneen muita enemmän vapaaehtoistyötä ja yli 65-vuotiaitten taloudet puolestaan vähentäneet. Vanhempien pariskuntien antama apu kohdistuu omien vanhempien ja lapsien perheisiin, lapsiperheet tarjoavat apua myös harrastuksiin kuljettamiseen ja harrastusten huoltojoukoissa toimimiseen.

Kuva 20. Toisten kotitalouksien auttaminen ja muu vapaaehtoistyö, €/talous/v

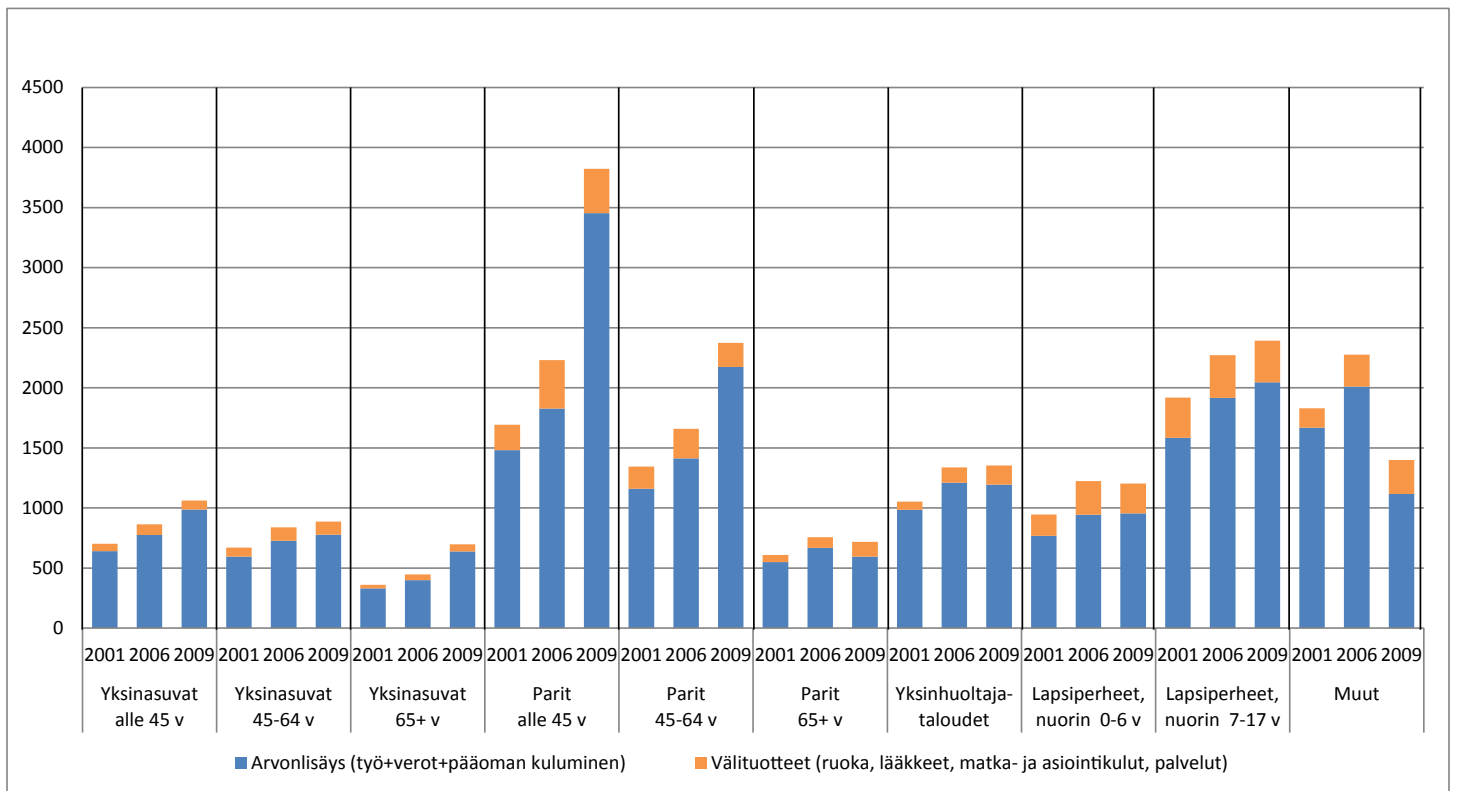
Vapaaehtoistyöhön ei ole kohdennettu materiaali- tms. kuluja eikä lahjoja. On oletettu, että autettavat tahot korvaavat materiaalikuluja ainakin jossakin määrin tai se on vastavuoroista (esimerkiksi kuljettaminen harrastuksiin).

Lisävalaistusta vapaaehtoistyön sisältöön tuo ajankäyttötutkimuksen haastatteluosion kysymys avun saannista tai antamisesta edellisen neljän viikon aikana (Tilastokeskus 2011). Ystävien ja naapurien auttaminen on yleistä, sillä 59 prosenttia vastaajista oli auttanut toista kotitaloutta. Naiset auttoivat useimmin lastenhoidossa, ostoksissa, ruoanlaitossa ja siivouksessa. Miehet puolestaan auttoivat korjaus- ja rakennustöissä, kuljetuksissa ja muutoissa. Alle 45-vuotiaiden parien naisista neljäsosa oli auttanut naapureita lastenhoidossa, ruoanvalmistuksessa, siivouksessa ja lemmikkieläinten hoidossa. Aktiivisimpia olivatkin 25–45-vuotiaat, joista 65 % ilmoitti auttaneensa toista kotitaloutta. (Tilastokeskus 2011.)

6.6 Lemmikkieläimet

Lemmikkieläinten hoidon sisällyttämisestä kotitaloustuotantoon voidaan olla eri mieltä. Olemme sisällyttäneet sen laskelmiin, koska lemmikkejä ei voi jättää hoitamatta sen jälkeen kun ne on hankittu. Lemmikkien hoito on siten välttämätöntä, ja siitä seuraa työtä ja kuluja. Hoito voidaan myös ulkoistaa. Markkinoilla on tarjolla lemmikkien päivähoito- ja pitempiaikaisia hoitopaikkoja. Useimmin hoitoa tarvitsevat koirat, joita ei voi jättää hoidotta edes yhdeksi päiväksi.

Kansantalouden tilinpidossa lemmikkieläimet ja niiden varusteet on luokiteltu samaan luokkaan. Tästä syystä myös lemmikit itsessään on määritelty investoinniksi, jolle on määritetty myös pääoman kuluminen. Eliniäksi on arvioitu keskimäärin 8 vuotta. Pääoman kuluminen on jaoteltu taloustyypeille sen mukaan, miten paljon eri talouksilla on eläinmenoja kaikkiaan. Koska lemmikkien hoitopalvelut on kulutustutkimusaineistossa luokiteltu samaan luokkaan eläinlääkäripalvelujen kanssa, hoitolapalveluja (eli hoidon ulkoistamista) ei ole voitu erotella erikseen muusta kulutuksesta, vaan se sisältyy välituotekäyttöön.

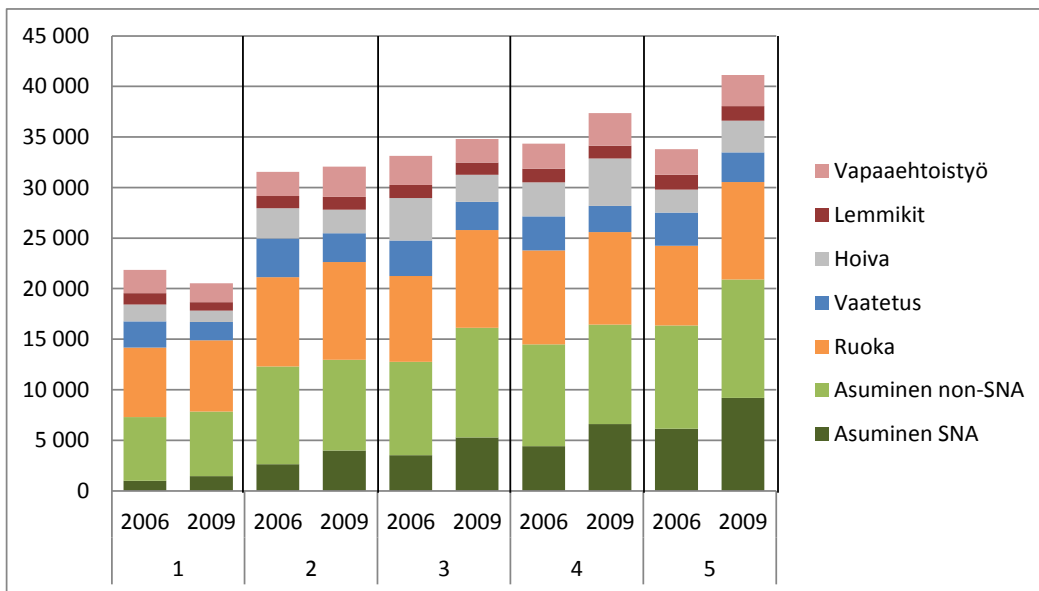
Kuva 21. Lemmikkieläimet ja niiden hoito, €/talous/v

Lemmikkieläinten hoito on lisääntynyt voimakkaasti vuodesta 2006 vuoteen 2009 lapsettomien alle 45-vuotiaiden parien talouksissa ja vähän maltillisemmin 45–64-vuotiaiden talouksissa (kuva 21). Muissa talouksissa muutokset ovat vähäisiä. Alle 45-vuotiaiden parien talouksissa kasvu johtuu lemmikkieläinharrastuksen kasvusta. Näistä pareista

runsaalla kolmanneksella oli koira vuonna 2009 kun vuonna 2006 koira oli vain joka viidennellä parilla (Tilastokeskus, ajankäytön haastatteluaineisto). Koirien ulkoilutus sisältyy koirien hoitotyöhön.

6.7 Kotitaloustuotanto tulokvintiileittäin

Tuotannon erot tulokvintiileittäin ovat vähäiset lukuun ottamatta pienituloisinta viidennestä. Tulokvintiilit on muodostettu kotitalouden käytettävissä olevan tulon mukaan kulutusyksikköä kohti. Kuvassa 22 esitetään tuotannon bruttoarvonlisäys vuosilta 2006 ja 2009. Vuonna 2001 kvintiilit muodostettiin eri tavoin, mistä syystä sitä ei ole otettu mukaan tarkasteluun.

Kuva 22. Kotitaloustuotannon bruttoarvonlisäys tulokvintiileittäin 2006 ja 2009, €/talous/v

Tulojen suuruus ei vaikuta kovinkaan paljoa kotitaloustuotantoon, vaan enemmänkin vaikuttaa se, millainen kuhunkin kvintiiliin kuuluvien talouksien rakenne on. Alimmassa tuloviidenneksessä tuotannon keskimääräinen arvo kotitaloutta kohden on selvästi alhaisempi kuin muissa. Tätä selittää se, että siinä on enemmän yhden hengen talouksia kuin muissa kvintiileissä, jopa kolme neljänestä talouksista. Vuonna 2006 heitä oli vähemmän eli 67 prosenttia. Yksin asuvien talouksien määrä on lisääntynyt myös toisessa tuloviidenneksessä, mutta muutosta tasapainottaa se, että tässä kvintiilissä on kasvanut myös 65+-vuotiaiden parien osuus, ja he tekevät paljon kotitöitä. Ylimpään tuloviidennekseen kuului vuonna 2009 puolestaan enemmän alle kouluikäisten lasten perheitä, mikä on kasvattanut tämän tuloluokan kotitaloustuotannon keskimääräistä arvoa. Kotitalouksien tulot näyttävät vaikuttavan omistusasumisen tuottamaan arvonlisäykseen, joka kasvaa tasaisesti tuloviidenneksestä toiseen. Sen arvo on myös kasvanut tasaisesti vuodesta 2006 vuoteen 2009.

7 LOPUKSI

Raportissa on esitetty laskelmat kotitaloustuotannon satelliittitilistä vuodelta 2009. Tässä raportissa samoin kuin aikaisemmassakin, tuotannon arvo on esitetty sekä makro- että mikrotasolla. Kansantalouden tasolla tuotanto on integroitu kansantalouden tilinpidon kotitalouden sektoritileihin ja kotitalouksien tasolla kuvataan erityyppisten kotitalouksien palkatonta tuotantoa kuudella tehtäväalueella. Koska tämä on jo kolmas satelliittitili, joka on laadittu samalla menetelmällä, on ollut mahdollista tehdä aikasarjaa tuotannon kehitymisestä noin kymmenen vuoden aikavälillä. Samalla on tullut mahdolliseksi arvioida käytettyä menetelmää siitä näkökulmasta, miten hyvin se mittaa tuotannon kehitystä. Luvun lopussa arvioidaan menetelmää ja sen jälkeen kootaan yhteen tuloksia ja johtopäätöksiä.

7.1 Menetelmän arviointia

Satelliittitilin laadinnassa käytettyyn tuotantopanoksiin perustuvaan menetelmään on kohdistettu kritiikkiä siksi, että työ arvotetaan kotityötä vastaavaa työtä tekevän palkalla. Koska kotityö sisältää hyvin erilaisia tehtäviä, voi olla vaikea löytää juuri kotityötä vastaavaa tehtävää. Olemme käyttäneet kotiaivustajan ja kodinhoitajan palkkaa (ISCO-88, 51331), koska heidän koulutuksensa on sisältänyt monipuolisesti tehtäviä, joita kodeissa tehdään. Kodinhoitajia ei enää kouluteta, joten heidän ammattikuntansa pienenee. Tilalle ovat tulleet lähihoitajat, joiden tehtävänkuvaan kuuluu enemmän potilaan hoitotehtäviä ja vähemmän kodinhoitotehtäviä. Uudessa ammattiluokituksessa (ISCO08) nimikkeenä on kotityöpalvelutyöntekijä (53221). Luokituksen kuvauksen mukaan he ”kylvettävät, pukevut, siistivät vanhuksia, toipilaita ja vammaisia henkilöitä näiden kodeissa tai itsenäisissä asumisyksiköissä (palvelutalot, pienkodit, ryhmäkodit, asuntolat, toipilaskodit). Tekevut kotitaloustöitä ja hoitavat lapsia apua tarvitsevilla perheillä.” Kotiaivustajat tai kotityöpalvelutyöntekijät eivät kuitenkaan tee kaikkia palkattomaan kotityöhön kuuluvia tehtäviä. Esimerkiksi asunnon huolto ja kunnostustyöt, talouden suunnittelu ja raha-asioiden hoito eivät kuulu kotityöpalvelutyöntekijöiden työnkuvaan. Onkin pohdittava, pitäisikö jatkossa näille tehtäville löytää sopivampi palkan peruste.

Vuosille 2001–2011 laadittiin aikasarjaa. Se rakennettiin vuosien 2001, 2006 ja 2009 tilien avulla interpoloimalla väliuodet. Tässä käytettiin hyväksi kotitalouksien lukumäärää ja kodinhoitajan/kotiaivustajan palkkatietoja, jotka molemmat on saatavissa vuosittain. Ajankäyttötiedot on interpoloitu vuosien 2001 ja 2009 väliselle ajalle lineaarisesti ja aikasarjaa on jatkettu vuoteen 2011. Bruttoarvonlisäyksen laskentaan kuuluvat verot, tuet ja pääoman kuluminen on interpoloitu vastaavalla tavalla vuosien 2001, 2006 ja 2009 tietojen avulla. Aikasarja on näillä tiedoilla laadittuna kohtuullisen luotettava. Luotettavuutta heikentää kuitenkin se, että samoja ajankäyttötietoja käytettiin sekä vuoden 2001 että 2006 laskelmissa, ja osoittautui, että vuonna 2009 kotityöhön käytettiin vähemmän aikaa. Ajankäyttö on vähentynyt todennäköisesti tasaisesti, joten vuosien 2007 ja 2008 arvo on hiukan todellista korkeampi (kuva 8, s. 16). Ajan tasalla olevia ajankäyttötietoja pitäisi saada useammin kuin kerran kymmenessä vuodessa.

Kotityöhön käytetyn ajan vähenemisen syitä on syytä pohtia. Koska kotitalouksien itselleen tuottamat palvelut ovat hyvinvoinnille ja jopa elämälle välttämättömiä, ne on tuotettava tai hankittava jollakin muulla tavoin. Yksi mahdollisuus on siten, että palvelujen *ostoja markkinoilta on lisätty*. Tätä vaihtoehtoa ei ollut mahdollista tarkastella yksityiskohtaisesti siksi, että vuotta 2006 uudempaa kulutustutkimusaineistoa ei ollut käytettävissä. Aterioiden ja välipalojen kohdalla tämä tarkastelu on kuitenkin tehty (kuva 14, s. 26). Toinen mahdollinen syy ajankäytön vähenemiseen on *työn tuottavuuden kasvu*. Monet kodinkoneet tehostavat ja nopeuttavat työtä, ja samaan suuntaan vaikuttavat esimerkiksi elintarviketeollisuuden tuottamat yhä pidemmälle kehiteltyt ruoanvalmistuksen raaka-aineet. Vaatteiden pesun ja huollon vähenemisen syitä ovat mahdollisesti vaatteiden joustavat materiaalit, jotka eivät vaadi jälkikäsitteilyä. Vai pesemmekö vaatteita nykyisin harvemmin ehkä siksi, että vaatevarastot ovat suurentuneet? Käyttämämme panoksiin perustuva menetelmä ei mahdollista tuottavuuden kasvun havaitsemista. Tuottavuuden kasvun puolesta puhuu kuitenkin se, että tuotannon välituotteiden ja pääoman kulumisen suhteellinen osuus koko tuotoksen arvosta on kasvanut. Jos tuotantoa olisi ulkoistettu merkittävästi, näidenkin osuuksien olisi pitänyt pienentyä.

7.2 Yhteenvetoa ja johtopäätöksiä

Runsaan kymmenen vuoden aikana on laadittu kolme satelliittitiliä. Niiden avulla voidaan tarkastella kotitalouksien markkinattoman tuotannon kehitystä. Laadittu aikasarja vuodesta 2001 vuoteen 2011 osoittaa, että sen suhde bruttokansantuotteeseen on pysynyt verrattain vakaana eli noin 39 prosentissa. Vuonna 2007 kansantalous kasvoi voimakkaasti, ja vuonna 2009 se supistui poikkeuksellisen paljon. Palkattoman tuotannon osuudet vastaavasti supistuivat vuonna 2007 noin yhdellä prosenttiyksiköllä ja kasvoivat vuonna 2009 noin kahdella prosenttiyksiköllä 40,7 prosenttiin. Kirjallisuudessa esitetty kotitaloustuotannon ja bruttokansantuotteen vastasyklisyys näyttää siten saavan tukea. Kotitalouksien tuotannon vuotuinen muutos oli huomattavasti vähäisempi kuin bkt:n muutos vuosina 2001–2011. Kotitaloustuotannon arvo supistui kuitenkin hiukan vuonna 2009 edellisestä vuodesta.

Kotityöhön käytetyn ajan supistuminen kotitaloutta kohden laskettuna johtuu osittain yksin asuvien talouksien määrän lisääntymisestä, sillä niissä tehdään suhteellisesti vähemmän kotitöitä kuin muissa talouksissa. Supistuminen voi myös olla osoitus siitä, että kotityöt tehdään aiempaa tehokkaammin hyvin suunnitelluissa keittiöissä ja muissa kodin tiloissa, käytetään uusia aikaa säästäviä kodinkoneita ja markkinoiden tuottamia aikaa säästäviä materiaaleja ja raaka-aineita. Yksi mahdollisuus on myös, että tuotettujen palvelujen laatua ja määrää on alennettu. Käytetyn input-menetelmän avulla ei voida määrittää tuotannon volyymin muutosta, tuottavuuden kasvua tai tuotoksen laatua.

Eri tehtävissä tapahtuneet muutokset osoittavat, että asumispalvelujen kasvu jatkuu, mitä siivittävät omistusasuntojen arvon ja vuokra-asuntojen vuokrien nousu. Asunnon hoitoon ja huoltotöihin käytetty aika ei ole lisääntynyt, joten arvonlisäys kasvaa vain työn arvottamisessa käytetyn tuntipalkan nousun ja kotitalouksien määrän lisääntymisen tahdissa. Aterioiden ja välipalojen kasvu vaihtelee eri perhetyypeissä. Nuoret, alle 45-vuotiaat, ovat kasvattaneet tuotantoa ja vastaavasti 45–64-vuotiaat ovat vähentäneet aterioiden valmistusta.

Vaatehuollon arvo on pienentynyt kaikilla muilla taloustyypeillä paitsi yli 45-vuotiailla pareilla. Muutos on niin huomattava, että sen takana täytyy olla kotitalouksien vaatteiden huoltamisessa tapahtunut käytäntöjen muutos. Sekä vaatteiden silyykseen että pyykinpesuun käytetty aika on lyhentynyt, ehkä myös kaappiin taittelua on vähennetty. Tämän taustalla voi olla se, että vaatevarastot ovat suurentuneet tai vaatteiden vaihtuvuus on kasvanut. Tätä asiaa olisi hyvä tutkia lisää.

Hoivan määrä on lisääntynyt selvästi, erityisesti pikkulapsiperheissä. Se voi johtua siitä, että pieniä lapsia hoidetaan pitempään kotona tai sellaisesta asenteiden muutoksesta, että lastenhoito koetaan päätoiminnoksi useammin kuin ennen. Aiemmin lasten silmä- läpito voitiin raportoida useammin sivutoiminnoksi, joka ei ole mukana hoivan arvon laskelmissa.

Kaikkein suurin suhteellinen kasvu, 25 prosenttia, kohdistuu lemmikkieläinten hoitoon. Silti se on edelleen pienin kaikista kotitaloustuotannon tehtäväalueista. Lemmikkien hoito on kasvanut erityisesti lapsettomilla alle 45-vuotiailla pareilla, mutta jonkin verran myös 45–64-vuotiailla pareilla. Nämä taloudet ovat lisänneet lemmikkien hankintoja varsin paljon. Vuonna 2006 lapsettomien alle 45-vuotiaiden talouksista joka viidennellä oli koira tai koiria, ja vuonna 2009 jo runsaalla kolmanneksella, mikä selittää hoidon arvon kasvua. Mahdollisesti muidenkin lemmikkieläinten pito on lisääntynyt.

Vapaaehtoistyön arvo on kasvanut keskimäärin noin 10 prosenttia, mutta kasvu on jakaantunut epätasaisesti erilaisilla talouksilla. Alle 45-vuotiaat parit ovat aktiivisempia vapaaehtoistyössä kuin aiemmin.

Tulojen vaikutus kotitaloustuotantoon on edelleen vähäinen. Suurimmillaan se on omistusasuntojen tuottamissa palveluissa. Muutoin talouden rakenne ja perhevaihe peittävät tulojen vaikutuksen.

LÄHTEET

- Abraham, K.G., Mackie, C. (ed.) (2005) *Beyond the Market: Designing Nonmarket Accounts for the United States*. Washington DC. The National Academies Press.
- Aittoniemi, V.-M. (2012) Ravintolat ankkuroituvat suomalaisten arkeen. Ravintolaruokailun trenditutkimus 2012. TNS Gallup. <http://www.mara.fi/?show=476>
- European system of accounts: ESA 1995 (1996) Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- Eurostat (2003) Household production and consumption. Proposal for a Methodology of the Household Satellite Accounts. Task force report for Eurostat, Division E1. Available at: [http://europa.eu.int/comm/eurostat/ Population and Social Condition, Working papers and studies](http://europa.eu.int/comm/eurostat/Population%20and%20Social%20Condition,Working%20papers%20and%20studies)
- Goldschmidt-Clermont, L. (1994) Monetary valuation of unpaid work. In: The proceedings of the international conference on the measurement and valuation of unpaid work. Ottawa, Canada. Statistics Canada and the status of women in Canada. Catalogue no 89-532E, 66–77.
- Holloway, S., Short, S., Tamplin, S. (2002) Household Satellite Account (experimental) methodology, Office for National Statistics.
- Rüger, Y., Varjonen, J. (2008) Value of Household production in Finland and Germany. Analysis and recalculation of the household satellite account system in both countries. Working papers 112. National Consumer Research Centre, Finland.
- Schäfer, D (2004) ”Unbezahlte Arbeit und Bruttoinlandsproduct 1992 und 2001. Neuberechnung des Haushalts-Satellitensystems.” *Wirtschaft und Statistik*. Statistisches Bundesamt (9/2004)
- Stiglitz, J.E., Sen, A., Fitoussi, J.-P. (2009) The Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress (CMEPSP) [WWW-dokumentti]. <http://www.stiglitz-sen-fitoussi.fr/documents/Issues_paper.pdf>
- System of National Accounts 1993 (SNA). Inter-Secretariat Working Group on National Accounts. Commissions of the European Communities-Eurostat, International Monetary Fund, OECD, United Nations, World Bank. Brussels/Luxembourg, New York, Paris, Washington, DC
- Tilastokeskus (2010) Tieto ja viestintä tekniikan käyttö 2010. Internet vuorovaikutuksen välineenä. SVT. Tiede, teknologia ja tietoyhteiskunta 2010. http://www.stat.fi/til/sutivi/2010/sutivi_2010_2010-10-26_fi.pdf
- Tilastokeskus (2011). Ajankäyttötutkimus 2009. Osallistuminen ja vapaaehtoistyö. SVT. Elinolot.
- Varjonen, J., Aalto, K. (2005) Kotitaloustuotannon satelliittitilinpito Suomessa 2001. Tilastokeskus ja Kuluttajatutkimuskeskus. Helsinki.
- Varjonen, J., Aalto, K. (2010) Kotitalouksien palkaton tuotanto ja ostopalvelujen käyttö. Kuluttajatutkimuskeskuksen julkaisuja 2/2010. Kuluttajatutkimuskeskus. Helsinki.
- Varjonen, J., Peltoniemi, A. (2012) Kodin ulkopuolella ruokailu osana ruokailutottumusten muutosta 1990–2010. Kuluttajatutkimuskeskuksen julkaisuja 1/2012. Kuluttajatutkimuskeskus. Helsinki.
- Veronmaksajain keskusliitto (2013) Palkansaajan tuloverolaskuri. <http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/laskurit/>

1 Käsitteet ja menetelmä

1 Käsitteet

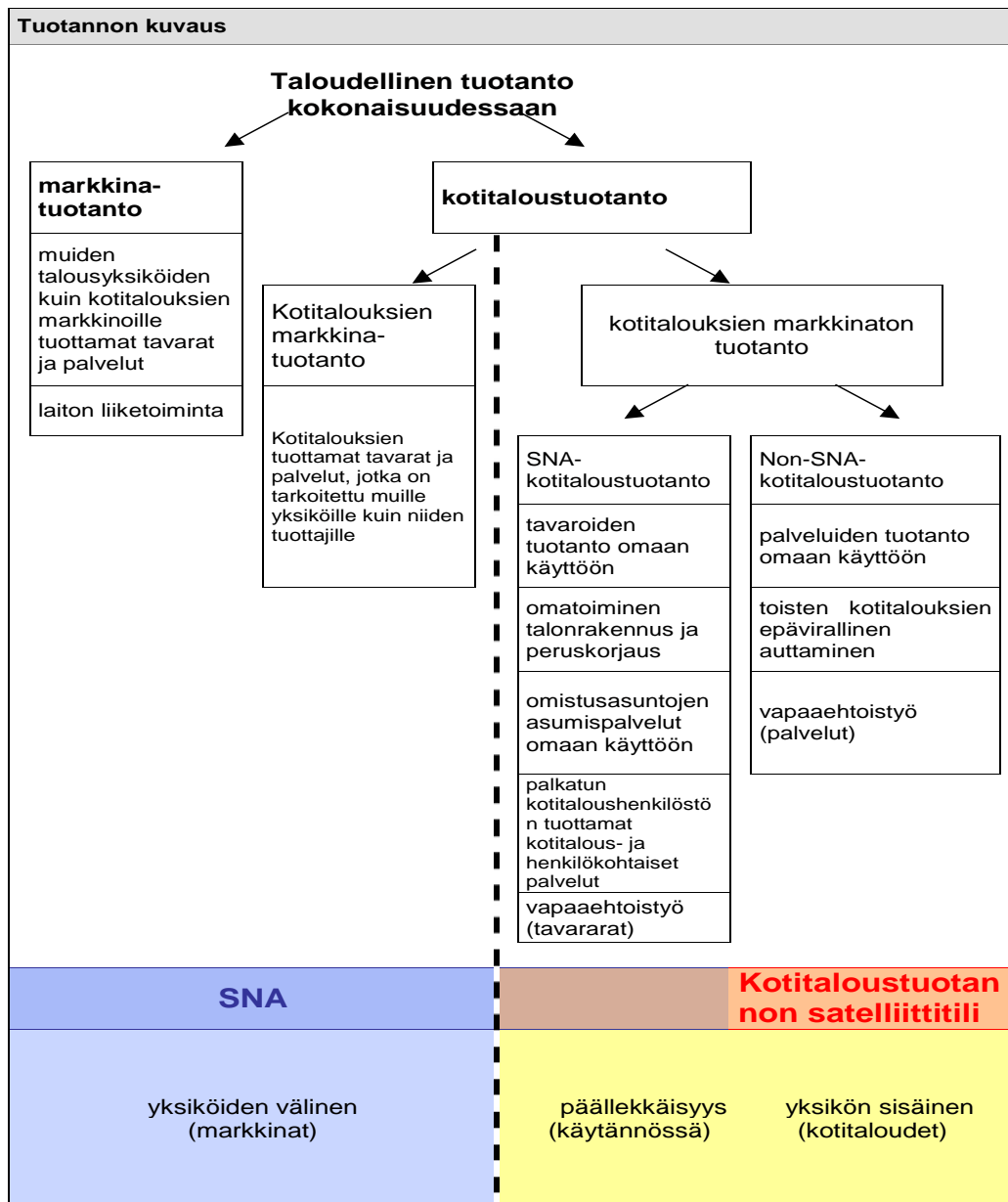
Kotitaloustuotannon ja kansantalouden tilinpitoon sisältyvän tuotannon rajapinta on vaikeasti hahmottuva. Sen vuoksi tässä esitetään käsitteet, joita käytetään yleisesti kirjallisuudessa kansantalouden tilinpitoon sisältyvästä tuotannosta ja sen ulkopuolelle jäävästä tuotannosta. Kansantalouden tilinpitoon kuuluvaa tuotantoa tai taloutta kutsutaan *viralliseksi taloudeksi* (formal economy, josta löytyvät viralliset tilastot) tai *markkinataloudeksi* (market economy tai market production, jossa tuottaja ja tuotteen käyttäjä kuuluvat eri talousyksikköön ja tuotteet vaihtavat omistajaa markkinoilla tai julkisella sektorilla). Kansantalouden tilinpidon terminologiassa tätä tuotantoa kutsutaan *SNA-tuotannoksi*¹.

Kotitalouksien tuotantoa omaan käyttöön kutsutaan *epäviralliseksi tuotannoksi tai taloudeksi* (informal production tai informal economy, josta ei ole virallisia tilastoja) tai *markkinattomaksi tuotannoksi tai taloudeksi* (non-market production; non-market economy, koska tavarat ja palvelut tuotetaan ja kulutetaan samassa yksikössä). Kansantalouden tilinpidon termein tämä tuotanto on *non-SNA tuotantoa*. Tästä selkeältä näyttävästä jaottelusta on kolme poikkeusta. Viralliseen talouteen kuuluu epävirallisesta tuotannosta seuraavat erät: asuntojen rakentaminen omaan käyttöön, omistusasuntojen tuottamat laskennalliset asuntopalvelut ja maataloustuotteiden tuottaminen omaan käyttöön sisältäen myös kalastuksen, metsästyksen ja marjastuksen.

Epävirallinen talous ja virallinen talous yhteensä muodostavat *laajennetun talouden* (extended economy). Kotitalouksien tuotantoa kokonaisuudessaan kuvataan *kotitaloustuotannon satelliittitilissä* (household satellite accounts), joka siis pitää sisällään epävirallisen talouden (non-SNA-tuotannon) sekä viralliseen talouteen kuuluvan osan kotitaloustuotannosta (kotitalouksien SNA-tuotannon). Virallisen ja epävirallisen talouden osittainen päällekkäisyys täytyy ottaa huomioon laskettaessa laajennetun talouden koko. Tästä syystä kotitaloustuotannon laskelmissa SNA ja non-SNA -tuotannot pidetään erillään. Asumisen laskelmat jakaantuvat SNA- ja non-SNA-tuotantoon, ja samaa menettelyä noudatetaan ruoan tuotannon laskelmissa. Edelleen, kaksinkertaisen laskennan eliminoimiseksi on otettava huomioon, että kotitaloustuotannon välituotekäyttö eli markkinoilta hankitut hyödykkeet sisältyvät virallisen talouden tilinpitoon.

Kuva 1 havainnollistaa kotitaloustuotannon ja muun tuotannon suhdetta toisiinsa ja hahmottaa kuvaa laajennetusta taloudesta.

¹ System of National Accounts on kansantalouden tilinpidon järjestelmä, joka on kansainvälisten organisaatioiden yhteisesti hyväksymä.

Kuva 1. Tuotannon jaottelu SNA- ja non-SNA-tuotantoon (Kuvaus: Rüger ja Varjonen 2008)

Kotitalouksien itselleen tuottamilla palveluilla tarkoitetaan palveluja, jotka tuotetaan yhdistämällä palkatonta kotityötä, pääomaa ja markkinahyödykkeitä. Tuotantoprosessissa pääomaa eli koneita ja laitteita tarvitaan niiden tuottamien palvelujen vuoksi ja jotka siksi määritellään investointiluonteisiksi hyödykkeiksi. Kotitalouksien tuottamat palvelut kulutetaan useimmiten välittömästi omassa taloudessa. Ne eroavat markkinoilta ostetuista palveluista lähinnä vain siinä, että niille ei muodostu markkinahintaa, koska ne tuotetaan ja kulutetaan samassa yksikössä.

Kotityö määritellään oman kotitalouden hyväksi tehtäväksi työksi, joka voidaan ulkoistaa eli työ voidaan ostaa markkinoilta ilman, että työn tulos olennaisesti muuttuu. Esimerkiksi ruoan valmistus, pöydän kattaminen sekä astioiden ja pöytien puhdistus-

minen aterian jälkeen ovat tällaisia töitä, joka voidaan ulkoistaa esimerkiksi syömällä ravintolassa, jossa kyseiset tehtävät hoidetaan maksua vastaan.

Kotitalouksien itselleen tuottamia palveluja voidaan kuvata monilla eri tavoilla. Olemme jäsentäneet palvelut kuuteen ryhmään, jotka mielestämme kuvaavat niitä kotitalouden ydintehtäviä, joita voidaan myös ulkoistaa. Samantyyppistä kuvausta on käytetty muun muassa Espanjassa, Britanniassa ja Australiassa (esim. Holloway ym. 2002). Sen sijaan Saksassa tehtävät on jaoteltu kodinpitoon (ruoka, siivous ja vaatehuolto), lastenhoitoon ja 'do-it-yourself' –toimintoihin (Schäfer 2004). Paljon on keskusteltu siitä, pitäisikö esimerkiksi koulutus lisätä listaan. Jos halutaan pitää kiinni kotityön ulkoistettavuusvaatimuksesta, kouluttautuminen ja muu inhimillisen pääoman hankinta jää kotitalouspalvelujen käsitteen ulkopuolelle, sillä sitä ei voi mitenkään teettää toisella.

Paljon keskustellaan myös siitä, voiko kotityöksi määritellä puutarhanhoidon tai lasten hoidon, koska työ on usein palkitsevaa ja sitä on mukava tehdä. Itse asiassa kaikkeen työhön ja toimintaan liittyy tunteita, jotka voivat olla myönteisiä tai kielteisiä tai molempia. Kotitaloustuotannon mittaamisessa lähtökohtana on arvo, jolla tämä tuotanto on ulkoistettavissa. Myös palkkatyönä tehtävä lastenhoito voi olla palkitsevaa, samoin kuin mikä tahansa muu palkkatyö. Kotitaloustuotannon taloudellista arvoa mitattaessa subjektiivista ulottuvuutta eli eri yksilöiden siihen kohdistamia erilaisia tuntemuksia ei oteta huomioon (esim. Abraham & Mackie 2005; Goldschmidt-Clermont 1994). Ne kuuluvat elämänlaadun ulottuvuuteen eivätkä mitattavaan materiaaliseen ulottuvuuteen (vrt. Stiglitz, Sen & Fitoussi 2009). Taulukkoon 1 on koottu kotitalouden ydintehtävät ja niitä olennaisesti palvelevat muut tehtävät. Kursiivilla on merkitty ne asumiseen ja aterioiden tuotantoon liittyvät tehtävät, jotka on sisällytetty kansantalouden tilinpitoon ja joiden kohdalla tuotannonarvot satelliittitiliin on otettu tilinpidosta (SNA-tuotantoa).

Kotitaloustuotannon sisältö

Kotitaloustuotanto on kuvattu perustehtävien mukaan. Perustehtävät ovat jokaisen hyvinvoinnille välttämättömiä. Ne ovat palveluja, joita voidaan hankkia markkinoilta tai julkiselta sektorilta, kuten lastenhoito, ikääntyneiden hoito tai ateria-, siivous- tai pesulapalveluja. Ne voidaan tuottaa myös itse. Niitä kutsutaan jatkossa kotitalouden perustehtäviksi. Ne on ryhmitelty kuuteen tehtäväalueeseen ja ne esitellään seuraavassa yksityiskohtaisesti.

Asumisella tarkoitetaan toisaalta asunnon hankintaa (asunto-osake, pientalo, yms.) ja toisaalta asunnon sisustamista, kalustamista, kunnossapitoa, korjauksia ja huoltoa, pihan ja puutarhan hoitoa, siivousta jne., kaikkea sitä, mikä tarvitaan, että asunto palvelee asujiaan tarkoituksenmukaisesti. Asunnon omistamiseen liittyvä ”tuotanto”, jota kutsutaan asumispalveluksi, on mukana kansantalouden tilinpidossa. Tämä osuus on erotettu muusta asumispalvelujen tuotannossa erilleen ja sitä kutsutaan asumisen SNA-tuotannoksi erotukseksi kokonaan kansantalouden tilinpidon ulkopuolella olevasta tuotannosta (non-SNA). Vapaa-ajan asunnot tai kakkosasunnot ovat mukana laskelmissa. Niihin liittyvä kotitaloustuotanto jakaantuu samalla tavalla SNA ja non-SNA –osuuteen kuin muidenkin asuntopalvelujen tuotanto.

Ruoka sisältää aterioiden ja välipalojen valmistuksen, niihin tarvittavien raaka-aineiden hankinnan, kotiin kuljettamisen ja varastoinnin. Ruokaan sisältyy myös omien puutarhatuotteiden arvo sekä kalastamalla, metsästämällä, marjastamalla ja sienestämällä hankittujen ruoan raaka-aineiden arvo (ns. SNA-ruoka).

Vaatetus käsittää pääasiassa kaikki ne toimet, joiden seurauksena kotitalouden jäsenillä on päälle pantavaksi puhtaita vaatteita. Se tarkoittaa mm. vaatteiden ja tekstiilien huoltamista, pesemistä ja siihen liittyviä muita toimia (ml. taittelu, silytys) tai pesulaan viemistä ja sieltä noutamista. Mukana on myös vaatteiden valmistus, vaikkakin vaatteita nykyään tehdään itse varsin vähän. Sen sijaan iso osa vaatetukseen liittyvästä kotitaloustuotannosta tulee uusien vaatteiden hankinnasta eli ostamiseen ja ostosmatkoihin liittyvästä työstä ja matkakuluista. Vaatteiden pesettäminen pesulassa on määritelmällisesti vaatetuspalvelun ulkoistamista.

Hoiva sisältää lasten ja apua tarvitsevien aikuisten hoivan. Lasten osalta mukana on lasten hoito, lasten kanssa leikkiminen ja keskustelu päätoimintona². Mukana ei siis ole sellainen lastenhoito, jolloin tehdään ensisijaisesti jotakin muuta, esim. katsotaan televisiota tai valmistetaan ruokaa, vaikkakin lapsi olisi samanaikaisesti silmälläpidon alaisena. Sen sijaan lapsen kuljettaminen päivähoitoon tai harrastuksiin on lasten hoitoa. Samat periaatteet koskevat aikuisten hoivaa.

Lemmikit on otettu mukaan kotitalouden tehtäviin, koska niiden hoito tulee välttämättömäksi sen jälkeen kun ne on hankittu, samalla tavalla kuin lapsenkin hoito. Lemmikki ei selviydy yksin.

Vapaaehtoistyö poikkeaa muusta kotityöstä siten, että sen tuottama palvelu, hyöty, kohdistuu toiseen kotitalouteen. Varsin usein esimerkiksi huolenpito omista, ikääntyneistä vanhemmista on selvästi palkatonta työtä, joka myös voidaan ulkoistaa. Vapaaehtoistyö, jota tehdään järjestöissä palkatta, on myös otettu mukaan tähän tehtäväryhmään. Se liittyy usein harrastustoiminnan tukemiseen, esimerkiksi urheilujoukkueiden kuljetuksiin tai huoltotehtäviin.

Edellä kuvattujen tehtävien suorittamiseksi tarvitaan lisäksi runsaasti **kuljettamista** ja erilaista **asiointia**, tavaroiden ja palvelujen ostamista, tietojen hankintaa, raha-asioiden hoitoa. Nämä tehtävät on otettu mukaan siten, että niihin käytetty aika ja kulutusmenot on kohdennettu kullekin tehtävälle sen mukaan miten paljon kyseiseen tehtävään kuljettamista ja asiointia tarvitaan. Koska kyseessä on tehtävät, joiden osuus palveluissa on varsin huomattava, nämä esitetään myös erikseen, jotta saadaan kuva niiden osuudesta kotitaloustuotannossa.

Kuljettaminen ja muut kotityömatkat pitävät sisällään kaikenlaiset ostosmatkat ja palvelujen hankintaan liittyvät matkat, lasten ja aikuisten kuljettamisen hoitoon, harrastuksiin, lääkärille tms. Vapaa-ajan matkat osana koko perheen vapaa-aikaa on määritelty vapaa-ajan toiminnoksi, eikä niitä ole sisällytetty kotitaloustuotantoon.

² Aineistona käytetyssä ajankäyttötutkimuksessa toiminnot jaotellaan päätoimintoihin ja samanaikaisesti tehtäviin sivutoimintoihin. Ks. kohta: aineistot.

Asiointiin kuuluu monia erilaisia tehtäviä. Erilaisten hankintojen teko eli ostokset on ehkä suurin yksittäinen tehtävä tässä ryhmässä. Raha-asioiden hoito, esim. pankki-palvelujen hankinta ja käyttö, laskujen maksaminen, lainoista neuvottelemine ja sijoitusten tekeminen, postissa käynnit, yhteydenotot viranomaisiin ym. toimintojen suunnittelu ja organisointi jne. kuuluvat tähän tehtäväryhmään.

2 Kotitaloustuotannon arvon määrittämisen menetelmä

Kotitalouksien tuottamat palvelut eivät ”käy markkinoilla” eikä niillä siten ole markkinahintaa. Palvelujen arvo täytyy sen vuoksi arvioida muulla tavoin. Käytettävissä on periaatteessa kaksi menetelmää: 1) kotitalouksien tuottamat palvelut hinnoitellaan vastaavien markkinoiden tarjoamien palveluiden hinnoilla ja 2) itse tuotetuille palveluille lasketaan hinta niiden tuottamisen aiheuttamien kustannusten mukaan. Tällöin oletetaan, että tuotannon ei tarvitse tuottaa ”voittoa”, vaan palvelun hinta on sama kuin kustannusten summa.

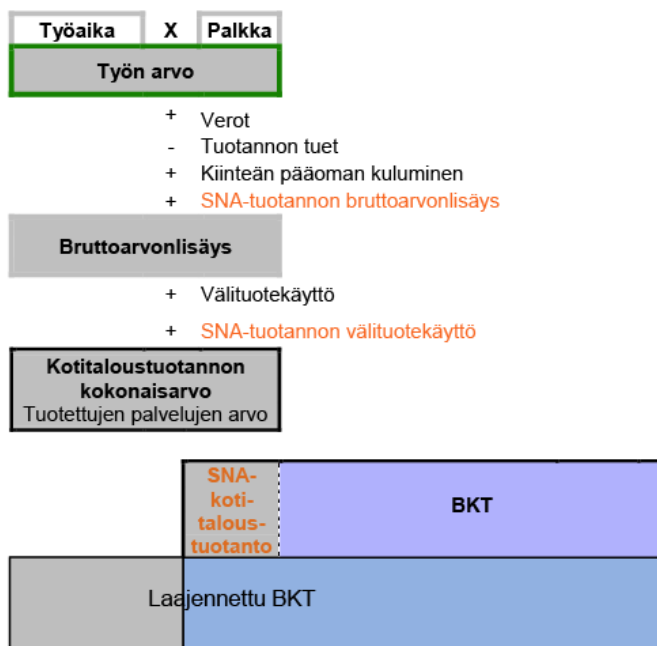
Ensimmäinen tapa on käytössä kansantalouden tilinpidossa ja sitä noudattaen on määritetty omistusasuntojen tuottamien asuntopalvelujen arvo. Asuntopalvelun bruttoarvo määrittyy vastaavanlaisen asunnon markkinavuokran mukaan. Markkinavuokrasta vähennetään tietyt kulut kuten osakehuoneistojen hoitovastikkeet, korjauskulut ja FISIMin³ (laskennalliset pankkipalvelumaksut) osuus asuntolainojen koroista, jolloin päädytään laskennalliseen asuntotuloon. Kuluihin eivät sisälly lainojen korot FISIM-osuutta lukuun ottamatta eivätkä myöskään omakotitalojen lämmityskustannukset. Lämmityskustannusten puuttuminen on epäloogista, sillä osakehuoneistojen hoitovastikkeeseen lämmityskulut sisältyvät ja ovat siten mukana näiden tuottamien asuntopalvelujen välituotteissa. Bruttovuokrat ja pääoman kulumista koskevat luvut on tämän raportin laskelmiin otettu kansantalouden tilinpidosta (SNA-asuminen). Edellä mainitut omakotitalojen lämmityskustannukset ovat mukana non-SNA asumis-palveluissa välituotteina. Kansantalouden tilinpidon menettelystä poiketen myös kiinteistövero on otettu huomioon tuotantoverona laskennallista asuntotuloa määritettäessä.

Omaan käyttöön tuotettujen puutarhatuotteiden, poimittujen marjojen ja sienten sekä pyydettyjen kalojen ja metsästetyn riistan arvo perustuu hintaan, jonka ammattimainen tuottaja saa ko. tuotteista myydessään ne elintarvikeketjuun. Nämäkin luvut on otettu kansantalouden tilinpidosta. Tässä raportissa esitetyissä luvuissa on kuitenkin otettu huomioon kulut, joita aiheutuu puutarhantuotteiden kasvattamisessa, metsästyslupien ja kalastustarvikkeiden hankinnasta ynnä muut vastaavat kulut.

Muiden palvelujen arvo määritetään jälkimmäisen menetelmän mukaan (non-SNA tuotanto). Laskentamalli on esitetty kuvassa 2.

³ Financial intermediation services indirectly measured (FISIM). Perustuu käytännössä pankkien korkomarginaaleihin.

Kotitaloustuotannon laskentamalli

Kuva 1. Kotitaloustuotannon laskentamalli (kuvaus: Rüger ja Varjonen 2008)

Kansantalouden tilinpidon tunnetuin luku bruttokansantuote (BKT) vastaa käsitteellisesti kotitaloustuotannon **bruttoarvonlisäystä**.

Työn arvoa määritettäessä työhön käytetty aika arvioidaan vastaavaa palkkatyötä tekevän henkilön tuntipalkalla. Laskelmissa käytetään bruttopalkkaa ilman työnantajan sivukuluja.

Tuotantoon liittyvät **verot** käsittävät kiinteistöveron, kalastus- ja metsästysluvat ja riistanhoitomaksut ym., koiraveron ja autonkäyttöön liittyvä ajoneuvovero sillä osuudella kuin autoa kotitaloustuotannon matkoihin käytetään.

Tuet sisältävät omaishoidontuen, kotihoidontuen ja vanhempainrahan, mutta ei äitiys- eikä isyyspäivärahoja. Vanhempainraha on sisällytetty tukiin, koska sen turvin vanhemmat voivat hoitaa alle vuoden ikäistä lasta kotona. Kela määrittelee nykyisin kaikki vanhemmille maksetut rahat vanhempainraha-käsitteen alle. Äitiys- ja isyysrahojen osuus vanhempainrahasta on noin puolet. Asumistuki on jätetty pois laskelmista, koska se ei kohdistu asumispalvelun tuottamiseen itselle, vaan on pienituloisille tarkoitettu vuokratuki.

Kestävien tavaroiden tuottama palveluvirta tarkoittaa sitä, että kodinkoneille, jotka kestävät usean vuoden ajan, lasketaan niiden käyttöiän mukaan vuotuinen kustannus. Esimerkiksi pesukoneelle, joka kestää 8 vuotta ja maksaa 400 euroa, lasketaan vuotuisesti **kiinteän pääoman kulumisarvoksi** 50 euroa. Koko maata koskevat laskelmat kestävien tavaroiden kulumiselle on tehty Tilastokeskuksessa pääomakantamallilla.

Liitteessä 1 on lueteltu kestävien tavaroiden luokat, jotka on määritelty kotitaloustuotannon investointitavaroiksi ja joille on laskettu pääoman kulumisen arvo.

Väliuotekäyttö sisältää kaikki ne markkinahyödykkeet, jotka tarvitaan palvelujen tuottamisessa ja jotka muuttuvat tuotantoprosessissa. Esimerkiksi ruoan raaka-aineet muuttuvat, kun ne kuoritaan, paloittellaan, sekoitetaan ja kypsennetään ruoanvalmistuksen aikana. Samoin pesuaineet, vesi, sähkö kuluvat tai muuttuvat siivousprosessissa. Liitteessä 5 on esitetty luettelo hyödykkeistä, jotka on määritelty väliuotteiksi kussakin kotitaloustuotannon tehtävässä. Samoin on esitetty luettelo tuotteista, jotka on määritelty **lopputuotteiksi**. Lopputuotteet ovat käyttövalmiita sellaisenaan. Ne eivät kuulu kotitaloustuotantoon, sillä niiden käyttö on pikemminkin kotitaloustuotannon ulkoistamista. Esimerkkejä lopputuotteista ovat ulkona syönti, valmisruoat, päivähoito ja pesulapalvelut.

Itselle tuotettujen palvelujen arvo muodostuu kaikkien edellä lueteltujen kustannusten summana. Omaan käyttöön tuotetun ruokapalvelun hintaa voidaan verrata ravintolaaterian hintaan, kodin siivousta ostettuun kotisiivouspalveluun, lasten hoitoa päivähoitopalveluun tai vaatteiden pesua pesulapalveluun. Tuotannon bruttoarvonlisäys tarkoittaa kirjaimellisesti arvonlisäystä, sillä ostettujen raaka-aineiden (väliuotteiden) arvo on pienempi kuin niistä työn ja kestokulutushyödykkeiden avulla jalostettu kulutettavaksi valmis tuote.

Koko kansantalouden kasvulukuja raportoitaessa käytetään nimenomaan bruttokansantuotteen käsitettä, joka määritelmällisesti on sama kuin bruttoarvonlisäys. Sen sijaan kun tarkastellaan yksittäisten toimialojen lukuja, jollaisena siis kotitalouttakin tässä yhteydessä voidaan pitää, tuotettujen palvelujen tai tavaroiden arvo on bruttoarvonlisäyksen ja väliuotekäytön summa.

3 Avustavien tehtävien ja niihin liittyvien kustannusten kohdentaminen kotitaloustuotannolle ja kohdentamisessa tehdyt muutokset vuodesta 2006

Kotitaloustuotantoon liittyvien matkojen osuus kaikista matkoista on vuoden 2009 ajankäyttötietojen mukaan noin kolmannes (33 %). Se on kasvanut hivenen vuodesta 2006. Osuus vaihteli kotitaloustyypeittäin yksin asuvien alle 45-vuotiaiden 24 prosentista iäkkäiden parien 51 prosenttiin ja tulokvintiileittäin toisen kvintiilin 29 prosentista kolmannen kvintiilin 43 prosenttiin.

Kotityömatkoista viidennes tehtiin jalan, 65 % yksityisellä moottoriajoneuvolla ja 5 % julkisilla kulkuvälineillä.

Kun tarkastellaan vain moottoriajoneuvoilla tehtyjä matkoja, osoittautui, että työmatkoista 60 % tehtiin moottoriajoneuvoilla, vapaa-ajan matkoista 63 % ja kotityömatkoista 65 % tehtiin moottoriajoneuvoilla. Ne jakautuivat siten likimain samalla tavoin. Kun tarkastellaan kaikkia yksityisillä moottoriajoneuvoilla tehtyjä matkoja,

niistä 33 % oli kotitaloustuotantoon (ml. lastenhoito) liittyviä matkoja. Näin ollen on edelleen perustelua kohdentaa kolmannes ajoneuvoihin liittyvistä kuluista kotitöihin samoin kuin vuosien 2001 ja 2006 laskelmissa.

Laskelmissa on otettu huomioon korkeintaan kahden auton kulut taloutta kohden. Ne sisältävät osuuden veroista, käyttökuluista ja pääoman kulumisesta. Samaa menettelyä oli noudatettu vuonna 2006, mutta vuonna 2001 kaikkien autojen kulut olivat laskelmien pohjana.

Vastaavasti vuonna 2009 kaikista julkisilla kulkuvälineillä tehdyistä matkoista 9 % liittyi kotitaloustuotantoon. Sen vuoksi lyhyiden bussi- ja junamatkojen kustannuksista sama osuus on kohdennettu kotitaloustuotannon välituotteeksi. Vuosien 2001 ja 2006 laskelmissa osuus oli 3 %.

Tietokonetta ja internetiä käytetään niin asiointiin kuin vapaa-ajantoihinkin. Tietokone ja internetliittymä olivat 81 prosentissa kotitalouksista vuonna 2010, kun vuonna 2006 liittymä oli 72 prosentissa koteja. Iäkkäiden yksin asuvien ja parien talouksissa on tietotekniikkaa edelleen muita talouksia selvästi vähemmän. Yli 64-vuotiaista vain noin joka kolmannella on tietokone ja internetyhteys, kun vastaava luku 45–64-vuotiaista on yli 80 %. Samaa suuruusluokkaa oleviin yleisyyksiin on päädytty myös Tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimuksessa (Tilastokeskus 2010). Saman vuosittaisen tutkimuksen mukaan lähes kaikki alle 55-vuotiaat olivat käyttäneet internetiä ja yli puolet heistä päivittäin. Internetin käyttäjien osuus oli kasvanut eniten yli 65-vuotiailla. Vuonna 2010 heistä oli internetin käyttäjiä jo 43 %, kun vuonna 2005 heistä vain 28 % oli käyttänyt internetiä.

Tietokonetta ja internetiä käytetään ahkerasti asiointiin ja tiedonhakuun. Lähes yhtä moni käyttää tietokonetta ja internetiä tiedon etsintään kuin vapaa-ajantarkoituksiinkin. Keväällä 2007 48 % ja keväällä 2010 jo 59 % väestöstä oli tehnyt ostoksia verkkokaupasta viimeksi kuluneen vuoden aikana. Eniten verkkokaupasta on tilattu matkailuun liittyviä palveluja, pääsylippuja, vaatteita ja kenkiä sekä kirjoja ja lehtiä. (Tilastokeskus 2010).

Tilastoista ei kuitenkaan ole löydettävissä selkeää perustetta sille, paljonko tietotekniikkakuluista pitäisi kohdentaa kotitaloustuotannolle. Edellä esitettyjen tietojen perusteella päädyimme pitämään kotitöille kohdistettujen tietoliikenne ja tietokonehankintojen osuuden 20 prosenttina, mikä voi olla varovainen arvio. Samaa prosenttisuutta käytettiin myös vuoden 2006 kotitalouden satelliittilaskelmissa.

Monilla kotitalouksilla on käytössään useita mikrotietokoneita. Laskelmissa otettiin huomioon vain yhden tietokoneen pääomakulut taloutta kohden, joista edelleen siis 20 % on laskettu kotitaloustuotantoon kuuluvaksi. Vuonna 2006 mukana oli maksimissaan kahden tietokoneen kulut taloutta kohden.

Useat tarvitsevat *silmälaseja ja jotkut pyörätuoleja* kaikessa toiminnassaan, niin myös kotitöitä tehdessään. Sen vuoksi vuotuisesta pääoman kulumisesta 21 % on kohdennettu kotitaloustuotantoon. Osuus on sama kuin vuoden 2006 kotitalouden satelliittilississä ja se perustuu kotitöiden osuuteen kaikesta valveillaoloajasta.

4 Perustehtäviä palvelevien toimintojen ja kustannusten kohdentaminen eri perustehtäville

Ostokset ja asiointi, työ ja matkakulut

Kotityömatka-aika on jaettu tasan asumiseen, ruokailuun ja vaatehuoltoon. Hoivaan liittyvä matka-aika on kohdistettu ihmisten hoivaan ja naapuriapuun tai muuhun vapaaehtoistyöhön liittyvä matkustusaika vapaaehtoistyöhön. Kulkuneuvojen huoltoaika on jaettu viitteen yhtä suureen osaan ja kohdistettu kaikille em. toiminnoille: asumiseen, ruokailuun, vaatehuoltoon, ihmisten hoivaan ja naapuriapuun. Yksin asuvilla hoivaan kohdistetut matkakulut on kohdistettu eläintenhoivaan.

Ostos ja asiointiaika jaettiin siten, että päivittäistavarahankintoihin käytetystä ajasta 90 % kohdistettiin ruokaan ja 10 % asumiseen. Muiden tavaroiden hankintojen ajankäytöstä puolestaan puolet kohdistettiin asumiseen, neljännes vaatetuksen ja neljännes kotityöliikenteeseen (auton osto, huolto, polttoainehankinnat ym.).

Kodin taloudenpito ja suunnittelu jaettiin tasan asumisen, ruokailun, vaatehuollon ja ihmisten hoivan kesken siten, että kullekin kohdistettiin 25 %.

Kotitalouksissa käytetyn energian ja käyttöveden kulut

Energian (sähkön ja kaasun) ja veden kulutuksesta aiheutuvat kustannukset on jaettu asumiseen, ruokatalouden hoitoon ja vaatehuoltoon. Jakoperusteena käytetään viimeisimpiin kulutustutkimuksiin perustuvaa keskimääräistä kulutuksen jakautumista. Energian kulutus jaotellaan usein asumisen sähkölämmitykseen ja kotitaloussähköön. Vuonna 2006 kotitalousenergian kulutuksesta (kaasu ja sähkö) 84,6 % kohdistettiin asumiseen, 13,4 % ruokatalouteen ja 2 % vaatehuoltoon. Veden kulutus puolestaan jaettiin siten, että 65 % kohdistettiin asumiseen, 22 % ruokatalouteen ja 13 % vaatehuoltoon.

Viimeisimpien kulutustilastojen mukaan kulutuksen jakauma ei juuri ole muuttunut viime vuosina. Veden kulutuksen jakauma on ennallaan: 65 % asumiseen, 22 % ruokatalouteen ja 13 % vaatehuoltoon

(Motiva 2013, http://www.motiva.fi/koti_ ja_ asuminen/mihin_ energiaa_ kuluu/vedenkulutus).

Energian kulutuksen jakauma perustuu *Kotitalouksien sähkönkäyttö 2006* -tutkimukseen (Adato 2008).

Kotitalouksien ajankäyttö 2009

(min/vrk)	Kaikki	Yksin asuvat alle 45-v.	Yksin asuvat 45–64-v.	Yksin asuvat 65+v.	Parit, alle 45-v.	Parit, 45–64-v.	Parit, 65+ v.	Yksin-huoltajat	Lapsiperheet, nuorin 0–6-v.	Lapsiperheet, nuorin 7–17-v.	Muut
Kotitalouksia otoksessa	3 185	269	347	292	258	608	406	95	358	367	185
Yli 10-vuotiaiden lkm taloudessa								1,8	2,3	3,5	2,6
Kotitalouden keskikoko		1	1	1	2	2	2	2,9	4	3,8	2,7
Kodin kunnossapito	64	17	39	51	45	95	119	57	87	105	89
Muu rakentaminen ja korjaus	10	7	1	5	6	20	20	1	13	15	11
(Koriste) puutarhanhoito	5	1	3	5	4	8	13	1	3	6	11
Muu puutarhanhoito ja lemmikkieläinten hoito	0	0	0	0	1	0	1	2	0	0	1
Asuminen yhteensä	79	25	43	61	56	123	153	61	103	126	112
Ruokataloustyöt	73	24	51	76	55	98	135	67	88	94	103
Vaatteiden huolto ja valm.	20	5	16	18	13	32	37	20	22	25	23
Lastenhoito	29	0	0	0	1	1	0	81	262	30	5
Aikuisen perheenjäs. auttam.	1	0	0	0	2	2	4	0	1	3	9
Lasten ja aik. hoiva yhteensä	30	0	0	0	3	3	4	81	263	33	14
Lemmikkieläinten hoito	5	3	3	4	14	6	2	6	3	7	6
Koiran ulkoilutus	10	7	4	2	27	20	5	8	8	17	7
Lemmikkien hoito yhteensä	15	10	7	6	41	26	7	14	11	24	13
Hoiva yhteensä	45	10	7	6	45	28	11	96	273	57	26
Vapaaehtoistyö organisaatioissa	6	2	1	5	8	11	6	5	4	15	12
Naapuriapu	19	17	16	10	26	36	12	14	10	25	24
Vapaaehtoistyö yhteensä	25	20	16	16	34	47	18	19	14	39	36
Kulkuneuvojen huolto	6	4	3	1	5	13	7	3	8	9	10
Kotitalouden hoitoon liitt. matkat	2	1	1	1	3	5	4	3	2	2	2
Ostoksiin ja asiointiin liitt. matkat	21	11	14	12	28	25	29	27	26	34	29
Lasten kuljettaminen	3	0	0	0	0	0	0	18	18	16	1
Aikuisen perh.jäs. kuljettaminen	1	0	0	0	3	3	1	0	2	2	3
Vap.eht. järjestötyöhön liitt. matkat	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Naapuriapuun liitt. matkat	5	5	6	2	8	7	3	5	3	10	7
Yhteensä kotiyöliikenne	39	21	23	16	47	53	46	55	60	73	53
Päivittäistavarat	19	9	12	14	22	22	33	18	26	30	26
Muut hyödykkeet	16	9	9	8	22	23	25	17	22	26	23
Palvelut ja asiointi	2	1	1	1	3	4	3	3	2	5	3
Ostokset ja asiointi yhteensä	37	19	23	23	47	49	61	38	51	62	53
Kodin taloudenpito ja suunnittelu	6	2	4	4	10	7	8	4	9	9	7
non-SNA-kotityö yhteensä	339	127	192	232	319	465	500	363	639	516	436
Talon rakennus ja peruskorjaus (SNA)	3	0	2	0	6	4	2	0	10	10	2
(Hyöty)puutarhanhoito (SNA)	5	1	3	5	4	8	13	1	3	6	11
Metsästys, kalastus, marjastus, sienestys (SNA)	7	0	4	7	2	16	16	2	6	15	10
SNA-kotityöaika yhteensä	15	1	9	12	12	28	31	3	19	31	23

Koko maan kotitaloustuotannon tuotantotili 2009 ja sen integrointi kansantaloudenpitoon

LIITETAULUKKO 3.1 Kotitaloustuotannon tuotantotili, koko maa

Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatetus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaaehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakentam.	non-SNA	SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	SNA	non-SNA	Yhteensä
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			21 244		21 763	6 357	7 762	3 105	6 623	0	66 853	66 853
Omistusasuntojen tuottamat asuntopalvelut tai asuntoetu	5 737									5 737	0	5 737
Talonrakennus omaan käyttöön		824								824	0	824
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				67						67	0	67
Kiinteistövero, kalastusluvut ym, koiraverot	817			23				2		840	2	842
Ajoneuvovero, osuus			17		23	9	10		12	0	72	72
Saadut tukipalkkiot							1 127			0	1 127	1 127
Arvonlisäys, netto	6 554	824	21 261	90	21 786	6 365	6 645	3 107	6 635	7 468	65 800	73 268
Pääoman kuluminen	5 036		2 650	59	582	159	41	104		5 095	3 536	8 631
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			142		189	73	84	8	97	0	592	592
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			52		53	15	19	0	16	0	155	155
Pääoman kuluminen yhteensä	5 036	0	2 844	59	823	247	143	112	114	5 095	4 283	9 378
Arvonlisäys, brutto	11 591	824	24 106	148	22 609	6 613	6 788	3 218	6 749	12 563	70 083	82 646
Välituotekäyttö	4 304	1 373	10 260	79	8 029	362	238	388		5 756	19 278	25 034
VTK kotityömatkat, osuus			404		535	206	237	0	276	0	1 659	1 659
VTK ostokset ja asiointi osuus			569		551	222	197	71	172	0	1 782	1 782
VTK yhteensä	4 304	1 373	11 234	79	9 115	790	672	459	448	5 756	22 718	28 474
Tuotoksen arvo	15 895	2 197	35 340	227	31 724	7 403	7 461	3 677	7 197	18 319	92 801	111 121

Tuotantotilit, taulukot kotitalouksittain ja kvintiileittäin

Liitetaulukko 4.1 Yksin asuvat alle 45-vuotiaat

Yksinasuvat alle 45-v.												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaa-ehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakentam.	non-SNA	SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	SNA	non-SNA	Yhteensä
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotiyömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			3 081		3 230	884	0	961	2 228	0	10 383	10 383
Omistusasuntojen tuottamat asuntopalvelut (asuntoetu)	1 037									1 037	0	1 037
Talonrakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				16						16	0	16
Kiinteistövero, kalastusluvut ym, koiraverot	18			3						21	0	21
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			3		4	2	0	1	4	0	14	14
Saadut tukipalkkiot							6		1	0	7	7
Arvonlisäys, netto	1 055	0	3 085	19	3 234	886	-6	961	2 231	1 074	10 391	11 464
Pääoman kuluminen	262		692		167	43	0	13		262	914	1 177
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			33		40	18	0	7	42	0	140	140
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			15		16	4		5	11	0	52	52
Pääoman kuluminen yhteensä	262	0	740	0	223	65	0	25	53	262	1 106	1 369
Arvonlisäys, brutto	1 317	0	3 825	19	3 457	950	-6	987	2 284	1 336	11 497	12 833
Välituotekäyttö	918		4 876	2	1 304	26	39	34		920	6 179	7 100
VTK kotiyömatkat, osuus			76		90	40	16	0	95	0	166	166
VTK asiointi osuus			155		153	52	1	40	67	0	308	308
VTK yhteensä	918	0	5 106	2	1 547	119	57	74	162	920	6 653	7 573
Tuotoksen arvo	2 235	0	8 931	21	5 004	1 069	51	1 061	2 446	2 256	18 150	20 406

Liitetaulukko 4.2 Yksin asuvat, 45–64-vuotiaat

Yksin asuvat 45-64 v.												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaa-ehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakentam.	non-SNA	SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	SNA	non-SNA	Yhteensä
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotiyömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			4 647		5 874	1 817	0	740	1 885	0	14 962	14 962
Omistusasuntojen tuottamat asuntopalvelut (asuntoetu)	3 038									3 038	0	3 038
Talonrakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				33						33	0	33
Kiinteistövero, kalastusluvut ym, koiraverot	50			10				2		60	2	62
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			3		4	2		1	3	0	13	13
Saadut tukipalkkiot									3	0	3	3
Arvonlisäys, netto	3 088	0	4 650	43	5 878	1 819	0	742	1 885	3 130	14 974	18 104
Pääoman kuluminen	513		841		190	60		26		513	1 117	1 630
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			38		55	18	0	6	43	0	161	161
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			16		20	6	0	2	6	0	50	50
Pääoman kuluminen yhteensä	513	0	894	0	266	85	0	35	50	513	1 328	1 842
Arvonlisäys, brutto	3 601	0	5 544	43	6 143	1 904	0	777	1 935	3 644	16 302	19 946
Välituotekäyttö	1 112		3 494	6	1 886	85	11	89		1 117	5 566	6 683
VTK kotiyömatkat, osuus			116		171	56	20	0	134	0	497	497
VTK asiointi osuus			145		168	56	2	21	63	0	456	456
VTK yhteensä	1 112	0	3 756	6	2 226	197	33	110	197	1 117	6 519	7 636
Tuotoksen arvo	4 713	0	9 299	48	8 369	2 101	33	887	2 131	4 761	22 821	27 582

Liitetaulukko 4.3 Yksin asuvat, yli 65-vuotiaat

Yksin asuvat 65- Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja väilpalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaa- ehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakentam	non-SNA	SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	SNA	non-SNA	Yhteensä
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			5968		7991	1887	0	621	1521	0	17987	17987
Ornitusasuntojen tuottamat asuntopalvelut (asuntoetu)	3714									3714	0	3714
Talonrakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				20						20	0	20
Kiinteistövero, kalastusluvut ym, koiraverot	56			2				86		58	86	144
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			1		1	0	0	0	0	0	2	2
Saadut tukipalkkiot									5	0	5	5
Arvonlisäys, netto	3770	0	5968	22	7992	1887	0	708	1516	3791	18071	21862
Pääoman kuluminen	643		712		191	61		11		643	976	1619
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			21		38	10	0	3	12	0	83	83
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			15		20	10		2	4	0	50	50
Pääoman kuluminen yhteensä	643	0	748	0	249	80	0	16	16	643	1109	1752
Arvonlisäys, brutto	4413	0	6716	22	8241	1967	0	723	1532	4435	19180	23614
Välituotekäyttö	1200		2678	17	1819	72	7	48		1216	4623	5840
VTK kotityömatkat, osuus			46		82	21	6	0	26	0	182	182
VTK asiointi osuus			162		215	83	0	12	39	0	510	510
VTK yhteensä	1200	0	2887	17	2116	176	13	60	65	1216	5316	6532
Tuotoksen arvo	5613	0	9603	38	10356	2143	13	783	1597	5651	24496	30146

Liitetaulukko 4.4 Parit, alle 45-vuotiaat

Parit alle 45-v. Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja väilpalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaa- ehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakentam	non-SNA	SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	SNA	non-SNA	Yhteensä
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			7254		7666	2274	867	3352	3606	0	25018	25018
Ornitusasuntojen tuottamat asuntopalvelut (asuntoetu)	1395									1395	0	1395
Talonrakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				-7						-7	0	-7
Kiinteistövero, kalastusluvut ym, koiraverot	198			8				1		206	1	206
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			7		8	3	2	0	5	0	26	26
Saadut tukipalkkiot							29			0	29	29
Arvonlisäys, netto	1593	0	7261	1	7674	2277	840	3353	3611	1594	25015	26609
Pääoman kuluminen	323		1078		244	65		93		323	1480	1803
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			70		82	34	25	0	50	0	260	260
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			19		20	6	2	9	10	0	67	67
Pääoman kuluminen yhteensä	323	0	1167	0	346	105	28	102	60	323	1807	2130
Arvonlisäys, brutto	1916	0	8429	1	8020	2382	868	3454	3670	1917	26823	28739
Välituotekäyttö	2048		6165	36	2693	124	62	326		2084	9370	11454
VTK kotityömatkat, osuus			176		207	86	64	0	127	0	659	659
VTK asiointi osuus			181		168	68	17	42	47	0	523	523
VTK yhteensä	2048	0	6521	36	3067	277	144	368	174	2084	10552	12636
Tuotoksen arvo	3963	0	14950	37	11087	2659	1011	3822	3845	4000	37375	41375

Liitetaulukko 4.5 Parit, 45–65-vuotiaat

Parit 45-64-v.												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatetus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaaehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakentam.	non-SNA	SNA	non-SNA					non-SNA	non-SNA	non-SNA
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			12926		11153	3944	940	2126	4722	0	35810	35810
Omistusasuntojen tuottamat asuntopalvelut (asuntoetu)	5949									5949	0	5949
Talonrakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				58						58	0	58
Kiinteistövero, kalastusluvut ym. koiravero	112			8				1		120	1	121
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			14		15	8	6		9	0	51	51
Saadut tukipalkkiot							76			0	76	76
Arvonlisäys, netto	6061	0	12939	65	11167	3952	870	2127	4731	6126	35786	41913
Pääoman kumulinen	1009		1046		298	66		43		1009	1453	2462
Pääoman kumulinen, liikenne, osuus			82		89	46	36	0	57	0	309	309
Pääoman kumulinen, asiointi, osuus			26		23	8	2	4	10	0	73	73
Pääoman kumulinen yhteensä	1009	0	1154	0	410	120	37	47	66	1009	1835	2843
Arvonlisäys, brutto	7070	0	14094	65	11577	4071	908	2174	4797	7135	37621	44756
Välituotekäyttö	2192		3675	57	4393	210	39	175		2249	8492	10741
VTK kotityömatkat, osuus			263		283	147	113	0	181	0	988	988
VTK asiointi osuus			212		192	68	13	25	74	0	584	584
VTK yhteensä	2192	0	4150	57	4868	425	166	200	255	2249	10063	12313
Tuotoksen arvo	9262	0	18244	122	16445	4496	1073	2374	5052	9384	47685	57069

Liitetaulukko 4.6 Parit, yli 65-vuotiaat

Parit 65-v.												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatetus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaaehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakentam.	non-SNA	SNA	non-SNA					non-SNA	non-SNA	non-SNA
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			15350		15241	4296	789	572	2015	0	38263	38263
Omistusasuntojen tuottamat asuntopalvelut (asuntoetu)	6184									6184	0	6184
Talonrakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				57						57	0	57
Kiinteistövero, kalastusluvut ym. koiravero	440			6				1		446	1	447
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			4		4	2	1		2	0	15	15
Saadut tukipalkkiot							267			0	267	267
Arvonlisäys, netto	6624	0	15354	63	15246	4298	523	573	2018	6687	38012	44699
Pääoman kumulinen	657		825		244	58		21		657	1149	1806
Pääoman kumulinen, liikenne, osuus			58		82	30	15	0	28	0	214	214
Pääoman kumulinen, asiointi, osuus			21		21	6	1	1	3	0	52	52
Pääoman kumulinen yhteensä	657	0	904	0	347	94	16	22	30	657	1415	2072
Arvonlisäys, brutto	7282	0	16258	63	15593	4393	539	595	2048	7344	39426	46770
Välituotekäyttö	1582		2832	36	3670	113	25	98		1618	6738	8356
VTK kotityömatkat, osuus			216		306	113	57	0	103	0	795	795
VTK asiointi osuus			550		507	155	23	26	145	0	1407	1407
VTK yhteensä	1582	0	3598	36	4483	382	105	124	248	1618	8940	10558
Tuotoksen arvo	8864	0	19857	99	20076	4774	644	719	2296	8962	48366	57328

Liitetaulukko 4.7 Yksinhuoltajataloudet, nuorin lapsi 0–17-vuotias

Yksinhuoltajatalous												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaaehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakentam.	non-SNA	SNA	non-SNA					non-SNA	non-SNA	non-SNA
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			7 227		8 144	2 543	8 295	1 145	2 081	0	29 433	29 433
Omistusasuntojen tuottamat asuntopalvelut (asuntoetu)	1 823									1 823	0	1 823
Talonrakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				27						27	0	27
Kiinteistövero, kalastusluvut ym, koirat	404			1				1		405	1	406
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			5		6	2	8		3	0	24	24
Saadut tukipalkkiot							566			0	566	566
Arvonlisäys, netto	2 227	0	7 232	28	8 150	2 545	7 737	1 146	2 083	2 256	28 893	31 148
Pääoman kuluminen	100		1 135		275	73	74	46		100	1 602	1 703
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			37		43	16	55	0	18	0	170	170
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			18		21	6	21	3	5	0	75	75
Pääoman kuluminen yhteensä	100	0	1 190	0	339	96	149	49	23	100	1 846	1 947
Arvonlisäys, brutto	2 328	0	8 422	28	8 489	2 641	7 886	1 195	2 107	2 356	30 739	33 095
Välituotekäyttö	1 319		7 185	1	2 748	74	173	143		1 320	10 323	11 644
VTK kotityömatkat, osuus			91		107	41	135	0	45	0	420	420
VTK asiointi osuus			88		103	36	68	15	25	0	335	335
VTK yhteensä	1 319	0	7 364	1	2 958	151	377	158	70	1 320	11 078	12 398
Tuotoksen arvo	3 647	0	15 785	29	11 448	2 792	8 263	1 353	2 177	3 676	41 817	45 493

Liitetaulukko 4.8 Lapsiperheet, nuorin lapsi 0–6-vuotias

Lapsiperhe 0-6 v.												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaaehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakentam.	non-SNA	SNA	non-SNA					non-SNA	non-SNA	non-SNA
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			10 901		10 685	2 970	23 543	899	1 611	0	50 609	50 609
Omistusasuntojen tuottamat asuntopalvelut (asuntoetu)	3 876									3 876	0	3 876
Talonrakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				71						71	0	71
Kiinteistövero, kalastusluvut ym, koirat	756			12				1		768	1	769
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			11		15	2	20		5	0	53	53
Saadut tukipalkkiot							3 034			0	3 034	3 034
Arvonlisäys, netto	4 632	0	10 912	83	10 700	2 973	20 529	900	1 616	4 715	47 629	52 344
Pääoman kuluminen	755		1 554		351	76	138	53		755	2 173	2 928
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			76		104	40	138	0	35	0	393	393
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			17		17	5	38	1	3	0	81	81
Pääoman kuluminen yhteensä	755	0	1 648	0	473	121	314	55	37	755	2 648	3 402
Arvonlisäys, brutto	5 386	0	12 560	83	11 172	3 094	20 843	955	1 653	5 470	50 277	55 747
Välituotekäyttö	3 280		4 957	45	4 260	263	517	239		3 325	10 236	13 560
VTK kotityömatkat, osuus			229		313	121	417	0	105	0	1 186	1 186
VTK asiointi osuus			110		111	40	195	10	23	0	490	490
VTK yhteensä	3 280	0	5 297	45	4 684	424	1 129	249	128	3 325	11 911	15 236
Tuotoksen arvo	8 666	0	17 857	128	15 857	3 517	21 972	1 204	1 781	8 794	62 188	70 982

Liitetaulukko 4.9 Lapsiperheet, nuorin lapsi 7–17-vuotias

Lapsiperhe 7-17 v.												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaaehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakentam.	non-SNA	SNA	non-SNA					non-SNA	non-SNA	non-SNA
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			13 582		11 762	3 399	4 607	1 962	4 341	0	39 653	39 653
Omistusasuntojen tuottamat asuntopalvelut (asuntoetu)	6 071									6 071	0	6 071
Talonrakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				29						29	0	29
Kiinteistövero, kalastusluvut ym, koirat	931			18				1		949	1	950
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			9		11	4	11		8	0	44	44
Saadut tukipalkkiot							276			0	276	276
Arvonlisäys, netto	7 002	0	13 591	47	11 773	3 403	4 343	1 964	4 349	7 049	39 423	46 471
Pääoman kuluminen	623		2 054		433	90	0	77		623	2 654	3 277
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			91		111	42	113	0	76	0	433	433
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			39		34	10	13	6	12	0	114	114
Pääoman kuluminen yhteensä	623	0	2 184	0	577	142	127	83	88	623	3 200	3 823
Arvonlisäys, brutto	7 625	0	15 774	47	12 350	3 545	4 469	2 046	4 437	7 672	42 623	50 294
Välituotekäyttö	2 605		4 433	54	5 287	262	137	313		2 659	10 432	13 091
VTK kotityömatkat, osuus			185		226	86	231	0	154	0	881	881
VTK asiointi osuus			257		213	77	68	33	70	0	720	720
VTK yhteensä	2 605	0	4 876	54	5 726	425	435	346	225	2 659	12 032	14 692
Tuotoksen arvo	10 230	0	20 650	101	18 076	3 970	4 905	2 393	4 662	10 331	54 655	64 986

Liitetaulukko 4.10 Muut taloudet

Muu talous												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaaehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakentam.	non-SNA	SNA	non-SNA					non-SNA	non-SNA	non-SNA
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			11 887		11 989	3 100	1 872	1 063	3 855	0	33 767	33 767
Omistusasuntojen tuottamat asuntopalvelut (asuntoetu)	5 599									5 599	0	5 599
Talonrakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				58						58	0	58
Kiinteistövero, kalastusluvut ym, koirat	865			15				1		880	1	881
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			11		14	6	5		8	0	44	44
Saadut tukipalkkiot							508			0	508	508
Arvonlisäys, netto	6 464	0	11 898	73	12 003	3 106	1 370	1 064	3 863	6 536	33 303	39 840
Pääoman kuluminen	631		1 135		246	56		51		631	1 488	2 119
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			58		74	30	29	0	45	0	236	236
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			24		24	6	4	2	8	0	67	67
Pääoman kuluminen yhteensä	631	0	1 217	0	344	92	32	53	52	631	1 791	2 422
Arvonlisäys, brutto	7 094	0	13 115	73	12 347	3 198	1 402	1 117	3 916	7 167	35 095	42 262
Välituotekäyttö	1 786		4 229	64	4 574	190	42	171		1 849	9 205	11 055
VTK kotityömatkat, osuus			167		212	85	82	0	128	0	675	675
VTK asiointi osuus			714		640	237	87	111	213	0	2 002	2 002
VTK yhteensä	1 786	0	5 110	64	5 426	512	211	281	341	1 849	11 882	13 731
Tuotoksen arvo	8 880	0	18 224	137	17 773	3 711	1 613	1 398	4 257	9 016	46 976	55 993

Liitetaulukko 4.11 Tulokvintiili 1

Tulokvintiili I, Kotitalouden käytettävissä olevat tulot/ KY												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaaehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakenta m.	non-SNA	SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	SNA	non-SNA	Yhteensä
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			5 637		6 772	1 740	1 378	818	1 825	0	18 169	18 169
Ornitusasuntojen tuottamat asuntopalvelut tai asuntoetu	1 049									1 049	0	1 049
Talonrakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				45						45	0	45
Kiinteistövero, kalastusluvut ym, koiraverot	107			2				1		109	1	110
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			2		3	1	1		2	0	9	9
Saadut tukipalkkiot							283			0	283	283
Arvonlisäys, netto	1 156	0	5 639	48	6 775	1 741	1 096	819	1 827	1 204	17 896	19 099
Pääoman kuluminen	308		686		172	51	13	19		308	942	1 249
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			32		45	14	10	0	29	0	129	129
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			14		17	4	3	2	5	0	46	46
Pääoman kuluminen yhteensä	308	0	733	0	233	70	26	21	33	308	1 117	1 424
Arvonlisäys, brutto	1 464	0	6 372	48	7 008	1 811	1 122	840	1 860	1 511	19 013	20 524
Välituotekäyttö	631		5 577	9	1 996	88	65	48		640	7 775	8 415
VTK kotityömatkat, osuus			58		81	26	18	0	52	0	236	236
VTK asiointi osuus			145		168	63	42	28	58	0	505	505
VTK yhteensä	631	0	5 780	9	2 246	178	125	76	110	640	8 515	9 155
Tuotoksen arvo	2 094	0	12 152	57	9 254	1 988	1 247	916	1 971	2 151	27 528	29 679

Liitetaulukko 4.12 Tulokvintiili 2

Tulokvintiili II, Kotitalouden käytettävissä olevat tulot/ KY												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaaehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakenta m.	non-SNA	SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	SNA	non-SNA	Yhteensä
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			7 975		9 294	2 766	2 788	1 226	2 947	0	26 996	26 996
Ornitusasuntojen tuottamat asuntopalvelut tai asuntoetu	2 920									2 920	0	2 920
Talonrakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				43						43	0	43
Kiinteistövero, kalastusluvut ym, koiraverot	267			7				1		274	1	275
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			5		7	3	3		4	0	22	22
Saadut tukipalkkiot							523			0	523	523
Arvonlisäys, netto	3 187	0	7 980	50	9 301	2 768	2 268	1 227	2 951	3 238	26 497	29 735
Pääoman kuluminen	794		936		235	62	19	36		794	1 287	2 081
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			46		61	23	29	0	38	0	196	196
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			16		19	6	6	3	6	0	55	55
Pääoman kuluminen yhteensä	794	0	998	0	315	90	54	38	44	794	1 539	2 333
Arvonlisäys, brutto	3 981	0	8 978	50	9 616	2 858	2 323	1 266	2 995	4 031	28 036	32 067
Välituotekäyttö	1 332		4 098	18	2 782	102	102	152		1 350	7 237	8 587
VTK kotityömatkat, osuus			170		228	84	108	0	140	0	730	730
VTK asiointi osuus			127		123	54	42	17	34	0	397	397
VTK yhteensä	1 332	0	4 396	18	3 133	240	253	169	173	1 350	8 363	9 713
Tuotoksen arvo	5 313	0	13 374	68	12 749	3 098	2 575	1 434	3 168	5 381	36 399	41 780

Liitetaulukko 4.13 Tulokvintiili 3

Tulokvintiili III, Kotitalouden käytettävissä olevat tulot/ KY												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaaehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakenta m.	non-SNA	SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	SNA	non-SNA	Yhteensä
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			9 648		9 224	2 696	3 135	1 145	2 289	0	28 137	28 137
Ornitusasuntojen tuottamat asuntopalvelut tai asuntoetu	3 853									3 853	0	3 853
Talorakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				39						39	0	39
Kiinteistövero, kalastusluvut ym. koiravero	369			12				2		381	2	383
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			7		10	4	5		4	0	31	31
Saadut tukipalkkiot							527			0	527	527
Arvonlisäys, netto	4 222	0	9 655	50	9 235	2 700	2 614	1 147	2 293	4 272	27 643	31 916
Pääoman kuluminen	1 069		1 103		263	65	22	48		1 069	1 501	2 570
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			61		82	32	42	0	36	0	253	253
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			22		21	6	7	3	5	0	65	65
Pääoman kuluminen yhteensä	1 069	0	1 186	0	367	104	71	51	41	1 069	1 818	2 887
Arvonlisäys, brutto	5 291	0	10 841	50	9 601	2 804	2 685	1 197	2 334	5 341	29 462	34 803
Välituotekäyttö	1 803		3 627	30	3 249	143	114	161		1 833	7 295	9 128
VTK kotityömatkat, osuus			173		234	91	120	0	102	0	720	720
VTK asiointi osuus			156		152	64	78	23	53	0	525	525
VTK yhteensä	1 803	0	3 956	30	3 636	298	311	185	155	1 833	8 540	10 373
Tuotoksen arvo	7 094	0	14 796	80	13 237	3 102	2 996	1 382	2 489	7 174	38 002	45 176

Liitetaulukko 4.14 Tulokvintiili 4

Tulokvintiili IV, Kotitalouden käytettävissä olevat tulot/ KY												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaaehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakenta m.	non-SNA	SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	SNA	non-SNA	Yhteensä
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			8 513		8 703	2 488	5 049	1 226	3 143	0	29 122	29 122
Ornitusasuntojen tuottamat asuntopalvelut tai asuntoetu	4 817									4 817	0	4 817
Talorakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo				42						42	0	42
Kiinteistövero, kalastusluvut ym. koiravero	443			12				2		455	2	457
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			7		9	4	6		6	0	32	32
Saadut tukipalkkiot							467			0	467	467
Arvonlisäys, netto	5 260	0	8 520	54	8 712	2 491	4 588	1 228	3 149	5 314	28 689	34 003
Pääoman kuluminen	1 353		1 217		288	67	17	46		1 353	1 635	2 987
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			64		82	33	54	0	54	0	286	286
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			21		22	6	13	3	8	0	73	73
Pääoman kuluminen yhteensä	1 353	0	1 302	0	391	106	83	49	62	1 353	1 994	3 346
Arvonlisäys, brutto	6 613	0	9 822	54	9 103	2 598	4 671	1 278	3 210	6 667	30 682	37 349
Välituotekäyttö	2 284		3 139	41	3 616	178	109	158		2 325	7 201	9 525
VTK kotityömatkat, osuus			180		229	93	151	0	151	0	804	804
VTK asiointi osuus			134		132	48	49	20	36	0	419	419
VTK yhteensä	2 284	0	3 453	41	3 978	320	308	178	187	2 325	8 424	10 748
Tuotoksen arvo	8 897	0	13 276	94	13 081	2 917	4 979	1 455	3 397	8 992	39 106	48 097

Liitetaulukko 4.15 Tulokvintiili 5

Tulokvintiili V, Kotitalouden käytettävissä olevat tulot/ KY												
Euroa / talous												
Tehtäväalue	Asuminen			Ateriat ja välipalat		Vaatus ja sen huolto	Hoiva	Lemmikit	Vapaaehtoistyö	Yhteensä		
	SNA asum. palvelut	SNA rakentam.	non-SNA	SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	non-SNA	SNA	non-SNA	Yhteensä
Tuotantotili												
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 13,44 €/h; kotityömatkat ym. sisällytetty perustehtävään)			10 301		9 168	2 835	3 401	1 390	3 006	0	30 101	30 101
Ornitusasuntojen tuottamat asuntopalvelut tai asuntoetu	6 805									6 805	0	6 805
Talorakennus omaan käyttöön										0	0	0
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatulo				11						11	0	11
Kiinteistövero, kalastusluvut ym. koiravero	553			12				2		565	2	567
Ajoneuvoverot ja autonkäyttömaksu, osuus			11		13	6	7		7	0	45	45
Saadut tukipalkkiot							361			0	361	361
Arvonlisäys, netto	7 358	0	10 312	23	9 181	2 841	3 047	1 392	3 013	7 381	29 787	37 167
Pääoman kuluminen	1 847		1 292		308	69	10	56		1 847	1 735	3 582
Pääoman kuluminen, liikenne, osuus			72		85	37	48	0	48	0	290	290
Pääoman kuluminen, asiointi, osuus			28		25	8	9	4	8	0	83	83
Pääoman kuluminen yhteensä	1 847	0	1 392	0	418	114	67	60	56	1 847	2 108	3 955
Arvonlisäys, brutto	9 205	0	11 705	23	9 599	2 955	3 115	1 452	3 070	9 228	31 895	41 122
Välituotekäyttö	2 924		3 130	59	3 932	159	100	238		2 982	7 559	10 542
VTK kotityömatkat, osuus			206		243	107	137	0	137	0	830	830
VTK asiointi osuus			559		461	195	135	85	154	0	1 589	1 589
VTK yhteensä	2 924	0	3 895	59	4 637	460	372	324	291	2 982	9 978	12 960
Tuotoksen arvo	12 129	0	15 599	81	14 235	3 415	3 487	1 776	3 360	12 210	41 872	54 082

Liite 5 Kulutuksen jaottelu tehtäväryhmittäin väli- ja lopputuotteisiin sekä investointitavaroihin

Kotitalouksien kulutuksen jaottelu tehtäväalueittain			
Tehtäväalueet		Toimintoluokat	
A	Asuminen	V	välituotteet
R	Ruoka (ateriat ja välipalat)	SD	puolikestävät investointitavarat
V	Vaatetus ja sen hoito	D	kestävät investointitavarat
H	Hoiva	L	lopputuotteet
Asumisen non-SNA-välituotteet, investointitavarat ja lopputuotteet, COICOP-ryhmittely			
Tehtävä- alue	Tuote- luokka	COCOP-luokka	
Asumisen välituotteet (non-SNA)			
A	V	A0313103	Työrukkaset ja kumikintaat
A	V	A0412101	Kakkosasunnon vuokra
A	V	A0412201	Vapaa-ajanasunnon vuokra
A	V	A04111S1	Vuokra-asunnon vuokra
A	V	A0432101	Vuokra-asunnon huolto ja korjaus
A	V	A0432102	Luontoisetasunnon huolto ja korjaus
A	V	A0453101	Varsinaisen asunnon lämmitysöljy ym.
A	V	A0453102	Vapaa-ajanasunnon öljy
A	V	A0454101	Muut ostetut lämmitysaineet m.l. halot
A	V	A0454102	Omat ja saadut halot, jätepuu ja turve
A	V	A0454103	Vapaa-ajanasunnon halot, jätepuu, turve
A/R/V	V	A0451102	0,85*Vapaa-ajanasunnon sähkö
A/R/V	V	A0452101+ A0451101	0,85*Kaasu ja varsinaisen asunnon sähkö
A	V	A0513101	Huonekalujen, kalusteiden ja mattojen korjaus
A	V		Ryjyit ja muut kodintekstiilit, korjaus
A	V	A0541105	Koriste-esineet ja kylpyhuonetarvikkeet
A	V	A05413S2	Ämpärit, vadit, pyykki- ja roskakorit, sakset ym.
A	V		Avaimet, lukot, palovaroittimet ym. ja korjaus
A	V	A0561103	Muut pesu- ja kiillotusaineet
A	V	A0561104	Hyönteismyrkyt ja -karkoitteet
A	V	A0561201	Talouspaperi
A	V	A0561205	Paperilakanat, -kassit, hyllypaperit ym.
A	V	A0561207	Muovikassit, roskapussit ym.
A	V	A05613S1	Siivousvälineet, neulat, naulat, liimat ym.
A	V	A0561305	Kynttilät
A	V	A0562201	Kodinkoneiden vuokraus, sisustussuunnittelu ym.
R/A	V		0,75*puutarha (taimet, mullat ym.)
A	V	A09151S1	Televisioiden, tietokoneiden ym. korjaus
A	V	A0932102	Huonekasvit ja niiden sipulit
A	V	A0932103	Kukkamulta ja huonekasvien lannoitteet
A	V	A0932106	Kukkaruukut, ruukunaluset ja ampellit
A	V	A0942301	Televisiolupa
A	V	A12421S1	Irtaimistovakuutukset

Liite 5 Asuminen, jatkuu

Investointitavarat			
A	SD	A0521101	Patjat, täkit, huovat, päiväpeitot ja tyynyt
A	SD	A0521101	Patjat, täkit, huovat, päiväpeitot ja tyynyt
A	SD	A0521102	Lakanat ja tyynyliinat, lakanakangas
A	SD	A0521103	Pyyhkeet ja pyyhekankaat
A	SD	A0521104	Verhot ja verhokankaat
A	SD	A05211S1	Ryijyt ja muut kodintekstiilit, korjaus
A	SD	A0521107	Vahakankaat, muovi- ja kerniliinat
A	SD	A0552101	Vasarat, kirveet, sahat, puukot ym. työkalut
A	SD	A0552102	Puutarha- ja muut ulkotyökalut
A	SD	A0552103	Hehku-, loiste- ja halogeenilamput
A	SD	A0552104	Sulakkeet ja muut sähkötarvikkeet
A	SD	A0552105	Taskulamput ja paristot
A	SD	A05521S1	Avaimet, lukot, palovaroittimet ym. ja korjaus
A	D	A0511101	Ruokapöydät ja ruokailuryhmät
A	D	A0511102	Muut pöydät
A	D	A0511103	Sohvakalustot
A	D	A0511104	Sohvat
A	D	A0511105	Nojatuolit ja keinutuolit
A	D	A0511106	Tuolit ja jakkarat
A	D	A0511107	Kirjahyllyt ja vitriinit
A	D	A0511108	Kaapit ja lipastot
A	D	A0511109	Vuoteet
A	D	A0511110	Valaisimet ja varjostimet
A	D	A0511111	Puutarha- ja parvekekalusteet
A	D	A0511112	Muut huonekalut
A	D	A0511113	Taidemaalaukset ja grafiikka
A	D	A05111S1	Taide-esineet
A	D	A0511116	Peilit ja koriste-esineet
A	D	A0512101	Matot
A	D	A0531401	Irralliset sähkö- ym. lämmittimet
A	D	A0531402	Irralliset ilmastointikojeet
A	D	A05315S1	Pölynimurit, lattian- ja ikkunanpesukoneet
A	D	A0531701	Muut suuret kodinkoneet ja -laitteet
A	D	A0551101	Sähköiset käsityökalut
A	D	A05511S1	Puutarhakoneet, hitsauslaitteet ym. ja korjaus
A	D	A0911101	Radiot ja viritinvahvistimet
A	D	A0911201	Televisiot
Lopputuotteet			
A	L	A0932101	Leikkokukat ja hautavihot
A	L	A11211S1	Hotellimaksut, maatilamatkailu ym. Suomessa
A	L	A0562203	Kodintekstiilien pesulamaksut
H/A	L	A1231101	0,5 * Kodinhoitaja

Liite 5 Ateriat ja välipalat, jatkuu

R	V	A0112807	Liha erittelemättä						
R	V	A0112807	Liha erittelemättä	R	V	A0113103	Lohi		
R	V	A0113101	Silakka	R	V	A0113104	Kirjolohi		
R	V	A0113102	Muikku	R	V	A0113105	Muu tuore kala		
R	V	A0113106	Sei	R	V	A0117407	Muut sienet		
R	V	A0113107	Silakkafileet	R	V	A0117408	Pakastetut sekavihannekset		
R	V	A0113108	Muut kalafileet	R	V	A0117409	Vihannekset erittelemättä		
R	V	A0113109	Kala erittelemättä	R	V	A0117409	Vihannekset erittelemättä		
R	V	A0113201	Ravut, simpukat, mustekalat ym.	R	V	A0117451	Muut juurikasvit		
R	V	A0113301	Suolakalat	R	V	A0117501	Kuiv. herneet, vihannekset ja juur.		
R	V	A0113302	Lipeäkala	R	V	A0117601	Mauste- ja suolakurkut		
R	V	A0113303	Savustettu ja grillattu kala	R	V	A0117602	Säilykepunajuuret ym.		
R	V	A0113304	Kypsennetyt katkaravut, simpukat ym.	R	V	A0117603	Muut kasvis- ja vihannessäilykkeet		
R	V	A0113404	Kalapuikot ja leivitetty kalatuotteet	R	V	A0117701	Perunat		
R	V	A01134S1	Silli-, silakka- ja anjovissäilykkeet	R	V	A0117801	Perunasosehiutalet		
R	V	A01134S2	Tonnikalasäilykkeet	R	V	A0117803	Ranskalaiset perunat, perunalohkot		
R	V	A01134S3	Muut kala-, äyriäis- ja nilviäissäilykkeet	R	V	A0117805	Muut perunatuotteet ym.		
R	V	A01141S1	Täysmaito	R	V	A0118101	Palasokeri		
R	V	A0114201	Kevytmaito ja 1-maito	R	V	A0118102	Hienosokeri		
R	V	A0114205	Maito erittelemättä	R	V	A0118103	Hedelmäsookeri		
R	V	A0114301	Maitojauhe	R	V	A0118104	Muu sokeri		
R	V	A0114501	Emmentaljuusto	R	V	A0118201	Hillot ja soseet		
R	V	A0114502	Edamjuusto	R	V	A0118202	Marmeladit		
R	V	A0114503	Kermajuusto	R	V	A0118203	Hunaja		
R	V	A0114504	Sulatejuusto	R	V	A0118601	Siirappi		
R	V	A01145S1	Muut juustot, rahat ja juustovalmisteet	R	V	A0119101	Etikka		
R	V	A0114601	Kerma, kestoperma ja kevytkerma	R	V	A0119102	Sinappi		
R	V	A01146S1	Kermaviili, ranskankerma, ruokakermat ym.	R	V	A0119103	Tomaattikastikkeet		
R	V	A01146S1	Kermaviili, ranskankerma, ruokakermat ym.	R	V	A0119104	Majoneesit, salaatti- ja grillikastikkeet		
R	V	A0114701	Munat	R	V	A0119105	Kastikkeet ja kastikejauheet		
R	V	A0115101	Voi	R	V	A0119201	Valkosipuli (tuore tai kuivattu)		
R	V	A0115102	Voi-kasviöljyseokset	R	V	A0119204	Varsinaiset mausteet		
R	V	A0115201	Leipämargariinit	R	V	A0119205	Yrttimausteet		
R	V	A0115202	Talousmargariinit ja muut rasvat	R	V	A01192S1	Suola ja yrttisuolet		
R	V	A0115401	Ruokaöljyt	R	V	A0119301	Hiiva		
R	V	A0116103	Muut sitruhedelmät	R	V	A0119302	Leivinjauhe ja ruokasooda		
R	V	A0116301	Omenat	R	V	A0119303	Säilöntä- ja makeutusaineet ym.		
R	V	A0116602	Mustat viinimarjat	R	V	A0119304	Jälkiruokakast., -kastike- ja vanuk		
R	V	A0116603	Punaiset ja valkoiset viinimarjat	R	V	A0119305	Lihaliemikuutiot ja -pussikeitot		
R	V	A0116604	Mansikat	R	V	A0119306	Kalaliemikuutiot ja -pussikeitot		
R	V	A0116605	Muut puutarhamarjat	R	V	A0119307	Vih.pussikeitot ja kasvisliemikuutiot		
R	V	A0116606	Mustikat	R	V	A0119410	Elintarvikkeet erittelemättä ("ruokaa")		
R	V	A0116607	Puolukat ja karpalot	R	V	A01211S1	Kahvi ja kahvijuomat		
R	V	A0116608	Lakat ja muut metsämarjat	R	V	A01212S1	Tee ja yrttiteet		
R	V	A0116609	Sekamarjapakasteet ja marjat erittelemättä	R	V	A0121301	Kaakao ja kaakaojuomat		
R	V	A0116801	Pähkinät ja mantelit	R	V	A0122302	Marja- ja hedelmämehuriiviteet		
R	V	A0116802	Rusinat ja korintit	R	V	A0122303	Mehut erittelemättä		
R	V	A0116803	Muut kuivatut hedelmät ja marjat	R	V	A0122402	Kotikalja- ja simautteet		
R	V	A0116901	Hedelmä- ja marjasäilykkeet	R	V	A0214101	Kotiviini- ja olutaineet		
R	V	A0117101	Kiinankaali						
R	V	A0117102	Salaatti	R	V	A0561101	Astianpesuaineet ja kirkasteet		
R	V	A0117103	Tuoreet maustevihannekset	R	V	A0561202	Suodatinpussit		
R	V	A0117104	Pinaatti, varsiselleri, persilja, idut ym.	R	V	A0561203	Muut ruokatal. paperituott. ja al-folio		
R	V	A0117201	Keräkaali	R	V	A0561204	Kertakäyttöastiat ja -ruokailuvälineet		
R	V	A0117202	Kukkakaali	R	V	A0561206	Muovikelmut, pakastepussit ym.		
R	V	A0117203	Parsa-, puna- ja ruusukaali ym. kaalit	R	V	A0561306	Grillihielet, sytytysneste ym.		
R	V	A0117301	Tomaatti	R/V	V		0,5*Koneiden korjaus		
R	V	A0117302	Kurkku	R/A	V	A0932104	Puutarhakasvien taimet ja siemenet		
R	V	A0117303	Paprika	R/A	V	A0932105	Turve ja puutarhakasvien lannoitteet		
R	V	A01173S1	Herneet, pavut, kesäkurpitsat, munakoisot ym.	A/R/V	V	A0452101+A0	0,13*Kaasu ja varsin. asunn. sähkö		
R	V	A0117401	Porkkanat	A/R/V	V	A0451102	0,13*Vapaa-ajanasunnon sähkö		
R	V	A0117405	Sipuli	A/R/V	V	A442101+...0	0,22*Vesi ja jätevesi		
R	V	A0117406	Herkkusienet						

Liite 5 Ateriat ja välipalat, jatkuu

Investointitavarat				Ateriat, lopputuotteet, jatkuu			
R	SD	A0532101	Keittiön yleiskoneet	R	L	A0116201	Banaanit
R	SD	A0532102	Vatkaimet, tehosekoittimet ja mehulingot	R	L	A0116601	Viinirypäleet
R	SD	A0532103	Kahvin- ja teenkeitin	R	L	A01167S1	Muut tuoreet hedelmät
R	SD	A0532104	Leivänpaahdintimet, vohveliraudat	R	L	A0116902	Vauvan mehut ja soseet
R	SD	A0532106	Muut pienet kodinkoneet	R	L	A0116903	Marja- ja hedelmäkeitot, -kiisselit ym.
R	SD	A0541101	Juomallasit ja pikarit	R	L	A0117606	Kasvis- ja vihannessalaatti
R	SD	A0541102	Kahvikupit, teekupit ja mikit	R	L	A01176S1	Kasvispihvit ja valm. ruoka-annokset
R	SD	A0541103	Lautaset ja jälkiruokakulhot	R	L	A01176S2	Kasviskeitot, -laatikot ja -einekset
R	SD	A0541104	Kulhot ja kannut	R	L	A0117802	Perunalastut ym.
R	SD	A0541201	Veitset, haarukat ja lusikat	R	L	A0117804	Perunasalaatti
R	SD	A0541202	Keittiötyövälineet ruoan valmistukseen	R	L	A0118301	Suklaalevyt ja -makeiset
R	SD	A05413S1	Tuttipullot ja tutit	R	L	A0118401	Karamellit, pastillit ym. makeiset
R	SD	A0541302	Padat, kattilat ja kahvipannut	R	L	A0118402	Purukumit
R	SD	A0541303	Paistinpannut ja uunivuoat	R	L	A0118503	Mehujäät
R	SD	A0541304	Muut ruokatalouden astiat	R	L	A01185S1	Jäätelö
R	D	A0531101	Jääkaapit ja jää-viileäkaapit	R	L	A0119308	Lasten liha-, kala- ja kasvisruoat
R	D	A0531102	Jääkaappipakastimet	R	L	A0122101	Kivennäisvedet
R	D	A0531103	Pakastimet	R	L	A0122201	Virvoitusjuomat
R	D	A0531201	Astianpesukoneet	R	L	A0122301	Tuoremehujuomat, tuoremeh. ja nekt.
R	D	A05313S1	Liedet, uunit, keittotasot	R	L	A0122401	Vihannemehut
R	D	A0531303	Mikroaaltouunit	R	L	A0122403	Muut alkoholittomat juomat
R	D	A0531304	Sähkö- ja kaasugrillit ym.	R	L	A1111101	Kokolihapihvit ja -kyljykset
R	D	A0531403	Liesituulettimet	R	L	A1111102	Jauhelihapihvit ja -pyörykät
Non-SNA-lopputuotteet				R	L	A1111103	Liha- ja makkarakeitot
R	L	A0111102	Maksalaatikko	R	L	A1111104	Laatikot ja risotot lihasta ym.
R	L	A0111103	Riisivalmisteet	R	L	A1111105	Paistettu ja keitetty kala
R	L	A0111206	Korput ja rinkelit	R	L	A1111106	Kalakeitto
R	L	A0111207	Keksit, vohvelit ja pikkuleivät	R	L	A1111107	Laatikot ja risotot kalasta ym.
R	L	A01114S1	Pizzat, hampurilaiset, täytetyt ohukaiset	R	L	A1111110	Muut kasvisruoat
R	L	A01114S1	Pizzat, hampurilaiset, täytetyt ohukaiset	R	L	A1111111	Salaatit
R	L	A01115S1	Piirakat, pasteijat, lihapiiirakat ym.	R	L	A1111113	Pizzat
R	L	A01115S1	Piirakat, pasteijat, lihapiiirakat ym.	R	L	A1111114	Lihapiirakat, hot dogit ym.
R	L	A0111601	Kahvipitko	R	L	A1111117	Lounaspaketti ja seisova pöytä
R	L	A0111604	Leivokset, kakut ja makeat piirakat	R	L	A1111118	Ateria erittelemättä, juomarahat ym.
R	L	A01116S1	Viinerit, munkit, pikkupullat	R	L	A1111126	Maito ja piimä
R	L	A0111813	Viljamurot ja murokkeet	R	L	A11111S1	Hernekeitto ja muut kasviskeitot
R	L	A0111814	Mysli ym. vilja-hedelmäsekoitteet	R	L	A11111S2	Hampurilaiset, hampur.ater, ranskal.
R	L	A0111815	Pop corn ja muut naksit viljasta ym.	R	L	A11111S3	Jälkiruoat, jäätelöt ym.
R	L	A01119S1	Valmiit puurot ja vellit, mämmi	R	L	A11111S4	Kahvi, tee, kaakao ml. kahvileivät
R	L	A0112606	Hyytelösyyltty	R	L	A11111S5	Muut alkoholittomat juomat
R	L	A0112704	Lihakaali-, lihaperunasose- ym. laatikot	R	L	A1112101	Ravintoetu työpaikka-ateriasta
R	L	A01127S3	Veriohukaiset, mustamakkara ym.	R	L	A1112102	Maksettu työpaikka-ateria
R	L	A01127S4	Muut valmiit liharuoat ja -einekset	R	L	A1112103	Juomat ja välipalat työpaikalla
R	L	A0113405	Silakkalaatikko, janssonin kiusaus ym.	R	L	A1112104	Maksulliset koulu- ja opiskelija-ateriat
R	L	A01134S4	Salaatit ja muut valmiit ruoat kalasta, äyriäisistä ym.	R	L	A11121S1	Muut maksulliset ateriat ja välipalat
R	L	A0114202	Rasvaton maito	R/H	L	A1231102	0,5* Vanhusten ateriat ja hoiva
R	L	A01142S1	Vähälaktoosinen maito, äidinmaidon korvikkeet	Alkoholijuomat			
R	L	A01144S1	Viili	R	L	A02111S1	Väkevät alkoholijuomat ja liköörit
R	L	A01144S2	Jogurtti	R	L	A0212101	Siiderit
R	L	A0114602	Piimä ja kefiiri	R	L	A0212102	Viinit
R	L	A0114605	Maitovanukkaat	R	L	A0212201	Long drinkit ym. miedot juomasek.
R	L	A0116101	Appelsiinit	R	L	A0213101	Pilsneri
R	L	A0116102	Mandariinit	R	L	A0213102	Keskiolut
				R	L	A0213103	A-olut
				R	L	A1111130	Olut
				R	L	A1111131	Muut alkoholijuomat

Liite 5 Vaatetus

Vaatetuksen välituotteet ja lopputuotteet COICOP-ryhmittely			
Tehtävä- alue	Tuote- luokka		
Välituotteet			
Vaatetus	V	A0311101	Vaatekankaat
V	V	A0313106	Villa- ja puuvillalangat ym.
V	V	A0313107	Ompelutarvikkeet
V	V	A0561102	Tekstiilien pesu-, huuhtelu- ja värjäysaineet
V	V	A0562202	Pesutuvan ja mankelin vuokra
V/R	V	A0533101	0,5*Kodinkoneiden korjaus ja varaosat
A/R/V	V	A0452101+A0451101	0,02*Kaasu ja varsinaisen asunnon sähkö
A/R/V	V	A0451102	0,02*Vapaa-ajanasunnon sähkö
A/R/V	V	A442101 +A442102	0,13*Vesi ja jätevesi
Investointittavarat			
V	D	A0531202	Pyykinpesukoneet, kuivausrummut ja -kaapit
V	D	A0531203	Mankelit ja silityskoneet
V	D	A0531601	Ompelu- ja neulekoneet, kangaspuut
V	SD	A0532105	Silitysraudat ja silityskeskukset
Lopputuotteet			
V	L	A0312S01	Talvitakit, ulsterit, turkit
V	L	A0312S02	Ulkoiluvaatteet, sadevaatteet
V	L	A0312S03	Bleiserit, puvut, jakut, pitkät housut
V	L	A0312S04	Mekot, hameet, housuhameet ja shortsimekot
V	L	A0312S05	Neulepuserot, -takit ja -liivit
V	L	A0312S06	Paidat, puserot, topit ja liivit
V	L	A0312S07	T-paidat
V	L	A0312S08	Farkut ja farkkuhaalarit
V	L	A0312S09	Shortsit ja shortsahaalarit
V	L	A0312S10	College- ja vertytelyasut
V	L	A0312S11	Voimistelu-, uima- ja urheiluasut
V	L	A0312S12	Aamu- ja kylpytakit, esiliinat ym.
V	L	A0312S13	Alusasut
V	L	A0312S14	Yöasut
V	L	A0312S15	Sukat ja sukkahousut
V	L	A0312S20	Vaatteet erittelemättä
V	L	A0312331	Pikkulasten vaatteet (0 - 2 v)
V	L	A0313101	Huivit, solmiot, vyöt, olkaimet ym.
V	L	A0313102	Käsineet, sormikkaat ja lapaset
V	L	A0313104	Päähineet
V	L	A0313105	Korvalaput, hihanpidikkeet, irtokaulukset ym.
V	L	A0314101	Vaatteiden pesu, valmistus ja vuokraus
V	L	A0321S01	Talvikengät
V	L	A0321S02	Kävely- ja juhlakengät
V	L	A0321S03	Kumi- ja muovisaappaat
V	L	A0321S04	Lenkkitosut
V	L	A0321S05	Muut jalkineet, pohjalliset, nauhat ym.
V	L	A0322101	Jalkineiden korjaus ja vuokraus

Liite 5 Hoiva

Hoivan välituotteet, investointitavarat ja lopputuotteet COICOP-ryhmittely			
Tehtävä- alue	Tuote- luokka		
Välituotteet, hoiva			
Hoiva	V	A09311S1	Leikkikalut, pienet soittimet ja pelikoneet
H	V	A09311S1	Leikkikalut, pienet soittimet ja pelikoneet
H	V	A09311S1	Leikkikalut, pienet soittimet ja pelikoneet
H	V	A09311S1	Leikkikalut, pienet soittimet ja pelikoneet
H	V	A12122S4	Vaipat, vaippaliinat ym.
H	V	A1212223	Muut vauvanhoitoaineet ja -tarvikkeet
Investointitavarat, lastenhoito			
H	SD	A12222S1	Lastenvaunut, turvaistuimet, vauvarinkat ym.
Lopputuotteet, hoiva			
H	L	A12312S1	Päiväkodit
H	L	A1231203	Kunnallinen perhepäivähoito
H	L	A1231204	Yksityinen perhepäivähoito
H	L	A12312S2	Päiväkerhot, leikkikentät ym. hoitomuodot
R/H	L	A1231102	0,5 * vanhusten päivähoito
H/A	L	A1231101	0,5 * Kodinhoitaja
Välituotteet, lemmikit			
H	V	A09331S1	Lemmikkieläinten ruoat
H	V	A0933104	0,5*Lemmikkieläinten tarvikkeet ja lääkkeet
H	V	A0942401	Eläinlääkintäpalvelut ja muut lemmikkieläinpalvelut
Investointitavarat, lemmikit			
H	SD	A0933101	Koirat, kissat ja muut lemmikkieläimet
H	SD	A0933104	0,5*Lemmikkieläinten tarvikkeet ja lääkkeet

Liite 5 Kotityöhön liittyvät matkat

Kotityöhön liittyvien matkojen välituotteet, investointitavarat ja lopputuotteet COICOP-ryhmittely		
(Kotityömatkojen osuus matkoista on keskimäärin 33 %)		
Välituotteet		
V	A0721101	Auton varaosat
V	A0721102	Autotarvikkeet ja -työkalut
V	A07211S1	Muiden ajoneuvojen varaosat ja tarvikkeet
V	A0722101	Bensiini
V	A0722102	Muut polttoaineet
V	A07221S1	Voiteluaineet, jäähdytys- ja pakkasnesteeet ym.
V	A0723101	Auton huolto
V	A07231S1	Ajoneuvojen korjaus
V	A0724101	Autopaikan tai -tallin vuokra
V	A0724102	Oman talon tienhoitomaksut
V	A0724103	Vapaa-ajanasunnon tienhoitomaksut
V	A0724104	Pysäköinti-, silta- ja lossimaksut ym.
V	A0724105	Ajoneuvojen vuokra- ym. käyttömenot
V	A0724108	Katsastusmaksut
V	A0724109	Rekisteri-ilmoitusmaksut ym.
V	A1244101	Pakollinen liikennevakuutus
V	A1244102	Muut moottoriajoneuvovakuutukset
V	A1244103	Moottoriajoneuvovakuutus erittelemättä
Investointitavarat		
D	A0711101	Uudet autot (max 2/talous)
D	A0711201	Käytetyt autot
D	A0712101	Moottoripyörät
D	A0712102	Mopot ja moposkootterit
D	A0712103	Moottorikelkat
D	A0713101	Polkupyörät
Lopputuotteet		
L	A0730101	Ulkomaanmatkojen matkaliput
L	A0730101	Ulkomaanmatkojen matkaliput
L	A0732103	Pitkät linja-automatkat (50 km tai yli)
L	A0732104	Taksimatkat
L	A0733101	Laiva-, vene- ja lentomatkat Suomessa
L	A0735101	Kotitalous- ja matkatavaroiden kuljetus ja säilytys
L	A0736101	Ajoneuvo luontoisetuna
L	A0736101	Ajoneuvo luontoisetuna
L	A0736101	Ajoneuvo luontoisetuna
L	A0731103	Pitkät junamatkat (50 km tai yli)

Liite 5 Asiointi

Asiointin välituotteet ja investointitavarat			
Tuoteluokka	Kotityön osuus		
		Välituotteet	
V	100 %	A1251101	Pankki- ja taloudelliset palvelut
V	3 %	A07311S1	Lyhyet junamatkat
V	3 %	A07321S1	Lyhyet linja-automatkat
V	3 %	A09521S1	Sanomalehdet
V	3 %	A09521S2	Aikakauslehdet
V	3 %	A0813101	Lankapuhelimien puhelumaksut
V	3 %	A0813103	Matkapuhelimien puhelumaksut
V	3 %	A08131S1	Puhelukortit, kolikkopuhelut ja sähköet ym.
V	20 %	A08131S2	Internetkustannukset
V	3 %	A0811101	Postimaksut
		Investointitavarat	
D	3 %	A0812101	Matkapuhelimet
D	3 %	A0812102	Muut puhelinlaitteet
D	3 %	A0812103	Faksilaitteet, puhelinlaitteiden korjaus ym.
D	3 %	A0913101	Mikrotietokoneet ja oheislaitteet
			(max 2 tietokonetta /talous)
D	21 %	A06131D	Silmä- ja piilolasit, proteesit, kuulokojeet
D	21 %	A06132D	Muut terapeuttiset laitteet ja välineet

Kotitalouksien palkkaton tuotanto ja sen muutokset 2001–2009
Johanna Varjonen, Kristiina Aalto

Kaikukatu 3, 00530 Helsinki
PL 5, 00531 Helsinki
Puh. 029 505 9000
Faksi 09 876 4374
www.kuluttajatutkimuskeskus.fi